

9984-

9987

335

\$-47

01510

ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒՆ

059

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՏԱՐԵԳԻՐԲԸ

Զ. ՏԱՐԻ. — 1924

ՏԱՐԻ. Զ. ԱՄԻՐԵՆՅ

ՄԵԾԱՀԱՄԲԱՆ քիչի՝ ձանձախի, քլորախի եւ վրժախի փոխանցիկ հիւանդութեանց:

Վ.ԿԱՅՈՒԱՆ՝ Հօնօրուրի ՄՈԼԻԵՐ եւ Բամբախի ՀՈՃԱ ՆԱՍՐԷՏՅԻՆ համալսարաններէն:

Գրչի մասնաւոր ներարկումներով եւ վեց հազար վեց հարիւր վարան եւ վեցի դրութեամբ կը բժշկէ բոլոր հիւն ու նոր լացողները եւ անբուժելի կարծուած... խորակուած սիրոյ պատահաւ յուսահատութեան ստապարները:

Մասնագիտութիւնը ունի բոլոր հոգերն ու վիճերը օգնականի ընկրու: Ամենառեւ ձեռնհասութեամբ եւ մասնաւոր խնամքով կը դարմանէ բոլոր բարդագորիւններու արհեստնամբ եւ Աճկուսիներու ստապանները, ինչպէս նաեւ առանց բացառութեան կը դարմանէ հիմնովին՝ ամէն կարգի... ցաւաւորները:

ԱՅՅԵԳԻՆԵ Է 2 ՄԷՃԻՏ (ՈՉ-ԱՐԾԱԹ)

Վ.Կայեալ աղբասները կը դարմանէ ԶՐԻ

14-9596

57979-ա/հ

3554

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ « ԱՐԱՄԵԱՆ »

Զամամերյար, Յակոբեան Խան, Թիւ 10 12 13

ՏԷՐ ԵՒ ՏՃՈՐԷՆ ԱՐԱՄ ԲԱՂՎԱՆՈՒՇԵԱՆ

ՅԱՌԱԶԱՐԱՆԻ ՏԵՂ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԶԵԿՈՅՑ

Համբաւաւոր ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒ ԶՈՒԱՐ-
ՃԱԼԻ ՏԱՐԵԳՐԻՔԻՆ հրատարակութեան Զրդ.
տարեդարձը կը տօնենք այսօր... փառաւոր?
հանդիսաւորութեամբ:

Այս պանծալի առթիւ բոլոր թաղերու
պէհնի պապաները արտոնուած են ի ձայն
փողոյ⁽¹⁾ եւ շունթալից թմբուկի⁽²⁾ յայտարա-
րել կուտաւոր և կէս անկուտի Հայ հասարա-
կութեան... անտես չառնել և կամ չլսելու
չզարնել՝ կատարուած իրողութիւնը... սա
աննախընթաց փաստութեան օրերուն մէջ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ հաներու համար եղած ամենամեծ
յանդգնութիւնը որ կրնայ հաւատարիլ ան-
լուր քաջագործութեան մը... կամ, շէնք
շնորք յիմարութեան մը...:

Մնամք ողջունիւ սիրոյ
Անկուտիապէսն ամենայն Հայոց

Յ-Յ-Յ. ԱՄԻՐԵՆՅ

(1) Փող.—դրամ:

(2) Թմբուկ.—Անկուտիին բմբուկը:

ԱՆԿՈՒՏԻՒՆ ԵՐԳԸ

(ԵՂԱՆԱԿՈՎ ԵՐԳԵԼ)

Անկուսի եմ կուս չունիմ,
Թափառական-սուն չունիմ,
Գէր կամ նիհար կիմ չունիմ,
Զի կուս չունիմ-խելի չունիմ:

Կուս կը բռնեմ-խելի ունիմ,
Տուն ալ ունիմ կիմ ալ ունիմ,
Անարժէք չեմ՝ գիմ ալ ունիմ,
Բարեւ տուող . . . իփս տաս ունիմ:

Յ-Յ-Յ.

ԱՄՍԱՑՈՅՑ

Յ Ո Ւ Ն Ո Ւ Ա Ր

Սառնամանիք, ձիւն, ձիւնափոթորիկ, բուք, մրրիկ,
հով. անձրեւ, ահա բովանդակ շնորքը տարուն այս
առաջին ամսուան:

Մինչեւ յիսուն տարին չկարգուողներ փափաք կը
զգան այս ամսուան մէջ կարգուելու՝ իրենց սառի
նման պաղ անկողինները տաքցնող ընկեր մ'ունենալու
փութաջանութեամբ. ոմանք կը յաջողին իրենց այս
ծրագրին մէջ եւ ոմանք ալ . . . ախր կը քաշեն: Գաղտ-
նիք մը հաղորդած չափաւ ըլլանք երբ ըսենք թէ այդ
բաղդաւորկները ուրիշները չեն կրնար ըլլալ եթէ ոչ
մեր ու ձեր գիտցած երկցս թշուառ . . . ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ:

Դեռ պարզուած չէ այն գաղանիքը թէ ինչո՞ւ հա-
մար ԿԱՂԱՆԻՐ փոխանակ այս ամսուան ՅԱՐԴ. օրուան
զուգադիպելու՝ առաջին օրուան զուգադիպած է. առեղ-
ծուած մը կը մնայ ցարդ. և չէ գիտցուած թէ՞ բնու-
թիւնը՝ թէ մարդիկ յարմար դատած են այդպէս ընել:

Յունուադ ամիսը բնականէն պաղ է արդէն, բայց
չատ աւելի պաղ է այս ամսուան առաջին օրը՝ անոր հա-
մար որ բոլոր ընտանիքի պետերը կը խրաչին անկէ . . .
իբր թէ պօա օձ մը եղած ըլլար ան: Մարդիկ այս ամ-
սուան տաքցնելու համար օրացոյցի հեղինակները յար-
մար դատած են Փրկչի Ծննդեան եւ Անոր ամենամօտ
բարեկամներուն Որդւոց Որոտման, Ստեփաննոսի, Պօ-
ղոսի եւ Պետրոսի, Դաւիթ Մարգարէին, և Յովհաննէս
Մկրտչի տօները . . . ընել տալ. եթէ փոխանակ նախնի
դարերու հայրապետներու օրերուն տեղի ունենալու այդ

կարգադրութիւնը՝ կատարուած ըլլար արդի ծերունա-
ղարդ Գէորգ հայրապետին օրով, ապահովաբար Ան պիտի
ուզէր տարուան վերջին ամսուան մէջ նետել այդ սո-
ները, ինչու որ խնթիւ պիտի նայէր քսաներորդ դարու
Երեւանեան Հայաստանը՝ հաւատարիքի մաս կազմող այդ
սրբազան տօներուն:

Յունուար ամիսը ծայրայեղօրէն ուղղութիւն ըլլալուն
համար մարդիկ ստիպուած են այս ամսուան առաջին օրը
մէկզմէկու նուէրներ տալ ու առնել... ամբողջ տարին
ուղղութիւն երթալու համար:

Մարդիկ իրենց կեանքին մէջ այս ամսուան առաջին
օրն է որ իրենց բաղդը կը փորձեն... զուտաւ խաղա-
լով—իսկ ուրիշ օրեր կը խաղան այլոց բաղդին համար—
ամսուան այս առաջին օրը խաղի մէջ կորսնցնող շատ մը
հնային 366 օր յետոյ ամսուան այդ միւսնոյն օրը կըր-
կին կը փորձեն իրենց բաղդը... Ազգ. Յիմարանոցի
ապուշներուն մատ խածնել տալու համար. դիտուած է
որ Կաղանդի գիշերը խաղի մէջ կորսնցնողներ յաջող
բաղդ ունեցած են... սիրոյ մէջ:

Յարգելի անձնաւորութիւնները բացատրութիւն ըլլա-
լով, առ հասարակ պաղ զաւակ կը ծնին՝ այս ամսուան
մէջ աշխարհ դալու զգալիութիւնն ունեցողները:

ՓԵՏՐՈՒՄ

Յիսուսի ժամանակակից Զաքէոսին, և կամ մեզի
ժամանակակից օյիցճի Գաճաճ Սիմոնին պէս կարճուրիկ
ու մինիսիկ սմիս մըն է փետրուարը. պէտք է խոստո-
սանիլ թէ իր հասակին պէս... ցած ամիս մըն է ան, և
կրնայ փորձանք բերել մեր գըլխուն՝ երբ չուզենք պէտք
եղածին պէս ակնածիլ իրմէ: Եթէ կուզէք փորձեցէք
անգամ մը բուրդ փանէլայի տեղ բամպակէ փանէլա

հագնիլ. տեսէք թէ մալը քանի՞ կը նստեցնէ վրանիդ.
բնաւ կատակի չգար, պէտք է հետը հաշտ երթալ:

Մարդիկ այս ամսուան մէջ իրենց իսկական գոյնը
կը ցոյցնեն... բարեկենդանի մատխաւաւ պատրուակով:

Մեծն Վարդան Մամիկոնեան որ վարժութիւն ըրած
էր իրեն՝ ամէն տարի փետրուար ամսուան մէջ աշխարհ
զալ ու երեւալ թատերաբեմին վրայ, վճռած է յետ այ-
սու զանց առնել իր այդ սովորական այցելութիւնը՝ նկա-
տելով որ կայ արդէն հանապազօրեայ Հայր Վարդան մը՝
լրագրական բեմին վրայ... խաղացող:

Փետրուարի մէջ ամէն անոնք որ նշանուած չեն կը
նշանուին, իսկ անոնք որ նշանուած չեն կը կարգուին.
անոնք ալ որ նախընթաց տարիներու մէջ... այդ խալթը
կերած են՝ պատրուակ կը վնտռեն այր ու կին մէկզմէկէ
բաժնուելու:

Այս ամսուան մէջ տանիքներուն վրայ կատուններու
միւսանքը կը շատնան, իսկ տուններու մէջ էրիկ ու
կնկան կոխները: Եթէ իոսք կուտաք չորանջել եւ կամ
դէմքերնիդ չթթուեցնել, իբր նմոյշ մէկ քանի օրինակ-
ներ տանք անոնցմէ:

Տիկին Աննիկ Բամբասանքեան իրեն նման ուրիշ
շատերէ յետոյ՝ չորս տարիէ ի վեր իրը եղող կէս դար
նոց իր ամուսինին:

— Առկանիս սրխմեղէն սրխմեղէն արուն թոփ եղաւ
պերանիս մէջը, տահա ինչխըտա՞ր համբերեմ... ան
պիչիմսիգութիւններու:

— Ի՞նչ ըրած եմ որ:

— Ի՞նչ ըրած ես մի, Միւսիւ Լեւոնին անունին դիւ-
շերը ըրածդ մոռցա՞ր. դուն հոն մինչեւ ետքը իմ երեսն
նայելու տեղ... վերա Անթէլին փորթուզալներուն կը
նայէիր...:

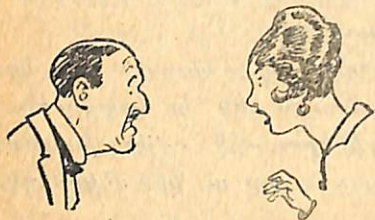
Տիկին Մաքրիկ Պօշպողազեան իր դաւ կին տեղը եղող
ամուսին:

—Առտուն կանուխ շուները տահա չմընտըռած՝
գործի պիտի երթամ ըսելով սողախ կը նետուիս... ո՛վ
գիտէ որ վըռթկածին բարի լուս տալու կ'երթաս...

Տիկին Զարուկ վայրերանեան երեսուն և երկու ակ-
ռայններէն մերկացած իր խոփած ամուսինին:

—Երէկ գիշեր ինծի թատրոն տանելու խօսք տուած
էիր, Արիստղոմ ազան գործի համար ինծի ուղած է ըսե-
լէն ելար գացիր, ետքէն ալ մինչև քի եկար նէ թատ-

րոնին դուռները զոցելու
եղած էին, ըսէ՛ ի՞նչ կ'ը-
նէիր անխտար վախթը...
չէնէ մի՞ Արիստղոմ ազախ
կնկանը հետ... փխի փխի
կը խաղայիր:

Տիկին Սօֆի Տիքսու-

Էւրիկ ու կնկան ... փոքորիկ
րաթեան իր ունեցած ծան-
րութեան հազիւ մէկ չոր-
րորդը կշռող վեց ամսուան իր էրկանը:

—Մեր զրօցիներէն մէյ մը Ազապիին, մէյ մըն ալ
Վերթինին բարե տալ առնելդ անգամ մըն ալ չտեսնամ...
ետքէն չրածս չի մնար...

Տիկին Զապէլ վառթվուոթեան ժամանակէ մը ի վեր
միմիայն իրեն պատկանող ամուսինն:

—Ես անանկ բան չիյտեմ, Աշխէնին չինած ֆիսթա-
նին պէս ֆիսթան մը ընես պիտի:

—Քիչ մըն ալ համբերէ անո՛ւշս, գործերը փեֆ ֆե-
սաս կ'երթան կոր առ առա:

—Հազուող պտտողները ուրիշ՝ կ'ընեն կոր, կ'ուզես
պարտք ըրէ կուզես խառն. տ'յօր Մենծ բարեկեանդանին
ես Ֆիսթանս կուզեմ... չէ չես ուզեր չինել նէ՛ ան ըսէ
ինծի, ես կրնամ չինել տալ... ուրիշին:

Տիկին Թադուկ Պարտապանեան՝ տաք տաքուն
նոր հարս մը, իր երխտասարդ ամուսինին՝

—Երէկ գիշերուան սուռեհին Լուսիկը քեզի ասիյօ
ըրած վախիթը անանկ մը ծառքը սըխմած էիր քի մա-
տին մատնին մատ մը ներս կացած էր, կեցնը սրտին
ցաւէն դուրս ելաւ տէ հեօնփիւր հեօնփիւր լացաւ...
ասկէ ետքը ինծի նայէ, տես ի՞նչ պիչիմ ասիյօ պիտի
ընեմ... Տեյիխանլըներուն հետ:

Փետրուար ամիսը եթէ արմատացած սէրերը քայ-
քայելու հարամանութիւնը ունի, միսթարական է սա-
կայն որ միւս հողմէ նոր սէրեր ծնցնելու բարեմասնու-
թիւնն ալ ունի՝ իր մարդոց վրայ ունեցած քսանեւ-
ութօրեայ տիրապետութեան օրերուն՝ առատօրէն տեղի
ունեցած անուան տօներու, պարահանդէսներու, բարե-
կենդանային երեկոյթներու, նշանտուքներու և հարս-
նիքներու պատեհութիւնները — առանց փախցնելու —
օգտագործելով՝... ինչ որ քիչ մը քիչ առաւելութիւն
չէ: Փետրուար ամսուան՝ սիրայ մատին ունեցած թէ
նպատաւոր և թէ անպատաւ երկու հակոտնեայ բնաւո-
րութիւնները պարտի և պահանջէի դրութեամբ եթէ դէմ
դիմաց արձանագրելու ըլլանք, հաշիւը փակուելով ար-
դիւնքը գէրօ կը գտնենք: Այս ամսուան վերջին օրե-
րուն յետամնաց անճարակները ճար ճարակ կ'ընեն ու
կը կարգուին... ապաշխարելու համար մեծ պահքի օրե-
րուն՝ առատ պագ ընելով...

Մ Ա Ր Տ

Մարտը տարւոյն երրորդ ամիսը ըլլալով հանդերձ՝
առաջին ամիսն է միեւնոյն ժամանակ պետական ելեւ-
մտական տարուոյ: Մալիէի մասնաճիւղերու քահանայաւո-
րները իրենց գործունէութիւնը կը կրկնապատկեն՝ հոգեառ
հրեշտակի մը պէս անկուելով մեր տուններուն ու խա-
նութներուն ոեմերուն վրայ. քեմէքքիւ, եմալ վերկիսի,
եօլ փարասը, հարպ փարասը... և այլն և այլն:

Երկրին վերաշինութեան համար պէտք է տալ, ու կու-
տայ ունեցողը իր գասաէն, իսկ չունեցողն ալ կու-
տայ. . . Այլին քիւլահը վէլին անցնելով:

Զինո՛ւ որական տարիքի մէջ եղող երիտասարդներուն
Չարութեան աստուածն է Մարտը՝ զինուորացուներ
Առաջին երեսը սիրով կուզեն տեսնել քան Մարտին
դառնալով երեսը:

Յիրաւի թէ յանրաւի՝ Մարտը ամբաստանուած է
իրը տարուան էն խենթ ամիսը, բայց մինչեւ այսօր ալ
մէկը խորհած չէ կասկել կաշկանդել և յիմարանոց նետել
զինքը . . . Կը կարծուի թէ մարդկութեան ամենամեծ
ծառայութիւնը մատուցած պիտի ըլլայ այն որ կարենայ
Մարտ ամիսին գոյտթիւնը մէջտեղէն վերցնել, գէթ
այդ կերպով պիտի կրնային խուսափիլ միլիօնաւոր
մարդիկ՝ հարբուխի, պրօնցիքի, կոլիքի, յոդացաւի,
թիֆօի, և սաքլիմանի նման հիւանդութիւններէն, ու
այսպէսով մահերը կէս առ կէս պիտի նուաղէին . . .

Մարտ ամսոյ մէջ մարդիկ կ'ապաշխարեն Փետրուարի
մէջ դործած բարեկենդանայն խէնէնէնութիւնները քա-
ւելու համար: Այս ամսուան մէջ հանդիպող հինգշաբթի
օրերը անպաշտօն նշանաւորներ տեղի կուենեան. . . Դա-
ւաթիւոյ պողաճածիին խանութին վրայ:

Մարտ ամսոյ մէջ կը տօնուին բոլոր Անտառահներն
ու Անտառակուհիները, նաեւ էշերն ու աւանակները. . .

Ա Պ Ր Ի Լ

Անխուսափելի բնական օրէնքի մը նման մարդիկ
ստիպուած են մէկըմէկ խաբել. . . ապրելու համար:
սակայն առանց այս անհրաժեշտ պէտքին և առանց
տոնիւած ըլլալու մարդիկ կը խաբեն զիրար Ապրիլի
առաջին օրը. . . Ընկ խաբած ըլլալու համար: Զար-
մանալի է որ Ապրիլի 1 ին խաբուողները բնաւ չեն

բարկանար և ներդամիտ կը գտնուին . . . նոյն իսկ
խաբուող ամուսինները:

Այս ամսուան մէջ կը տօնուին բոլոր Հայագգի. . .
հաւկիթներն ու հաւկթուհիները:

Ապրիլ ամսոյ մէջ Յիսուս, հազար ինը հարիւր սա-
հափերորդ անգամ ըլլալով գերեզմանէն վեր կը բարձ-
րանայ մարդկային ազգը վրկելու համար, թէպէտ և
մարդիկ էշու յամառութիւնով կամք չեն ընել վրկուիլ՝
ու կը մնան հոն՝ ուր օր էին:

Այս ամսոյ մէջ հաւերը Պօլօսկա կը նստին, իսկ
կովերն ու մարքները կը ծնին. կիները կ'աղուորնան
և ծառերը կը ծաղկին: մուկները կ'սկսին առատնալ և
զբաղում հայթայթել . . . էրիկ ու կնիկն:

Ապրիլ ամսոյ ընթացքին, մի միայն Պօլսոյ մէջ քանի
մը միլիոն հաւկիթ կ'աղաւթ իսկ մէկ հատ լահագայ
չ'աղաւթը:

Ապրիլ ամսոյ մէջ քահանայներն ու քարոզիչ վար-
դապետները եհեա կ'ըլլան, իսկ տիրացուներն ու վար-
ժապետները կը սնանկանան:

Ապրիլի մէջ լուրիսին գինը կը կոտորի, իսկ զառ-
նուկի միսին գինը քանի մը պատիկ կը բարձրանայ:

Այս ամսուան ընթացքին, մատուկներէն զուրս կը
հանուին ճերմակ ժիլհներն ու խրսիւր զրլխարկները:
Շրջադպետները կ'սկսին երկու թիղ կարծնալ, կուրծ-
քերն ու ծոծրակները քանի մը պատիկ եւս կը բաց-
ուին . . . կնոջական շնորհները մերկապարանոց ըլլա-
լու աստիճան. կիներու և աղջիկներու թեւերը մինչեւ
ուստիկները նախածնողական վիճակ մը կ'ստանան:
Տիկին և օրիորդ ամօթխածութիւն մինչեւ ցնոր տնօ-
րինութիւն, հասարակութեան աչքերէն հեռու մնալ
կ'ուխտեն:

Մ Ա Յ Ի Ս

Իր առաջին օրը տօն է աշխարհի բոլոր Անկոմիճի-
ՆեՐՈՒՆ, սե, կապոյտ կամ կարմիր շապիկըններուն,
նոյնիսկ առանց չապ'կի և անվարտի եղողներուն. տօ-
նական այս օրուան մէջ երկրագնդիս բոլոր աղետաշուք-
ները, աղետափայլ կէսերնուն կառչած՝ իրենց տուներուն
մէջ կը փակուին... անկուտիութեան օխտէն չվարակ-
ուելու նախազգուշութեամբ:

Մայիս ամսուան մէջ բոլոր մարդայեանները մար-
դոց յատկացուած ըլլալով չորքոտանիները հաշտ աչքով
չեն դիտեր այդ պարագան. այս ամսուան մէջ ամէնէն
շատ սպառուած ապրանքը մառուն է, ուրկէ մէկ հատ
իսկ չորքոտանիներուն չի տրուիր. թէպէտ և Ենովան
անոր սերմը առաջին անգամ ցանած էր այս վերջիննե-
րուն համար:

Այս ամիս Եէտի Գուլէի, Սամաթիոյ, և Լանկաի
պօսթաններուն մէջ մէկ մատուլով հարս փեսայութեան
... ապուրներ կ'եփուին:

Այս ամսոյ մէջ մարդիկ անտաններու, պուրակնե-
րու, նոյնիսկ... մացառուտ տեղերու համար հոյի
կուտան:

Մայիսի մէկէն մինչեւ երեսուն եւ մէկը, Քեաղրու-
խանէի բանաիրը բացուած է, ուր կը ցուցադրուին չոր
կամ դալար, սեւ կամ սպիտակ կուրծքեր, թեւեր ու
սրունքներ... ի պէտքս Մայիսի երիտանարպներու:

Ամէն մարդ այս ամսուան մէջ կը հրճուի, բնու-
թեան խօստովանելի և ... անխօստովանելի տեսա-
բանները դիտելով: Մայիսը սղրուկներու և սղրուկ-
ճիւղներու պաշտօնական ամիսն է: Հինաւորց կարգ մը
տուտուներ կ'սկսին սղրուկ փակցնել իրենց ծոծրակին
և կամ հետոյքին վրայ...

Վարդին ու սոխակին փառարանութեան, և դեռ բե-
րանին կաթ հոտող շատ մը անպիս տղայոց անդրանիկ
սիրահարութեան ամիսն է չարածճի Մայիսը:

Մայիսի մէջ արեւը կը ծագի անսովոր փայտով մը,
իսկ ամպերը առժամաբար բանտարկուած, ակոյց կը
կրճտցնեն Պարոն Արեւ ճառագայթարձակեանին:

Յիսուս թէպէտ և Յունուարին մէջ մկրտուեցաւ և
սակայն կաթնավաճառները կաթը ջրով կը մկրտեն Մա-
յիսի մէջ:

Այս ամսուան մէջ ելակը կը յաջորդէ կեռասին եւ
թուրը կը յաջորդէ ելակին, իսկ ամսուան վերջին օրե-
րուն վարունգը կը ցցէ իր հասակը՝ արդարացնելով «Բ-
ծագել արեգական կորնչին աստեղք» խօսքը:

Համբարձման տօնը կը կառարուի Մայիսի մէջ.
Տերունական այս տօնին շատ մը խեղճերու նիհար քը-
սակները կը համբառնան Ս. Փրկչի Աղղ. Հիւանդանոցի
պարտէզին մէջ... վասն ի վերուստճիներու կողմէ:

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

Այս ամսուան մէջ մարդիկ պարզապէս բաղնիքին
մէջ կապրին, մարդոց ճակատներէն Նեղոս գետին նման
ջրային ողողումներ տեղի կունենան. Մարաէն և Ապրի-
լէն առնուած պաղերը կաթիլ կաթիլ կ'սկսին հալիլ:
Ծէնք շընորք կարծուած մարդիկ կ'սկսին գոյգոյն...
հոտեր արձակել: Կը գտնուին շատ մը կիներ, որոնք
իրենց ամուսնոյն ոտքին հոտը պատրուակ բռնելով ան-
կողմնին կը հեռացնեն. կան սուր հոտառութիւնով
այրեր ալ որ կը բաժնուին իրենց սիրակցորդներէն՝
անոնց առթած ալյազան... հոտին պատճառաւ: Օ sp
գօյցներ և փուռը sp ուիզն է այս ամսուան ամենէն
ընթացիկ ապրանքը, իրաւ ալ լուսերուն մէջը պառկի
ով որ ալ եղած ըլլայ ատոնց հնարիչը, ... ալյապէս

աշխարհի վրայ բերնին վերեւ քիթ մը ունեցող մէկը
չպիտի գտնուէր :

Յունիսի վերջերը կ'սկսին մլուկները իրենց գործու-
նէութիւնը կրկնապատկել , մէկ զիշերուան մէջ մլուկ մը՝
կ'ըսուի թէ իր թոռան թոռը տեսնելու բաղղին՝ կ'ար-
ժանանայ... իսկ ճանճերը քսանեւորս ժամուան ընթաց-
քին կ'օթը սերունդ կ'արտադրեն այս ամսուան մէջ :

Թաց պտուղներու տեսակները կ'սկսին շատնալ :
այսու հանդերձ վարունգը այս ամսուան մէջ ի պատուի
է... որովհետեւ անով կը պատրաստուի սխտոր մածու-
նով ճանճիկը : Յունիսի վերջին օրերուն տանձերուն հետ
միաժամանակ կը հասնին նաեւ դեղձերը : Սիրահարներ
կ'սկսին... դեղձով պատուել մէկը մէկ :

Լանկաի պօսթաւներուն մէջ այլեւս մառուլը դո-
յութիւն չունի , հիմա վարունգը կը բռնէ անոր տեղը ,
վարունգի վրայ բաւական մեծ... գործ կ'ըլլայ՝ համբա-
ւաւոր այդ պօսթաւներուն մէջ :

Յունիս ամսուան մէջ կը տօնուի Ս . Գրիգոր Լու-
սաւորիչ , իր զաւակներով , թոռներով և թոռան թոռ-
ներով միասին , կարծես Յունիսը մօնօթօլ եղած ըլլար
Անոր կողմէ :

Բաթլիճանը կ'ելլէ Յունիսի վերջերը , և Պօլսոյ հըր-
դենները կ'սկսին շատնալ... ձախաւեր քալանքի տու-
տուններու երեսէն : Յունիսը նշանաւոր է իրր ամիրաներու
էն քեսաք... Փոքր ասետուրով զբաղողներ կ'սկսին
ճանճ որսալ այս ամսուան մէջ :

ՅՈՒԼԻՍ

Յուլիսին մէջ արեւը կ'սկսի իր մեղի հանդէպ ունե-
ցած տաք վերաբերումը քառապատկել . կարգ մը գեղե-
ցիկ կիներ ու աղջիկներ Արեւն Աստուծոյ հաճելի ըլլա-
լու համար կ'սկսին իրենց մերկու թիւնը ցուցադրել...

տուններուն մէջ : Շատ մը կիներ կը մարին չափազանց...
տաքութենէն , իսկ շատ մը վաճառականներ ալ կը
մարին... գործերու քեսաքութեան պատճառով :

Այս ամսուան մէջ բաղնապանները կը սնանկանան ,
որովհետեւ մարդիկ առանց վճարելու կը քրտնին բաղ-
նիքէն դուրս : Մէկ տարւան ընթացքին առնուած
պաղերը կը գոլորշիանան և մարդիկ փիւ ու վախ
կ'ըլլան :

Այս ամսուան մէջ նուազահանդէսները կը դադրին ,
որովհետեւ մարդիկ ձրիօրէն կը վայելեն զիշերները...
սիւրիսիճեկներու սարքած նուազահանդէսը :

Ճանճերը կ'սկսին կ'օթը պօրտ մէկանց արտադրել ,
քաղաքապետութեան անտուկը կը հարստանայ այս
ամսուան ընթացքին՝ ժառվաճառներէ առնուած տու-
գանքներուն պատճառաւ... ծեծուկ ձգող ճանճերուն
երեսէն :

Յերեկուան ճանճերու տաղնապին կը յաջորդէ գի-
շերուան մլուկներու տաղնապը , տգրուկի դերը կատա-
րող այս միջատները կ'սկսին մէկ զիշերուան մէջ տան
և չորս սերունդ արտադրել : Գիշերը անքուն մնացողներ
առաւօտուն կանուխ կը խուժեն Պօլսոյ նոր թղթատան
փողոցը՝ 2 . Ալլահիբետեան գեղարանը... և պարոն
Ալլահիբետեան այս ամսուան մէջ եմեա կ'ըլլայ՝ մլուկի
փռի ծախսելով :

Հարուստներ կը փախն գիւղերը... պաղ օդ կը լու-
լու համար , իսկ անոնք որ գիւղագնացութեան ի վի-
ճակի չեն... կը կարգան Վերջին Լուրի Ա . Բ . Գ . ը...
քչիկ մը զովանալու համար :

Պօլսոյ տուններուն $\frac{3}{4}$ ին մէջ էրիկ ու կնկան կոխ
կայ... օդափոխային գիւղագնացութեան պատճառաւ :
Դատաստանական խորհուրդը կ'սկսի զլուխ քերելու
ժամանակ չունենալ... իր գլխացաւ յաճախողներու
առատութենէն :

Այս ամսուան մէջ բաւական թուով օղափոխութեան գացող կ'ըլլան... Աղգ. Հիւանդանոցի յիմարանոցի բաժինը: Նոյն բաժինի տեմիւրպաւներէն Բրօք - Տօքթ. Սարգիսընի յիսուն հազար անդղ. ոսկին՝ որ զրկուած էր սրբազան պապին կողմէ, վերաբոյժ Տօքթ Միխիթարեան ազգասիրաբար դանձելով զայն՝ կը յանձնէ Տօքթ. Սարգիսընի... Յուլիսի երեսուն և երկուերորդ օրը... և կ'ստանայ Բրօքէսօրէն իմքիսարի տասնեակ մը պատուանշաններէն մին՝ ինչպէս նաեւ անոր վրաս գրէ... օրհնութիւնները: Այս ամսուան մէջ փայտի և ածուխի վաճառականները կը սնանկանան... հրապարակը սարսելով. բաղնեգաններն ալ անձնասպան կ'ըլլան... իրենց քրտնոյն յաճախորդներուն ըրած պօքօթէն ազդուելով: Այս ամսուան մէջ սեխն ու ձմերուկը կ'ելլէ, իսկ վառուկը... կը դադրեցնէ իր գործառնութիւնները:

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս

Այս ամսուան մէջ խելքերը... դէրօի աստիճանին կ'իջնան. լիճերն ու գետերը կը ցամքին, ինչպէս նաեւ առետրականներու... չահու աղբիւրները: Հայ թերթերը՝ ճակատամարտ, Ժ. Ջայն և Վերջին Լուր, ի դուր կը ձգնին աշխարհի անցուղարձերէն լուրեր քաղել՝ հաւաստի աղբիւրներէ... բոլոր աղբիւրները ցամքած են՝ երկար ատեն անձրեւ եկած չըլլալուն պատճառաւ. լրագրներն առ ի չգոյն լուրի. կ'ստիպուին մէյմէկ լօգանք առնել... բաց ծովուն մէջ:

Քաղաքագետութիւնը Ղալաթիոյ կամուրջին երկու կողմերը մէյմէկ հովանարներ կը հաստատէ քեօփիւնիներուն ձեռքէն ազատող կիները... պաղշտիկու համար:

Սոսկալի տաքին պատճառով կը հալին... չատ մը քսակներ: Պատրիարքական Տեղապահ Արսլանեան Սրբազան բարապաններուն խտրիւ կը պատուիրէ Պատրի-

արքարանի պատուհանները չգոցել մինչև Օգոստոսին վերջին օրը:

Այս ամսուան մէջ բաւական թուով նշանախօսութիւններ տեղի կունենան... կղզիներու պուրակներով խորը, Վոսիորի ջուրերը, Կիւլհանէի բառքին, և Բերաի զրոսավայրերուն մէջ:

Սրբուհի Մարիամ Աստուծոյ սիրական ժայրիկը, չըդիմանալով երկրի սաստիկ տաքերուն... օղին մէջ կը բարձրանայ, նկատելով թէ երկինքը աւելի զով է քան դժոխքի մը նմանող երկիրը... Մժեղները, ճանճերը, լուրերը և մուկները իրենց կատաղութեան ծայր աստիճանին կը հասնին: Մլուկի փոշի, ճանճի թուղթ, և ճրպընքի ծախսողներ մէյմէկ աբարթըմաններ կը կայնեցնեն:

Այս ամսուան վերջին օրուան վերջին վայրկեանին Օգոստոս կայսրը... Գահազուրկ կը հռչակէ ինքզինքը՝ տեղի տալով ժողովուրդներու ցասումին առջև:

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

Վարժարանները կը վերաբացուին և վարժապետներն ու վարժուհիները կ'սկսին ապրուիլ...

Զմեռուան դէմ նախազգուշութիւնները ծայր կուտան այս ամիսէն սկսեալ: Ընդհանրապէս Պօլսոյ մէջ փայտ և ածուխ ամբարեկու պաշտօնական ամիսն է Սեպտեմբերը, կուտաւորներ գոմէշի սայլերով կը գնեն ածուխը՝ քաջը հինգ զրուշէն. իսկ յաւիտենապէս զեւալը եղող անկուտին ձմրան մէջ կը գնէ ածուխը՝ չաբութեան մէջ երկու կամ երեք պահերով և մէկ կամ եր-

կուսակցան քաշ ածուխի փոխարէն կը գնէ. ջուրի, հողի, քարի և ածուխէ զատ ամէն բանի նմանող բան մը, քաջը տասը դրուէն:

Օղափոխները գիւղերէն կիջնեն լո՛րիկ ու մնջիկ ու կը հաստատուին իրենց տուները, վերադարձի համար էրիկ ու կնկան միջև կոխներ տեղի չեն ունենար... այս կէտին մէջ ամուսիններ հասերաշխ են, որովհետեւ հակառակ պարագային գիւղերու պաղ պաղ հովերը պիտի խանդարեն տիկինին ինչպէս նաև էֆէնտիին... Թանկազին առողջութիւնը:

Սեպտեմբեր ամսուան մէջ կը տօնուի Խաչվերացի տօնը, Գողգթի փոխադրուած է Պալատի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին և Պօլսերնակ բարեպաշտներ և բարեպաշտուհիներ գունդագունդ կը վազեն դէպի Ոսկեղջիւրի շողենաւերը՝ երթալ երկրպագելու համար փոխան Գողգթիայական խաչին... Պալատական Ս. Խաչը... և Պալատի կապելաներու Բագոսեան տաճարը կը լեցւին մեծ թուով ուխտաւորներ, տօնելու համար Նոր Աստուծոյ կենարար խաչին հետ՝ հին աստուածներու յիշատակը եղող Բագոսը...:

Այս ամսուան մէջ կը տօնուին ընդհ. Հայոց Հայրապետ՝ Տ. Տ. Գէորգ Կաթողիկոսը, Պոլսոյ Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Գէորգ Արալանեան եպիսկոպոսը, Գուրու Չէշմէի քարոզիչ Ամասիացի Գէորգ ծայր. վարդապետ Իբրահիմեանը, բոլոր Տէր Գէորգ անունը կրող քահանայ հայրերը և տիրացու Գէորգներն ու ժամկոչ աղբարները: Տօնն է նաև Սրբոյն Եօրկիի քաջամարտիկ բալիքարիային... որ ի Ֆէնէր և ի Թաթաւլիա: Կը թուի թէ Սուրբ Գէորգը Սուրբ Կարապետն է Երևման

խաչին, սրովհետեւ ան անխուսափելիօրէն տմէն տարի Երևման Խաչին առջևէն երթալու մենամուտութիւնը ունի:

Այս ամսուան մէջ կ'սկսին սև սև ամպեր կուտակւիլ երկնքի վրայ. հեշտօրօր զեփիւռն ու մեղմիկ սիւքը իտպառ հրաժարած են, անոնց յաջորդած են կատաղի քամիները: Կ'սկսի ցուրտը խալթել մեր մարմինները... փոխան լուերու, մլուկներու, և ժեղներու՝ որոնց բանալիները այլևս պարտուած են ու կնքած իրենց ամօթալի զինադադարը:

Մատուկներէն դուրս կ'ելլեն հաստ բալթօներն ու անձրևոցները: Կիներ ու աղջիկներ կ'սկսին մէյմէկ աղւէս գգուել իրենց կուրծքերուն վրայ... և կամ շալկել իրենց ուսերուն վրայ: Դուռներուն ետեւ կախուած կտրած հովանոցներ կ'սկսին մտաբերուիլ ու փոխան չիք ցպիկներու կ'սկսին կարկառնով հովանոցները ձօճել ձեռքերու մէջ: Պարոն Աշոտ Քէչեան և Պարոն Վահան Թօշիկեան մէյմէկ հովանոցի խանութ կը բանան... Պր. Ստեփան Երիցանցի և Ամիրենցի ճայիւր ճայիւր փարա վաստկելէն խրախուսուած:

Հ Ո Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

Մտախաղատ երկինք, ցուրտ, անձրև, քամի, անհ բովանդակ հրապօրը՝ այս պաղ դաւակ ամսուան: Կ'սկսին հեղեղի պէս տեղատարափներ իջնալ: Պոլսոյ փողոցները կ'ողողին տիղմով, ու կարգիլեն անցքը հրապարակի անցորդներուն. ժանկամարդ կիներ ու գեռատի աղջիկներ կ'ելլեն փխփփներու ու լուսեղաններու ուսերուն վրայ... տղմուտ դեռն անցնելով աւետեաց երկիրը հասնելու համար. Գաղաքապետութիւնը կը

խորհի ժողովուրդին անցուղարձը դիւրացնել... լաստերու և մակոյկներու միջոցաւ:

Դեղին ու ձերմակ սկարքիցներ կ'սկսին սնտուկներու մէջ թխմուիլ: Լաստիկներու և Եմօքիցներու ոսկեմայր Անահիտն է Հոկտեմբերը, իսկ պազարցիներու չար սատանան:

Պր. Երուանդ Թօլայեան կը խորհի ձգել Կալոօշ-ճիւղիւնն ու դերասանութիւնը և լաստիկ կալօշներու վաճառատուն մը բանալ, Կալոօշի խմբադրատան անկիւնը բազմող հոյակապ երկաթ գասաին մէջ տնդաւորւած քիւֆիլ ոսկիներով:

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր

Մետասաներսրդ ամիսն է Նոյեմբերը: Այս ամսուան մէջ ծնած են անկուտի և անարծաթ բժիշկները Տօքթ. Կողմա և Դամիանոս, նաև բոլոր դերասաններն ու խմբադիրները, վարժապետներն ու գրագէտները... Այս ամսուան մէջ ծնողները չափազանց մսկոտ կըլլան և բուռն փափաք մը կունենան... կռնակներն տաքցնող մ'ունենալու:

Նոյեմբերը ժառանգած է իր նախորդին բոլոր յատկութիւնները՝ նոյն իսկ բան մըն ալ աւելի... քամիները շատ աւելի պաղ են քան իր նախորդին օրով, անձրևներն ալ աւելի սաստիկ են և Նոյեմբերի օդը շատ աւելի տխուր է քան Հոկտեմբերինը. ցեխի, անձրևի, ցուրտի, լաստիկի, հովանոցի և անձրևոցի պաշտօնական ամիսն է մեր այս պաղպաղակէ աւելի պաղ եղող պարոն Նոյեմբերը. իր տիրապետութեան վերջին օրերուն ալ աւելի կը պաղեցնէ երկիրը՝ գետինները սառեցնե-

լով... և առանձինն պառկելու դժբաղդ հարկին տակ գտնուողներուն ակռայները կափկափեցնել տալով: Այն շնորհալի տիկիները որոնք առժամաբար իրենց ամուսիններէն զատուած էին... կ'որոշեն միանալ՝ շունչերովին զիրար տաքցնելու համար:

Այս ամսուան մէջ աշխարհի բոլոր խորհրդարանները իրենց դուռները կը բանան ժողովուրդին ներկայացուցիչները ապրեցնելու համար:

Այս ամսուան մէջ կը տօնուին Նիկիոյ ժողովին մասնակցող Արիստակէս Լուսաւորիչեան հայրապետցուն և երեք հարիւր տասն և եօթը Կաթողիկ և Օրթոօքս հայրապետները. աւանդութիւնը չ'ըսեր թէ ի՞նչ է պատճառը որ բողոքական պատուելիներ չեն մասնակցած այդ Ս. ժողովին... բնականաբար հիմայ միսիօնար վերապատուելիներն ալ պիտի տօնէր եկեղեցին՝ իր չափազանցուած անխորականութիւնովը և համերաշխութիւնը շատ աւելի վառ պիտի մնար մեր կրօնական մեծ և փոքրը հատուածներուն մէջ:

Գաբրիէլ և Միքայէլ հրեշտակապետները այս ամսուան մէջ որոշ օր մը կը դադրին մարդոց հոգիներու բռնակրութենէն... նորոգելու համար իրենց տօնը՝ Պալատու Հրեշտակապետաց թաղին մէջ:

Դ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

Այս ամսուան մէջ ձմեռը ամենայն սաստկութեամբ կը խարազանէ մարդկութիւնը... քիւր քիւր դողացնելով. Ամէն մարդ բաղնիք կը վազէ... գոնէ մէկ երկու ժամ սոսկալի Դեկտեմբերին պաղ երեսը չտեսնելու համար: Ամուրիներ այս ամսուան մէջ յաճախ երանի կուտան

կարգուողներուն:

Փոթորկոտ քամիներով կ'սկսի ձիւնել ու մարդիկ կը փնտռեն հիմայ Հոկտեմբերի ու Նոյեմբերի ցեխն ու անձրեւը: Հոկտեմբերին գնուած լաստիկները կ'սկսին ծակիլ ու ջուրերը կը խռլեն ծակերէն ներս. բոխիկներ բաւական յաջող գործ կ'ընեն այս ամսուան մէջ. յողացաւերը կը նորոգեն իրենց սուր հանդամանքը և քիֆօի ու սաքլընանի միքրոսները տեղ կը գրաւեն... պատրաստակամ ու անպատասպար մարմիններու մէջ:

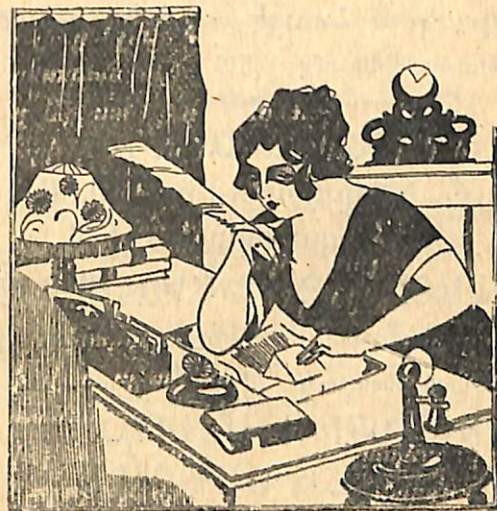
Այս ամսուան մէջ ծնած այրեր ու կիներ չափազանց երկարակեաց բայց խեռ ու ցասկոտ կ'ըլլան: Բաղնեպաններ այս ամսուան մէջ մէյմէկ աբարթըման կը շինեն, իսկ պոմօնթիի սառի դործարանը... թօփ կը նետէ:

Աշխարհի բոլոր Օրացոյցներն ու Տարեցոյցերը կը ծնին այս ամսուան մէջ... որոնցմէ ոմանք շատ երկար կ'ապրին, և ոմանք ալ տարի մը միայն ապրելէ վերջ անձնասպան կ'ըլլան:

Այս ամսուան մէջ աւագ տօները կ'սկսին... խելօք Դաւիթով ու կը վերջանան... Յովհաննու Ամիրենցով:

1923 թ Անկուսիներու զուարճալի տարեցոյցը կը կնքէ իր մահկանացուն՝ Դեկտեմբերի վերջին օրուան մէջ... 1924 թ քրքշալի, հիանալի և հիսաքունչ Անկուսիից Տարեցոյցը երկունքի մէջ ըլլալով մանկաբարձ բոխիկներ ամէն հաւաստիք կուտան թէ ան առողջ ու զուարթ պէսպիսութիւններով... լոյս աշխարհ պիտի տեսնէ՝ 1923 թ համանուն ՏԱՐԵՑՈՅՑԻ մահուան վաղայեմ օրը՝ իր հետ բերելով բարեբաւտիկ ու երջանիկ տարի մը, զինքը կարգացող աղիւ պարոններուն և

չարաչար ազնուութիւններով օժտուած շնորհալի տիկիներուն և շնորհազարդ ու շնորհագեղ օրիորդներուն:

«ՀԱՅ ԿԻՆ»ի խմբագրութիւններէն՝ Հայ Կին մը, որ կը խմբագրէ «ՀԱՅ ԿԻՆ»ը, բարձրացնելու համար Հայ Կինը:

Կեցցէ՛ Հայ Կինը
Կեցցէ՛ մանաւանդ «ՀԱՅ ԿԻՆ»ը:

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՊԵՌՆԻԿ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հ ի Մ Ն Ո Ւ Մ Ծ 1900 ի Ն

Սրամսոյ Պատկէ գաբու Մէյվէհօս խան

Հեռագրական Հասցէ **COPERNIC**

Հեռաձայն Սրամսոյ 319 ՏԵՌԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներածում, Ներկայացուցչութիւն, Արժանութիւն
Եւ Ապահովագրութիւն

ԾՈՎԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Առաքում, մասնահանութիւն, Փոխադրութիւն

Հեռաձայն, մասնաւոր Պիտի-Օ՝ Սրամսոյ. 182—3

ԹՐԱՆՁԻԹԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ա Յ Վ Ա Ն Ս Է Ր Ա Յ

Հեռաձայն, Սրամսոյ 698

Փոխադրութիւն Քամիօնով՝ Պոլսոյ ամէն կողմը
խիստ նպաստաւոր պայմաններով

Հեռաձայն ԿԱՌԱՅԻՒՆ Սրամսոյ 698

ՄԱՍՆԱԻՐ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Լուսանկարչական մեքենաներ եւ պիտոյք

Պատկէ գաբու Մէյվէհօս խան, (Հանրակառքի կայանին եով)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԱՆԿՈՒՏԻՒՆ . . . ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԸ

Ազ վերեւն նանձան վերիւր, չօք վերեւն . . . մայրան

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՓՐԿԻԶ՝ ԿԱԶԻ ՄՈՒՍԹԱՅԱ ՔԷՄԱԼ
ՓԱՇԱԽՆ — Աջ ձեռքին մական եւ ձախ ձեռքին աշխարհ-
հազունդ մը: Ներքեւը Արաբական նժոյգ մը եւ մէջքին
ոսկեղրուազ սուր մը՝ արդարացնելու համար թրքական
այն խօսքը թէ՝ հեմ աք եագըբըր հեմ սիլան:

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԱԶԳ. ՄԵՍ ԺՈՂՈՎԻՆ — Քսան եւ չորս
այար՝ ոսկի կշիռ մը, երկրին արդար օրէնքներ բաշխե-
լու համար:

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԳՈՐԾԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ — Պիղմարքի կո-
րովը՝ երկրի յառաջդիմութիւնը ապահովելու համար:

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ — Խիկարի անսպառ խելքը՝
խալիֆայական մեծ քաղաքը կարենալ վարելու համար:

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ — Քանի մը տասնեակ հա-
զար գործաւոր, Պոլսոյ փողոցներն ու հրդեհի վայրերը
վերաշինելու համար:

ՊՈԼՍՈՅ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԻՆ — Անբեկելի խարազան
մը՝ Պոլսոյ գողերն ու ոճրագործները դողացնելու հա-
մար:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ — Քանի մը հարիւր
հատ սօղան թեֆեհի . . . Պոլսը կրկին կարենալ գրաւե-
լու համար:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐՈՒՆ — Անսպառ գանձ՝ Հայոց որ-
բերն ու գաղթականները յաւիտեանս յաւիտենից կե-
րակրելու համար:

ՀԵԼԼԷՆԵՐՈՒՆ — Մէհմէտճիքին հազցուցած փու-
լահը:

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ — Երազ մը... Գէպի եէգէական ծով:

ԹՄՓԱՌԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒՆ — Երազ մը... Ազգ. Տան մը մէջ տեղաւորուելու համար:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ — Սարտարապատի մէջ կուլիպէ մը...:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ — Քուպանի մէջ գահվէ օճաղի մը...:

ՐՕՄԱՆԻԱ ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ — Հարաւային Ամերիկայի մէջ ախրո սէփիսի մը...:

ՄԱՐՍԻԼԻԱ ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ — Հիմալայան լեռներուն մէջ քարանձաւ մը...:

ՀԱՅՈՑ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ — Էջմիածնի թանգարանին, տպարանին և Աստուածաբանական ձեմարանին վերադարձը՝ խորհրդային Հայաստանի կողմէ:

ՀԱՅ ՍՈՎԵՒԹԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ — Յիսուս հաղար անկեղանոցցու հայ գաղթականներու կարառումն մը:

Տ. ՍԱՀԱԿ ԽԱՊԱՅԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ — Սուրբիոյ և Միջագետքի միացեալ կաթողիկոսութեան տխուղութիւն մը ևս՝ իր անուանական տխուղոսներու շարքին:

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԳՐԱԳԷՏ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻՆ — Միաբանութեան տպարանը արդիական դրութեամբ օգտող ձեռք մը... լոյս տեսցնելու համար իր հին ու նոր բանաստեղծական երկերը:

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՊԻՍԿՈՍ — Զաւէն պատրիարքին աթոռը և Ազգ. ու եկեղեցական գործերը արժանաւորապէս կարենալ վարելու համար:

Զինէն կամ Պէնկալաէն քանի մը հարիւր պատրիարքարանի պաշտօնեայնէր... Նկատականութիւնը դադրեցնելու համար:

ՄՈՍՏԻՉԵԱՆ ԷՖ.ԻՆ — ... վարչապետական գաւազան մը, Ազգ. Խնամատարութեան տնօրէնը կարգի բերելու համար:

ԲԱՅԱ ԷՖԹԻՄԻՆ — Զեռքին աստ մը և ներքեւ գահ մը՝ Ֆէնէրի պատրիարքարանին մէջ:

ՂԵՒՈՆԴ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆԻՆ — Լոնտոնէն մեծահարուստ երիցունի ցու մը... յարմար ժամու մը փախցընելու համար:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀՈՎԻԻ Ա. ԶՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ — Իր առեանդած Հնաշխարհիկ կիւնը առեանդող սոսկալի Գալուստ մը... սր աշխարհ գարմանար թէ ինչպէ՛ս գողը գողէն գողացաւ:

ՆԱԽԿԻՆ ՄՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿ. ՍԵՐՈԲԵԱՆԻՆ — Էփոսոս մը տունի հաւ... աչքը կշտանալու համար:

ՆԱԽԿԻՆ ՅՈՎՀԱՆ ՎՐԴ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ — Ամերիկեան միսիօնարութիւններու... գեղեցիկ ? աչքերը:

ԻՆՃԷԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ — Իր վրայ խօսեցնել տուող գեղեցիկ... առիթ մը:

Տ. ԱՐՏԱԽԱԶԴ ՍԻՒՐՄԷՆԱՆ ՎՐԴՊՏ.ԻՆ — Էսկիւսրիի մէջ թուրք — լուսաւորչականներու պատրիարքութեան աթոռը:

ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ — քիւփուրսան մը:

ՓՈՒԱՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ — Դատաստանական Խորհրդոյ ներկայացուցչ հայուհիներու... օրհնութիւնը:

Տ. ԳԵՈՐԴ ՎՐԴ. ԻՐԲԱՆՈՍԵԱՆԻՆ — Շարաթը հեղ մը փորը լեցուած հնդկահաւ մը... Արնավուտ գիւղցիներու կողմէ:

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՆՆՅ. ԷՆՔԱՆԻՆ — Նարքս-սին Հոնաի զուարճալիքները... Յ. Ազնաւորի կողմէ:

ՏԷՐ ՏՐԴԱՏ ՔՆՆՅ. ՊՅԱՆՆԻՆ — Պատրիարքական փոխանորդին փոխանորդը... կոչուելու պաշտօնական տիրոջ:

ՏԷՐ ԱՐԱՆՆԱՄ ՔՆՆՅ. ԷՊԷՆԻՆ — Սկիւտարի թաղապետութեան պատուակալ նախագահի պաշտօնը... պաշտօնապէս հաստատող պէրաթ մը:

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ Տ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ — Ֆիլարմոնիք մը...:

ԳՈՒԶԿՈՒՆՆՈՒՔԻ Տ. ՅԱԿՈԲ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ — Գուգիւնճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն աւագերեցութեան հետ տառը կանգուն սե ռայագ՝ վերաբերի համար... Տեղապահ սրբազանին կողմէ:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ Տ. ՍԱՀԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ — Մատաթիա Գարապաշեանի դրաբառ քերականութիւն մը... կարդացածը կարենալ հասկնալու համար:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻՆ ՄԷՋ ՅԱԻՏԵՆԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՂ Տ. ՎԱՀԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ — Մոլական գաւազան մը... աշխարհ ամէկ հօտ և մէկ հովիւ ընել տալու համար:

ԳԱՆՏԻԼԻԻ Տ. ԳՐԻԳՈՐ ՔՆՆՅ. ԻՆ — Սիմեօնի մը... Գիւղին ճանճերը վանելու համար:

ԳՈՒՄ ԳԱՅՈՒԻ Տ. ԳԱԼՈՒՍ ՔՆՆՅ. ԻՆ — Նապօ-

տական եպիսկոպոսի մը ոչ բարեկամական... խարազանի օրհնութիւնը:

ԳՈՒՄ ԳԱՅՈՒԻ Տ. ՊԱՐԳԵԻ ՔՆՆՅ. ԻՆ — Ստամբուլ լայնցնելու համար պարարտ հորթ մը:

ԹԱՓԱՌԱՅԱՆ ԱՐՄԷՆ ՎՐԴ. ԳԵՈՐԴԵԱՆԻՆ — Ոչխարի մորթ մը, բնակիւք մը և աստ մը, իր տէվրիշութիւնը վայելցնելու համար:

ՇԵՇԼԻԻ, ՊԱԼԳԼԼԻ ԵՒ ՍԿԻՏԱՐԻ ԳԵՐԵՉՄԱՆՍՆԱՆՅ ՅԱՆՅ ՅԱՆՅԱԺՈՂՈՎԻ... պաակառելի անդամներուն — Կաթողիկոսական ոսկեզօծ կոնդակներ՝ իւրաքանչիւրին զատ զատ:

Սկիւտար-Իճատիէի Ազգ. վարժարանի Տիկնանց ինամակալութեան ժրջան անդամուհիներուն — օրհնութեան կոնդակ մը՝ Տեղապահ Սրբազանէն:

ՍԻՐՈՒՆ ՏԻՈՆԵԱՆԻՆ — Լիւքս օթոմայիլ մը՝ Սկիւտարէն Գարը դիւղ, Խարե մեկիսին երթեկելու համար:

Յակոբ ԽիւտաՎէրտեանին — Շքանչան մը, Գառնիկ Ատիլի կողմէ՝ Սկիւտարի Գերեզմանատան յանձնաժողովին մէջ սենեցած գործունէութեան համար:

Տ. Զարմայր քհնյ.ին — Պալար չառլէն աշխարհաբառ Աստուածաշունչ մը... կրօնական յօդուածներուն իւր իւր հայթայթելու համար:

Հայր Վարդանին — Երգիծաբան Յ. Յ. Պարոնեանի «Ամբողջական գործերը» ինչպէս նաև Պարոնեանի հօգին:

Վահան Թօշիկեանի — Խաչիկ Գէորգեանի դրաձուլարանէն մէկ գաւա հայերէն զլխադիր Ա. Բ. Գ. էն

մինչև 0, Գ... սրախօսական գրելու համար՝ Վերջին
Լուրի մէջ:

Ա. Գալաքճեանին — Բովանդակ աշխարհի ֆապրի-
քաներէն, մանածի, կտաւի, խուրտաւաթի, թիֆթիկի
աֆիօնի, օճառի, մորթի, աղիքի, շաքարի, սուրճի,
սոխի ու սխտորի, պիպէրի ու չէմէնի գիները որոշող
ֆաթուրաներ:

Ա. Մուպահեաճեանին — Դիմացկուն սրունքներ...
Ղալաթիոյ Էսկի բօսթախանէէն Գում վարուի պատ-
րիարքարանը, Գումգարուէն Բերայի Մատենադարանը,
Բերաէն Պապը Այիի Մամուլի գիւանը և Պապը Ալիէն
կրկին Բերա Ազգ. Խնամառարութեան կեդրոնը... վա-
զելու համար:

Միսաք Սուրեանին — 1924 ի Անիէր Օրիանթալէն
օրինակ մը... «Առաւօտ»ի մէջ վճարումով հասցէներ
դնելու համար:

ՁՀայ Կին»ին — Հայ կիներու շատախօսութենէն
նմոյշներ... իբր հում նիւթ՝ եփուեն ու բանիբուեն Հայ
կինի մէջ փայլելու համար:

Կալուօշին — Բերանիոյ ըլլալու համար... քիչ մը
տակը բաց ու վրան զոց յօդուածներ՝ աշխատակիցնե-
րուն կողմէ... թերթին համար: Իսկ իրեն համար քը-
սանամեայ գեղունի մը՝ քսան էրիկ կտրած, եփած,
ու թրծուած...

Թուրք և հայ Բարձրացման միութեան — «Թեյի»-ի
Էֆեհար»ի մեղրածորան լեզուն...

«Թէվիտը Էֆեհար»ին — Տարբերու համերաշխու-
թիւնը ամբապնդող կուռ յօդուածներ...

Յ. Մրմրեանին — զործածուած զոյգ մը լաստիկ,
եամալը հովանոց մը և... իր գրած ժամանակակից Հա-
յոց Պատմութիւնը լոյս ընծայող մեկենաս մը:

Սմբատ Դաւիթեանին — Կէս տուղինա հիւանդա-
պահուհիներով մանաւոր յարկաբաժին մը՝ Ազգ. Հի-
ւանդանոցի մէջ:

Աշոտ Բէշեանին — Վերապատուելի Հայր Վար-
դանին... օճիքը:

Գէորգ Սիմֆէշեանին — Ա. Մուպահեաճեանի
լուսանկարը:

Պետրոս Կարապետեանին — Սկիտարի նախկին
Կարապետեան վարժարանի... ընդդէմ հրդեհի՝ ապահո-
վագրութեան բօլիսը:

Տօքթ. Հ. Փէշտիմալճեանի — Ազգ. Հիւանդանոցի
հոգաբարձութեան... համակրանքը:

Տօքթ. Էնֆիյէճեանի — Ազգ. Հիւանդանոցի հոգա-
բարձութեան... խմբանկարը:

Յարութիւն Աճէմեանի — Ներսէս Օհանեանի
յաջորդն ըլլալու... մեծ պատիւը:

Ստեփան Թեղեանի — Ամիրաի... վկայական մը:

Արամ Գարակէօղեանի — Ճեմքրլմեհի վկայա-
կան մը... Գալֆայեան որբանոցի մայրապետէն:

Մկրտիչ Յրէնկեանի — Զոյգ մը ոչխար... իր
նորակառոյց խանին սեմին վրայ կարուելու համար:

Լ. Թօփալեանի — Դեռ անունն անձանօթ եղող
նոր յանձնաժողովի մըն ալ անդամակցութիւնը... հայ-
րենասիրաբար:

Կոպեռնիկ խաչատուրեանին — Պոլսոյ զօրաբանակին հայթայթիչութիւնը... իր բազում գործառնութիւններուն վրայ:

Տէյրմէնճեան եղբարց — Պոլսոյ զօրաբանակին ալիւրի հայթայթման մենտչնորհը:

Վահան Տէր Յակոբեանին — Տօքթ. Էնֆիլէճեանի... կիսանդրին:

Սիմօն Գայսէրլեանի — Բոլոր ապահովագր. ընկերութեանց Թուրքիոյ միակ գործակալի... մօնօքօլը:

Մագուրեան եղբարց — Թուրքիոյ մէջ երկաթ գասաներու մօնօքօլը:

Գրավաճ. Յակոբ Սարգիսեանի — Նիւ Եօրքի 5 ըզ. ծառուղիին վրայ Աքարթըման մը:

Վաղինակ Բիւրատի — Մեռած և ողջ հեղինակներու գործերը հրատարակելու մօնօքօլը... եթէ կարելի ըլլայ:

Արամ Բաղդանուշեանի — Տպագրական գործերու... անուշիկ բաղդաւորութիւն մը... եթէ յարգէ իր խօսքը:

Պետրոս Խսկէնտէրեանի — Հարիւր հազար զոյգ գուլպայի ապսպրանք մը թրքական բանակին համար:

Արմենակ Բարաղամեանի — Կօշիկներն մաշած տիկիներ և օրիորդներ:

Դաւիթ Պօղոսեանի — Անիսօն բառին հայերէնը:

Թորոս Իսրայէլեանի — Ճէնթըլմէնի վկոյական մը և... Նեպօտական Եպիսկ.ի մը շուքը:

Դրիգոր Խանճեանի — Գնալը կղզիի թաղապետութեան նախագահութիւնը:

Արբահամ Էքշիեանի — Պօլսոյ հրդեհի վայրերուն վերաշինութիւնը:

Ե. և Գ. Հազարեան Եղբարց — Երկու ձմերուկ մէկ անութի տակ սեղմեցնելու... բանալին:

Արամ Կիւլ Պօղոսեանի — Պօլսոյ Եէնի Ճամիի քանդակ... պահնորդութիւնը:

Մտրկոս Ալէքսանեանին — Մըսըր Չարչըսիի դրան պահապանութիւնը:

Ատմնաբոյժ Տօքթ. Մարգպանեանին — Ակնցի Ամիրաներուն ունեցած յատկութիւններէն մասնիկ մը...:

Ատմնաբոյժ Տօքթ. Խ. Ժամկոչեանի — 40էն 45 տարեկան կին յաճախորդներ... գիրուկ ըլլալու պայմանով:

Տօքթ. Լ. Մալխասի — 40 անկողիննոց իրեն յատուկ դարմանատուն մը:

Տօքթ. Ս. Նահապետեանի — Տօքթ. Խօրասանճեանի... յաջորդութեան պատիւը:

Տօքթ. Յ. Տիրատուրի — Մանկանց բժիշկի բրօքէսէօրութեան կրկին վկայական մը:

Տօքթ. Եիւզպաշեանին — Ն. Օհանեանի մեծադիր լուսանկարը:

Տօքթ. Ա. Խանճեանին — ...Կոտրած հիւանդներ:

Տօքթ. Թ. Պալըզճեանին — Ապանող փողոցի... ծակ թիթեղները լէհիմելու մասնագիտութեան մէքալ մը:

Տօքթ. Պէնոնին — Ղալաթիոյ... գեղունիներուն հին աստուածի նոր տիպոսը:

Տօքթ. Հ. Միսաքեանին — Աչքի ցաւէ տառապողներուն... հեռատեսներուն և կարճատեսներուն՝ լուսատու, Արեւն Աստուծոյ՝ նոր տիպոսը:

Տօքթ. Ս. Չրաքեանին — Միրալայի աստիճանով

Թրքական բանակին մէջ բռնկութեան պաշտօն մը... լեցուն ամսական առնելու պայմանաւ:

Տօքթ. Ս. Բէլէշեանի—Սկիւտարի բարձունքին վըրայ նոր արարթուման մը:

Տօքթ. Միքայէլ Բէշիշեանին—Փաշայի աստիճանով խարբերդի զօրաբանակին մէջ բռնկութեան պաշտօն մը:

Փաստաբան Յ. Պիւքիւճեանին—Դատական գործաւարի պաշտօն մը:

Փաստաբան Կ. Այճեանի—Վերաքննութեան ատեսանի նախագահութիւնը:

Փաստաբան Շ. Յակոբեանին—Վճռադէկ ատեսանի ընդհ. դատախազութիւնը:

Փաստաբան Կ. Բարունի—Առեւտրական ատեսանի նախագահութիւնը:

Փաստաբան Կ. Սօլախեանի—Ն. Թօթվանի Տիւքրուրին հայերէն թարգմանութեան օրինակ մը:

Փաստաբան Ա. Կիւլպոզոսեանին—Դրամական գործառնութեանց... օրինագիրք մը:

Ն. Ճիվանեանին (Հօրոյ)—Դրական ոստիկանապետի հանգամանքը ճշդող վաւերագիր մը:

Դրավաճ. Սիմոն Դաբամաճեանին—Չազմագծրլարի իր դրավաճառատունը կարգի դնող... բարերար ձեռք մը:

Դրավաճ. Պալենցին—Դրավաճառատունը դարձնող իր հաւատարիմ գործակցին Սարգիս աղայի պօլ արեւշատութիւն:

Դրավաճ. Պիմէն Զարդարեանի—Շաբաթը տասը անտուկ դրքի յանձնարարութիւն, Եգիպտոսի իր աղբարիկէն:

Տպագրիչ Յ. Սէթեանին—Պոլսոյ բոլոր տպագրական և կազմարարութեան գործերը:

Փաստաբան Ս. Կիւլպէնկեանի—Դատական թղթածրարներով լեցուն բօքսիոյ մը:

Թէոթիկին—Սաւառնակ մը... 1924 տարին համար պատրաստուելիք տարեցոյցին ձեռագիրները մէկ կողմէն Փարիզ ղրկուելու համար:

Մարկոս Նաթանեանին—Ընդհանուր ազգաց պատմութեան... բրօֆէսէօրի վկայական մը:

Լիլային—մամիկիս... կարկտանի պօղչան:

Ազգ. խնամատարութեան ընդհ. տնօրէնին—Կռնակին բարձի տեղ... Բըլիֆի պատուելիները և... Տեղապահ Սրբազանի կիսանդրին:

Տիգրան Մարտիրոսեանի—Խնամատարութեան Պր. Ընդհ. Տնօրէնին... լուսանկարը:

Յովհաննէս Ֆէրիտին—... պաշ մը Բէշեանի թէմպէքի:

Իսկ Տարեցոյցիս Հեղինակին—Թօրիկ ձկան դիրութիւնը ունեցող ընկերուհի մը՝ 30էն քառասուն տարեկան, ինչպէս նաեւ Անկուտիութենէ պատճառաբանեալ հրաժարական մը և... երկար ճամբորդութիւն մը՝ դէպքի վերինն Նրուսադէմ 1964ին:

ՕՐԻՈՐԴ ՄՆԱՑԱԿԱՆՆԵՐ

—Ո՞ր այսպէս տիկինն ո՞ր:

—Պերանդ վրայ ժողովէ մենք տիկին չենք, եփուած թրծուած կոյս աղջիկներ ենք, բաղդ փնտուելու կ'երթանք...

Թրքական բանակին մէջ բժշկութեան պաշտօն մը... Լե-
ցուն ամսական առնելու պայմանաւ :

Տօքթ. Ս. Քէլէշեանի—Սկիւտարի բարձունքին վը-
րայ նոր արարթման մը :

Տօքթ. Միքայէլ Քէշիշեանին—Փաշայի աստիճանով
Խարբերդի զօրարանակին մէջ բժշկութեան պաշտօն մը :

Փաստաբան Յ. Պիւքիւճեանին—Դատական գործա-
վարի պաշտօն մը :

Փաստաբան Կ. Այճեանի—Վերաքննութեան ատեա-
նի նախագահութիւնը :

Փաստաբան Շ. Յակոբեանին—Վճռադէկ ատեանի
ընդհ. դատախազութիւնը :

Փաստաբան Կ. Բարունի—Առեւտրական ատեանի
նախագահութիւնը :

Փաստաբան Կ. Սօլախեանի—Ն. Թօթվեանի Տիւս-
թուրին հայերէն թարգմանութեան օրինակ մը :

Փաստաբան Ա. Կիւլպօղոսեանին—Դրամական գոր-
ծառնութեանց... օրինագիրք մը :

Ն. Ճիվանեանին (Հօրոյ)—Դրական ոստիկանապետի
հանգամանքը ճշդող վաւերագիր մը :

Դրավաճ. Սիմոն Գաբամանեանին—Չագմագճըլարի
իր դրավաճառատունը կարգի դնող... բարերար ձեռք մը :

Դրավաճ. Պալենցի—Դրավաճառատունը դարձնող
իր հաւատարիմ գործակցին Սարգիս աղայի պօլ արեւշա-
տութիւն :

Դրավաճ. Պիմէն Զարդարեանի—Շաբաթը տասը
մնտուկ գրքի յանձնարարութիւն, Եգիպտոսի իր աղբա-
րիկէն :

Տպագրիչ Յ. Սէթեանին—Պոլսոյ բոլոր տպագրական
և կաղմարարութեան գործերը :

Փաստաբան Ս. Կիւլպէնկեանի—Դատական թղթա-
ծրարներով լեցուն բօրքեոյլ մը :

Թէոթիկին—Սաւառնակ մը... 1924 տարին համար
պատրաստուելիք տարեցոյցին ձեռագիրները մէկ կողմէն
Փարիզ ղրկուելու համար :

Մարկոս Նաթանեանին—Ընդհանուր ազգաց պատ-
մութեան... բրօֆէսէօրի վկայական մը :

Լիլային—մամիկիս... կարկտանի պողչան :

Ազգ. Խնամատարութեան ընդհ. տնօրէնին—Կռնա-
կին բարձի տեղ... Բըլիֆի պատուելիները [և... Տեղա-
պահ Սրբազանի կիսանդրին :

Տիգրան Մարտիրոսեանի—Խնամատարութեան Պր.
Ընդհ. Տնօրէնին... լուսանկարը :

Յովհաննէս Ֆերիտին—... պաշ մը Բէշանի թէմպէքի :

Իսկ Տարեցոյցիս Հեղինակին—Թօրիկ ձկան գիրու-
թիւնը ունեցող ընկերուհի մը՝ 30էն քառասուն տարե-
կան, ինչպէս նաեւ Անկուտիութենէ պատճառաբանեալ
հրաժարական մը և... երկար ճամբորդութիւն մը՝ դէպի
ի Վերինն Երուսաղէմ՝ 1964ին :

ՕՐԻՈՐԴ ՄՆԱՅԱԿԱՆՆԵՐ

—Ո՞ր այսպէս տիկին՝ :

—Պերանդ վրայ ժողուէ մենք տիկին չենք, եփուած թրծուած
կոյս աղջիկներ ենք, բաղդ փնտռելու կ'երթանք... :

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԹՕԱՖԻԷԻ ԱՐԱՄ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՍԹԱՄՊՈԼ, ԵՖՆԻ ՃԱՄԻ, ԿԱՄԱՐԻՆ ԿԻՅ, ԹԻԻ 51

Կը գտնուին նուրբ և տոկուն՝ արանց,
կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ կօ-
շիկներ թէ տեղական և թէ եւրոպական:

Կ'ընդունուին չափու վրայ կօշիկի ա-
պրսպրանքներ:

ՃՈՒՍ ՄԹԵՐԲ Անգղիական և Ռուսա-
կան լաստիկ կալօշներու:

Կը գտնուին լթօաֆիէի զանազան ապ-
րանքներ՝ շապիկներ, ձեռնոցներ, պայու-
սակներ, անուշահոտութիւններ, թաշկինակ,
գուլպայ եւայլն ևայլն:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԴԻԻՐԱՄԱՏԶԵԼԻ

ՃՇԳՐԻՏ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔԷ ԻՆՁԵՐ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ 1924 ՏԱՐԻՆ ՄԷՁ

1924 տարուան սկիզբը պիտի ըլլայ ցուրտ և պի-
տի փչին անձրեւաբեր հողմունք, փոթորկալից քամիներ
ծառերը արմատախիլ պիտի ընեն և ծովերու մէջ պի-
տի ընկղմին նաւեր ու նաւակներ. ձմրան երկրորդ չըր-
ջանը բարեխառն պիտի ըլլայ, իսկ ձմրան վերջերը
ցուրտ. գարունն անձրեւոտ պիտի անցնի, իսկ ամրան
մէջ դետերը պիտի չորնան. աշունը պիտի անցնի մա-
ռախլապատ և եղեմնոտ:

1924 տարուան մէջ հացը սակաւ պիտի ըլլայ, իսկ
գինին և ձէթը առատ, որովհետեւ խաղողի ու ձիթա-
պտուղի բերքերը առատ պիտի ըլլան, իսկ ուրիշ ամէն
կարգի պտուղները սակաւ պիտի ըլլան:

Հիւանդութեանց պատճառաւ պիտի կոտորուին
մեծ թուով արջառներ և ուրիշ ընտանի անասուններ:

Շատ մը տեղեր մարդիկ ջերմի հիւանդութիւնով
պիտի տառապին:

Պիտի պատահին մեծ երկրաշարժներ աշխարհի այլ
ևայլ կողմերը:

Ընդհանուր առմամբ վատաբաղդ տարի մըն է
1294ը՝ որու ընթացքին նախապէս երջանիկ եղողներ
առաւել կամ նուազ ձախորդութեանց պիտի ենթար-
կուին. այս տարուան մէջ բարեկամութիւնները ատե-
լութեան պիտի փոխուին, ուղղամտութեան պիտի յա-
ջորդէ խարդախութիւնը, և անկեղծութեան փոխարէն

պիտի տիրապետէ կեղծիքն ու խարեբայութիւնը: Մարդոց մօտ գտնուած քիչ մը բարոյականն ալ պիտի խաթարուի և պարկեշտ ու պատուաւոր մարդը պիտի սկըսուի մատով ցուցուիլ: աշխարհի ամէն կողմը գողութիւններն ու ոճրագործութիւնները ծայրայեղութիւններու պիտի հասնին:

Մեծահարուստներ այս տարուան ընթացքին պիտի անկուտիանան, իսկ ատոր հակառակ շատ մը անկուտիներ պիտի կուտաւորուին...

Շատ աւելի պիտի մտահոգուին ու անձկութիւն կրեն մեծահարուստներն ու իշխանաւորները, քան հասարակ ժողովուրդը՝ ներկայ տարւոյ ընթացքին:

1924 տարուան Հոկտ. 12րդ օրը, 21րդ ժամուն արեգակը պիտի խաւարի կիսով, այդ խաւարումը նշան է աշխարհի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ միոյն մահուան՝ որ պիտի պատահի տարուան շրջանը չբոլորած:

Թէպէտեւ բարեբաստիկ տարի մը է 1924ը, այսուհանդերձ արտաքոյ կարգի դէպքեր, մեծ պատերազմներ ու մարդկային կեանքեր հնձող համաճարակներ չեն նախատեսուիր այս տարիին մէջ:

KOCH-HARMONICA A. G.

ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ

ՄԻԻԶԻՔԻ ՄԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Գերման հռչակաւոր ՔՕՀ ՀԱՐՄՕՆԻՔԱ ԸՆԿ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Միշտ պատրաստ կը գտնուին ամէն կարգի նուագարաններ, եւ նուագի զանազան կազմածներ:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Կը գտնուին նաև ամէն կարգի ԺԱՄԱՅՈՅՅՆԵՐ, Թէ նուագարանի և թէ ժամացոյցի յանձնարարութիւնները կը կատարուին փութով և ճշգրութեամբ:

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.—Սքաւպուլ, Մարբունքլաւ, Պարնաքան խան, քիւ 44

ԿԱՐԱՊԵՏ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

ԱՆԿՈՒՏԻՒՆ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԵՐԱԶԱՀԱՆԸ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
1924 ՏԱՐԻՈՅ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒՆ

Ա.

Աստուած տեսնել երազի մէջ, ամենակատարեալ երջանկութիւն է... երանի տեսնողին:

Աբեք (Խալ)—Սիրոյ բռնկումի նշան է... կը պակսի կայծը միայն:

Աբեղայ—Սատանայի որոգայթ է... պատրաստուէ փառաւոր ծէծի մը և կամ... փիւսկիւլիւ պիւլայի մը:

Ագարակ—Նիւթական յառաջդիմութիւն... բայց հարիւրին 5 գօմիսիօնա չմոռցուի հա':

Ագուալ—Կամ թշնամիդ պիտի յարձակի և կամ եթէ կին ես կեսուրդ և եթէ այր ես զօքանչդ... պիտի յարձակի՝ խօսքով:

Աղամանդ—Առաքինի կին, ունեւոր էրիկ, և կամ փեսացու մըն է որ պիտի դիմաւորես... տուփ մը չաքար արդար իրաւունքս է կարծեմ:

Աքոռ—Եթէ նստիս, մարդու կարգ կ'անցնիս, կը բարձրանաս. նոր գործի մը կ'անցնիս և կամ պաշտօնի մը կը տիրանաս. եթէ աթոռէ վար իջնաս կամ իյնաս, այդ պարագային՝ զործէդ պաշտօնանկ կ'ըլլաս, և եթէ առեւտրական ես սնանկ կ'ըլլաս ու մաս կը կազմես...

անկուտիներու դասակարգին: Աթոռ նստող աղջիկ մը կամ կին մը միշտ կ'ուտէ և կամ հարուստ ամուսնի մը կամ փեսայի մը կը տիրանայ, իսկ այս վերջիններէն մին երբ աթոռէն վար իջնայ, եթէ տուն ունի կ'այրի կամ կը փճանայ, և կամ հարուստ նշանածէն, ամուսնէն կամ փեսայէն կը զրկուի:

Ալեւոր տեսնել ինքզինքը—Երկար ապրելու նշան է. ալեւոր տեսնել ուրիշը՝ առատութիւն և լիութիւն է... բարի վայելում կը մաղթեմ:

Ածուխ—Ցաւ ի սիրտ կամ նշանածդ, կամ սիրականդ, կամ էրիկդ և կամ կնիկդ պիտի ուղեւորի ի Վերին Երուսաղէմ... սեւ թաշկինակ մը նուէրս և... բազում մխիթարութիւններս:

Ակուայ—Մէկ տեղդ խածնել կ'ուզեն... զգուշացիր:

Այծ—Ինչու վեցի... մը հետ խնդիր պիտի ունենաս:

Աղբաւ—Աղաղակութիւն և կոխի խափանում է:

Աղբակոյտ—Նեղութիւն և մտահոգութիւն է:

Աղաւնի—Փառաւոր կեանք և ճոխութիւն... Աստուած տայ, բայց յիշէ նաև մեզ անկուտիներս ալ:

Աղբիւր—Օգտակար գործեր և չահաւէտ վաստակ. բանուկ բաղդ՝ աղջկանց համար... Մեր անկեղծ շնորհաւորութիւնները:

Աղբիւր ցամքած — Քայքայում գործի և լքում սիրոյ:

Աղի ձուկ—Վիշտ, հոգ և տրտմութիւն... Մեր տուններէն անբաժան այս սեւ երեսին կրողը տեսնէ երեսը:

Աղուէս—Խորամանկ թշնամի մը բարեկամի դիմակով սօնկլաի մը պիտի բերէ քեզ... զգուշացիր հա':

Աղուէս որսալ—Թշնախիդ յաղթել կը նշանակէ:

Աղջիկ—Բաղդ և ցնծութիւն... պրալօ պէ՛ :

Աղջիկ ամուսնացնել—Հոգեբէ ազատիլ :

Աղջիկ մեռած—Բաղդդ կըթօի... վա՛խ եավոռւս :

Ամբոխ(բազմութիւն մարդոց)—Վշտերու և հոգեբու
կուտակում... հեռի մեր վրայէն :

Ամպ կուտակուած—Հոգեբով ծանրաբեռնուիլ :

Ամպերու փառաշիր—Վտանգի հեռացում է :

Ամպի գօռալը—Թշնամիներ վտանգ կ'սպառնան...

Աստուած պահէ փորձանքներէ :

Այգի—Հարստութիւն և փարթամութիւն... այգիէն
ողկոյզ մըն ալ մեղի բաժին չկա՞յ խըյանէ՛ք :

Այրուած—Տուն, կարասի, զգեստ և այլն, չքաւո-
րութեան, վշտի, տառապանքի և կեանքի քայքայման
նշան են... հեռո՛ւ հեռո՛ւ մեղ նման սիրտը այրածներէն :

Անապաս—Յոյսերու փճացում... առ թաշկինակս և
արցունքդ սրբէ :

Անդամայոյծ—Անբաղդութիւն... ամէն օրուան տե-
սածնիս :

Անքառամ ծաղիկ—Նոր և լաւ բարդաւորութիւն...
հա, սանկ քիչ մը շունչ առնենք :

Անձեղ—Բարեգուշակ նշան է... աչքս նայէ՛ :

Անկողին մսնել—Բաղդդ կը շտկուի... տեսա՞ր մի
հիմայ :

Անկողնէ ելնել—Հոգեբու ծանրութենէն ազատիլ...
սառօք ինծի :

Անձրեւ տեղատարափ—Բաղդի գագաթնակէտին կը
հասնիս, ... գոնէ մէջտեղերն ալ մենք հասնէինք :

Անտառ—Անբաւ հարստութեան տիրանալ... գէթ
բաւարարը գտնէինք :

Անօթ հողի—Թշնամիդ հաշտութիւն պիտի կնքէ...

պատուիրակներդ զրկէ :

Անօթ պղնձե—Մերձաւորներէդ մին ոխ կը կապէ...

գէշ բան :

Անօթ՝ ժանգոտ, նաքած կամ կոտրած — Յոյսերդ կը
խախտին... միջոցը խորհէ :

Աչք՝ արտասուալից—Երկարատեւ ուրախութիւն է...

կարճատեւին ալ դո՛հ պիտի ըլլանք :

Աչքը կուրացալը—Բաղդէ զրկուիլ է... բան մը ուր-
կէ զուրկ ենք արդէն :

Ապարանջան — Ծանրութիւն, վիշտ և նեղու-
թիւն... չունեցած մէկ բաներնիս չէ՞ եա՛ :

Ապուր ուտել—Նշանուիլ, կարգուիլ, հարստանալ,
երջանկանալ և այլն... ամէն բանին խեղովը :

Առիւծ—Մեծ անձնաւորութեան մը հանդիպիլ...
աւելի լաւ չէ՞ մեծ պատառի մը հանդիպիլ :

Առիւծ՝ սպառնալից—Մեծ մարդէ մը պիտի վնաս-
ուիս... կը մաղթեմ որ երազդ սուտ ելլէ :

Առիւծ՝ գառագեղի մեջ — Թշնամիդ զսպուած և
տկարացած... զօրաւոր շունչ մը ա՛ռ :

Առիւծի վրայ հեծնել — Մեծ բաղդի կ'արժանա-
նաս... ա՛խ երանի թէ ես ըլլայի քու տեղդ :

Առիւծներու կռիւ — Պատերազմ և արիւնհեղու-
թիւն... հեռու ըլլայ երկրի երեսէն, հազիւ ազատե-
ցանք այդ պահարկու վիշապէն :

Ասղ փայլուն—Բարեգուշակ նշան է... երանի թէ
իմ աստղս ըլլար այդ փայլողը :

Ասղ գիսաւոր—Անսպասելի, արտակարգ... եր-
ջանկութիւն : Անբեւեակայելի, պոչաւոր-երջանկութիւն
մըն ալ ինծի, ի՛նչ կ'ըլլար :

Աստղի բոշիլը—Բաղդը կ'աներեւոյթանայ... ափսոսալի վիճակ:

Արեգակ—Կեանքի երկարութիւն է... հետը փառա կա՞յ:

Արեգակի խաւարումը—Մեծ մարդու մը մահն է... Աստուած ողորմի հոգուն՝ եթէ մեծագործութիւն կատարած է:

Արեւը արիւնի գոլն—Մարդկային կեանքեր հնձող համաճարակ հիւանդութիւն է... Աստուած չընէ, ընդհ. պատերազմին հնձածները բաւական և նոյնիսկ չատ են:

Արիւն սեսնել—Հոգ և նեղութիւն է... Հտենները աւելի լաւ է:

Արիւն առնել — Հոգերէ ազատիլ... վերջապէս բան մըն է:

Արմաւ ուտել—Երբ հիւանդ ես կ'առողջանաս, երբ հիւանդ ունիս կ'առողջանայ:

Արմաւ քաղել—Ծանրապէս կը հիւանդանաս:

Արծաթ—Ընտանեկան հոգեր, մտմտութիւն և նեղութիւն... կարծես չունեցած բաներնիս ըլլար:

Արծաթ դրամ—Բարի է և բարիք պիտի վայելես... թղթադրամը մեղի չմօտենար, արծաթ դրամը պիտի կրնանք վայելել... երանի արծաթ դրամի օրերուն:

Արծիւ—Բարձրութիւն և մեծութիւն է. հաւանակաւ նօրէն բարձր պաշտօնի մը համար... խնդրեմ չմոռնաս ինձի:

Արծիւ քանդ մեջ — Փառք և պատիւ... մեղր ու կարաղի պէս բան մը, ո՞վ է որ չպիտի ուզէ:

Արծիւ սպաննել—Հակառակորդ կ'զգեսնես... կը չնորհաւորեմ քեզ:

Արմատ հանել—նեղութիւնէ կ'ազատիս... ուրախ եմ:

Արջ—Զգուշացի՛ր, զօրաւոր մէկէ մը ապտակ մը կայ քեզի... խորոված գառնուկ մը կամ գոնէ հնդկահաւ մը զրկէ որ այդ ապտակէն խուսափիս:

Արջ սպաննել—Վտանգէ պրծուիլ է... ուրեմն ամէն գիշեր երազիդ մէջ արջ սպաննէ, այլեւս վրադ նուսխա կրելու պէտք չես ունենար:

Արս ցանել—Բարեբաղդութեան նշան է... ցանէ՛ ուրեմն որչափ որ կրնաս:

Արս դալար—Ընտանեկան երջանկութիւն... աղու՛ր բան, ո՞վ չուզեր:

Արս հնձել—Նեղ օրերէ ազատիլ... պապաս ալ կ'ուզէ այդ:

Արօր—Ապագայի բարուքում... յուսա՛ և սպասէ:

Աւազակ—Ծանր հոգ... պակաս ըլլայ:

Աւազակ սպաննել—Հոգէ ազատիլ... եթէ գիտնամ ճիշդ ըլլալը երազիս մէջ ամէն օր հատ մը գոնէ կ'ըստանանեմ:

Աւազան ջրալից—Շահու առատութիւն, աղջկանց և երիտասարդաց յաջող ապագայ:

Աւազան եկեղեցւոյ—Աստուածային շնորհ և գլխութիւն... և փառք յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Աւազանի մեջ լուացուիլ—Հոգերէ ազատում, և բարեբաղդ վիճակի ստացում... ես ալ կ'ուզեմ ատկէ:

Աւետարան սեսնել—Փափաքի իրագործումն է ընդհուպ... ամենուս փափաքն ալ թող կատարուի՝ կենարար Ս. Աւետարանին շնորհիւ:

Աւետարան համբուրել—Մուրափ համար է... կը յանձնարարեմ հայազգի բոլոր աղջիկներուն և երիտասարդներուն գիշերները Աւետարան համբուրել՝ երազի

մէջ... փոխանակ բարձին երեսները համարուելու իրականութեան մէջ:

Աւերակ տեսնել—Ձախորդութեան մէջ իյնալ է... Ձտեանէք ալ նէ կ'ըլլայ, իրականութեան մէջ հրդեհի աւերակները ամէն օր կը տեսնենք կը բաւէ այդ:

Ահադադ—Բարեգուշակ նշան է. յղի կիներ ժանջ զաւակ մը կ'ունենան: Երբ աքաղաղը խօսի լաւ չէ. նշանածներ կը լքեն զիրար, իսկ ամուսնացածներ դատատանական խորհուրդին կը դիմեն՝ մէկզմէկէ բաժնուելու համար... Ձեզի բան մը ըսե՞մ, աքաղաղը տեսէք, բայց խօսիլը մի լսէք:

Բ

Բադ—Շահաւոր դործ... Ես ալ կ'ուզեմ ատկէ:

Բադ որսալ—Անվտանգելի յաջողութիւն... հիսնալի', սքանչելի':

Բազէ—Հակառակորդ մ'ունիս, ուրկէ պէտք է անպայման զգուշանալ... հակառակ պարագային բանդ բուրդ է: Բազէն եթէ յարձակի, հակառակորդէդ կամ թշնամիէդ յարձակում պիտի կրես:

Բաժակ' լեցուն—Գործի մէջ կատարեալ յաջողութիւն. յաջողութիւն՝ նաեւ սիրոյ մէջ... խօստացուած բան մը անվրիպելիօրէն պիտի դործադրուի... աչքերնիդ լոյս:

Բաժակ դաւարկ—Գործդ կը ձախողի, սիրոյդ առարկան իր կոնակը կը դարձնէ և խոստումներ կը դրժուին... Աստուած ըլլայ միտիթարիչդ: Ձախողութիւն է նաեւ բաժակի իյնալը:

Բահ' ձեռքի մեջ—Կ'անարգուիս՝ մէկէ մը:

Բաղնիք մտնել—Հոգերով կը պաշարուիս:

Բաղնիք ելլել—Հոգերէ կ'ազատուիս... ուրեմն նայէ որ միշտ ալ բաղնիքէն ելլես՝ փոխանակ հոն մըտնելու:

Բամուկ—Գեղեցիկ մտադրութիւններու յաջողութիւն և բաղդ:

Բամուկ ցանել—Ապագադ կ'ապահովուի... պառկէ ուրեմն կոնակիդ վրայ:

Բամուկ ալրել—Գործերդ կը ձախողին և յոյսերդ կը փճանան... պէտք է միշտ կրակը բամպակէն հեռու պահել՝ նոյնիսկ երազի մէջ, որպէսզի փորձանքի չենթարկուիս:

Բանսի մեջ—Հոգ և տառապանք... ուրեմն աշխատէ որ խանտ չիյնաս նոյնիսկ երազիդ մէջ:

Բանս ելլել—Բարի լուրեր կ'ստանաս: Տառապանքէ կ'ազատիս և հոգերդ կը թեթեւան:

Բանալի—Յաջողութեամբ կը պսակուին բարի գործերդ... ո՞վ է որ չպիտի ուզէ յաջողութեան բանալի մը՝ բայց ոչ երազի մէջ:

Բանջար քաղել կամ ուտել — Բարի է և լաւ... բանջարակերութիւնը ուրեմն օգտակար է նոյնիսկ երազի մէջ:

Բանջարեղէն—Օգտակար գործերու յաջողութիւն, առողջութիւն ու ապաքինում... բարի ախորժակ կը մաղթեմ:

Բարեկամի հետ կուռիլ—Սիրոյ նշան է... կռիւներ կան որոնք սէրը կը յաւերժացնեն երբեմն՝ ոչ միայն երազի այլեւ իրականութեան մէջ:

Բարեկամի հետ քնանալ—Բարի լուր մը՝ աւետիս

մը կ'առնես... բայց նայէ որ այդ աւետիսը յատուկ անուն չըլլայ:

Բարեկամի հետ համբուրուիլ—կարօտցած ուէ մէկը կամ անակընկալ ճամբորդ մը կ'ընդունիս... աչքերդ կը պաղէին արդեօք:

Բարեկամ' բացակայ—Նամակ կը ստանաս նոյն ան-
ձէն... աչքերուդ քսելէ առաջ այդ նամակը՝ նախ իմ միւծեա տուր:

Բարեկամ մեռած—Յնծութիւն և ուրախութիւն...
աչքը չունիմ, բայց ինչո՞ւ:

Բարձր քոչիլ—Բարձրութեան՝ մեծութեան հաս-
նիլ... Աստուծոյ պէլա՞դ կ'ուզէիր:

Բարձրէն իյնալ—Պաշտօնանկ ըլլալ, աստիճանէ իյ-
նալ, և ձախողիլ ու է գործի մէջ... կը մաղթեմ որ
միշտ բարձրանաս փոխանակ իյնալու, որովհետեւ առա-
ծը կ'ըսէ. «Տիւեհին soupp օլմազ»:

Բեմ բարձրանալ—Յաջողութեան գաղաթնակէտին
հասնիլ... ես պիտի ուզէի ամէն օր բեմ բարձրանալ՝
երազիս մէջ:

Բեռ շալկել—Ծանր հոգերու տակ իյնալ... մենք
միշտ ալ շալկած ենք:

Բերդ—Հաստատուն օժանդակող մը կ'ունենաս...
երանելի ես:

Բեւեռ (գամ)—Դժուարութեանց կը հանդիպիս և
կամ ծանր և վիրաւորիչ խօսքեր կ'ընդունիս... ուրեմն
բնաւ մի տեսներ զայն որ բեւեռի նման խօսքեր չվի-
րաւորեն սիրող:

Բծիւլ—Հոգերդ կը թեթեւան... հոգեր թեթեւ-
ցնող բժիշկ մըն ալ ինծի պէտք է:

Բծիւլի այցելել—Առողջութիւն կը գտնես... խըն-
դակցութիւններս:

Բոպիկ Երջիլ—Հակառակորդդ կը զօրանայ... պատ-
րաստ կաց:

Բողբոջ(ծիլ)—Բաղդաւոր զաւակ մը կ'ունենաս...
աչքդ լոյս:

Բողկ(թուռ)ութիւն կամ ֆաղել—Կսկիծ մը կ'ունենաս
...Հափաւորէ սիրելիս, քանի որ կսկիծները կեանքէն
անբաժան են միշտ:

Բոյս' կանաչ—Բարեք է և մուրատ... մուրատիդ կը
հասնիս, ուրախ եմ. տառօնը ամէն պէքեարի:

Բորոնիլ—Եթէ աղքատ ես պիտի հարստանաս, իսկ
եթէ հաիւստ ես պիտի աղքատանաս... Ուրիշին հա-
մար չեմ երաշխաւորեր, բայց ինծի համար կարծեմ օգ-
տակար պիտի ըլլար բորոնիլ՝ երազիս մէջ:

Բոց—Անկուտիութենէ անպայման պիտի աղատիս
երբ գօգօզ ես. իսկ երբ այդ պայմանը չես լրացներ,
այդ պարագային սէրն է որ պիտի բռնկի... սիրականդ
սրտին խորը... ուրեմն նիւթի և սիրոյ գօգօզներուն իմ
սրտագին շորհաւորութիւններս:

Բու—Նեղութիւն և վիշտ... բուէն ո՞վ աղէկ բան
կ'սպասէ արդէն:

Բուի ձայն լսել—Տխուր գոյժ մը կ'առնես... կոռօղը
տանի բուին ձայնը:

Բու սպաննել—Կասկածներդ կը փարատին... Հա-
փազանց ուրախ եմ:

Բուրդ—Սրտնեղութիւն և թեթեւ հոգեր... Բան մը
չէ կ'անցնի:

Բուրդ' կարմիր—Լաւ է, բարի գործերու և մտա-
դրութիւններու յաջողութիւնը ժամերու խնդիր է:

Բուրդ սեւ—Իր գոյնէն յայտնի է արդէն թէ լաւ
բան մը չէ սրուն կ'սպասես... սեւը միշտ սեւ է և ա-
ղէկութիւն չսպասուիր:

ԲՈՒՐՎԱՌ — Վէճ և հակառակութիւն կայ շուրջդ :
ԲՈՒՖ — Գործերդ կը խառնակին... աչքերդ բաց :
ԲԻՐԻՆՃ — Հարստութիւն և դանձ... բաժինս կ'ուզեմ :

Պ.

Գազան — Երկիւղալի դործ մը, վտանգ մը կայ քեզ
... Ամենափրկչին մօտ մը վառէ :

Գազան սպաննել — Վտանգէ կ'ազատիս... ամէն ան-
գամ որ վտանգ մը սպառնայ քեզ՝ երազիդ մէջ գազան
մը սպաննէ :

Գանկ — Անբաղդութիւն և վիշտ :

Գանձ — Ծահաբեր դործ... տուր Աստուածս տո՛ւր :

Գանձ գտնել — Ապագայ հարստութիւն... անկուտիին
ուզածը :

Գանձ կրսնցնել — Նիւթակոն վնաս, զրկումն նշա-
նածէ, և զրկում զանազան բարիքներէ, յոյսերու փճա-
ցում և որ ի կարգին... կը մաղթեմ որ դանձ գտնելու
հետամուտ ըլլաս՝ հոգ չէ թէ երազիդ մէջ... քանի որ
ան կ'ապահովէ ապագայի հարստութիւնդ. Իսկ եթէ
դանձ կորսնցնես երազիդ մէջ՝ իրականութեան մէջ ու-
նեցածդ ալ կը վտանգես :

Գանձանակ — Յաջող առևտուր կ'ունենաս. հարուստ
ամուսին կ'առնես և կամ հարուստ կին մը... յաջողու-
թիւն կը մաղթեմ. եթէ սուտ է իրականութիւն թող ըլլայ :

Գառներ — Մեծ յաջողութիւն և խոշոր հարստութիւն
... գառնուկի հօտեր երազեցէք ո՛վ յաւիտենական ան-
կուտիներ :

Գառն մորթել — Չախորդութիւն է :

Գառներ արածել — Յաջողութիւնը կը դիմաւորես...
աչքս նայէ քիչ ատենէն :

Գառան միս ուտել — Մեծ աղայէ մը շնորհ կը գտնես :

Գարի ցանել — Բազդդ կը բացուի և մուրատիդ կը
հասնիս... սրտագին շնորհաւորութիւններս :

Գարի ամբարուած — Ծուրջդ խօսքեր մը տեղի կ'ու-
նենան... կը մաղթեմ որ լաւ խօսքեր ըլլան անոնք :

Գարիի արս — Առատ վաստակ և յարատեւ յաջողու-
թիւն... ճիշդ ուզած բանս :

Գարնան եղանակ՝ դալար եւ ծաղկաւեճ — Բարի և
ապահով ապագայ... խելք չունի այն որ տեսնել չուզեր
դարնան նման գեղեցիկ ապագայ մը :

Գաւազան ձեռքի մեջ — Մեծ յարգ և պատիւ կ'ստա-
նաս... բաւսա փարա վա՛ր մը...

Գաւազան կոտրած — Յաւօք սրտի կը ծանուցուի սի-
րելիի մը մահը... չկոտրէր բարով ու խերով :

Գիւղ գնալ — Ծանապարհորդութիւն մ'ունիս... բա-
րի ճանապարհ կը մաղթեմ :

Գիւղէ վերադառնալ — Բարի օրերու կը դիմաւորես
... արդեօք Սկիւտարէն Պօլիս իրական երթուդարձս կը-
նամ երազի փոխել :

Գիւղացի տեսնել — Բարութեան հանդիպում է, բայց
չըլլայ որ երազիդ մէջ գիւղացիի մը հետ կուտի բռնուիս
այն ատեն բազդդ կը հեռանայ քենէ... խրատս ըլլայ ա-
հաւասիկ :

Գեղեցիկ երգ լսել — Գեղեցիկ և բարի համբաւ կ'ու-
նենաս... գեղեցիկէն տղեղ բան չափնկալուիր արդէն :

Գեղեցիկ կին մը — Սքանչելի բազդի մը կը հանդի-
պիս... կը նշանակէ թէ եթէ հոյակապ կին մը տեսնես ե-
րազիդ մէջ՝ հոյակապ արարքման մը պիտի կայնեցնես
իրականութեան մէջ. ուրեմն ամէն գիշեր կիներուն էն
աղուորները թող դան մեր անկողիններուն մէջ՝ երազած
պահներուն :

Գե՛ս յստակ—Բարեբաղդու թիւն... ուրախ եմ :

Գե՛ս պղտոր—Դժբաղդու թիւն... ցաւալի բան, ընտա-
նեկան վէճ, երկպառակութիւն, կոխ, դատաստանական
խւրհուրդ, ամուսնալուծում և տան քայքայում... պղտոր
տոր ջուրէն յստակ բանքը կարելի՞ է ակնկալել :

Գե՛սի մէջ լողալ—Գործի ձախողութիւն... դժբաղդա-
բար պարտքերու մէջ պիտի լողաս :

Գե՛սէ անցնիլ—Դժուարութիւններդ հարթուած են :
ալ կրնաս ապահով նկատել ինքզինքդ :

Գե՛րան—Երկար և բարեյաջող օրեր... իմ ու քու
պապայիդ օրհնութիւններուն պէս :

Գե՛րան կոտրած—Ծեր ի տանէ քումմէ պակասեցի
... կամք Տեառն օրհնեալ եղիցի :

Գե՛րեզման—Բանտ կ'երթաս :

Գե՛րեզման փորել—Յանկարծական մահ մը կ'իմանաս :

Գե՛րանդի—Հակառակորդ մ'ունիս որուն դէմ պիտի
զինուիս. եթէ գերանդին ձեռքիդ մէջ տեսնես՝ հակա-
ռակորդիդ կը յաղթես. չըլլայ որ գերանդի կոտրես երա-
զեդ մէջ, կը կոտորի վարկդ ու պատիւդ... և կ'ըլլաս
փարաի մը :

Գի՛նի խմել—Բարի լուր մը կ'առնես և կ'ուրախա-
նաս... «գինի ուրախ առնէ զմարդ» կ'ըսէ երանելի ա-
ռաքեալը՝ հախը ինքեար չըլլուի մուպարէին. բայց դժ-
բաղդաբար արգիլուած է ներկայիս մէջ. արդելք մը չկայ
անշուշտ երբ խմելու ըլլանք՝ երազի մէջ :

Գի՛նի տալ ուրիշին—Մատուցուած անձին բարեբաղ-
դութիւն մը կայ... վարձքդ Աստուծոյ առնես :

Գի՛նի քափել՝ իր վրայ—Բաղդաւորութիւն կ'ունեն-
նաս :

Գի՛նի առնել ուրիշէ մը—Անակնկալ յաջողութիւն
ունիս :

Գիսաւոր աստղ—Անակնկալ յայտնութիւն մը, և կամ
նշանաւոր անձնաւորութեան մը այցելութիւնը կ'ընդունիս :

Գի՛ր գրել—Յաջողութիւն գործի մէջ. յաջողութիւն
սիրոյ մէջ. բարի լուր և բարի գործեր... նշանաւոր,
հարսնիք և այլն և այլն :

Գի՛ր կարդալ—Բաղդը քուլդ է... ուժով բռնէ զայն,
չըլլայ որ փախչի :

Գի՛րf ձեռքի մէջ—Մեծ և բարձր պատիւի կը հասնիս :

Գիլստել մեկը—Հակառակորդիդ վրայ յաղթանակը
պիտի տանիս :

Գիլսարկ—Եթէ աղջիկ ես կամ տղայ, պիտի նշան-
ուիս. եթէ նշանուած ես կ'ամուսնանաս. իսկ եթէ ա-
մուսնացած մըն ես, փորձանք մը պիտի անցնի գլխէդ :

Գիլսի սանձը—Յոռի գործի մը մէջ կ'իյնաս :

Գիլսը լուալ—Կը դիմաւորես ցաւն ու վիշտը :

Գիլսի ածիլել—Դառն ցաւով կը յայտարարուի ծա-
նօթներէդ միոյն մահը... Սուրբ Հոգուով մխիթարուիս :

Գիլսի մազեր ներմկած—Թեթեւ հիւանդութիւն մը
պիտի անցընես :

Գիլսի կտրած — Դժբաղդութիւն... բարեբաղդու-
թեան երեսը տեսնողը ո՞վ է :

Գիլսի զարդարուն — Հեռաւոր ճամբորդ մը կ'ընդու-
նիս :

Գիլսի դեղ քսել—Բարի համբաւ կ'ստանաս :

Գող բռնել—Դժուարութիւններուդ կը յաղթահարես :

Գողի նե՛ս կռուիլ—Ոխերիմ թշնամիի մը պիտի հան-
դիպիս... եթէ կռուի մէջ դողը սպաննես թշնամիդ կը տա-
պալես :

Գոմ՝ դասարկ — Գործի մէջ լինաս կ'ունենաս :

Դոմ՝ ոչխարներով լի—Կը հիւանդանաս :

Դոմ փլած—Նիւթական մեծ վնաս և փճացում . . .
աստուած հեռի արասցէ :

Դոմեռ—Հիւանդութիւն և կամ ծանր հոգ մը կ'ունե-
նաս :

Դոմեռ մեռած—Ընտանեկան դժբաղդութիւն :

Դոմեռ արածել—Բազդ և յաջողութիւն կ'ունենաս :
Իսկ եթէ տեսնես գոմէշը ջրի մէջ՝ անբաւ հարստու-
թեան կը տիրանաս :

Դոմաւոր հագուստ—Յնծութիւն և ուրախութիւն :
Կամ կը նշանուիս, կամ կը կարգուիս և կամ անակնկալ
յաջողութիւն մը կ'ունենաս . . . Առաջնոյն համար շաքարո
չմոռնաս, իսկ երկրորդին համար հարիւրին հինգ ֆովիսիօն :

Դոմս—Բանակոխի մը կ'ունենաս :

Դոմսի ձայն լսել—Կռուի յայտարարութիւն է . . .
չլսելը աւելի լաւ է :

Դոմս սպաննել—Կռիւի դադար :

Դոմբը (հոր) իյնալ—Որոգայթի մէջ կ'իյնաս . եթէ
գուբէն դուրս ելլես որոգայթէ կ'աղատիս . . . աշխատէ որ
գուբը չիյնաս, այլ միշտ վեր բարձրանաս :

Դոմբան լծուած—Կեանքի երկարում :

Դոմբան վարել—Առատութիւն և մեծամեծ յաջո-
ղութիւն . . . բարի վայելում կը մաղթեմ :

Դոմբան կոտրել—Չախողութիւն է, ինչպէս նաեւ
բերքի նուազութիւն :

Դսակ—Պատիւ և համբաւ . . . ո՞վ է որ չուզեր :

Դրաս բեռով—Շահաւէտ գործեր . . . մենք ալ կ'ու-
զենք :

Դ

Դագաղ—Չարագուշակ լուր մը կ'առնես . երբ դա-
գաղի մէջ տեսնես ինքզինքդ՝ երկար կ'ապրիս . . . ուրեմն
փոէ ոտքերդ երազիդ մէջ որ երկար ապրիս իրականու-
թեան մէջ :

Դանակ ձեռքի մէջ—Ոյժ և զօրութիւն կ'ստանաս :

Դաճ զալար—Անբաւ բարիք է և յաջողութիւն՝ բո-
լոր գործերու մէջ :

Դաճ լեիլ ու ամալի — Յոյսերդ փճացած են . . .
Աստուած նորէն տայ, նորէն խնդացնէ :

Դանին—Յանցանքի մէջ կը բռնուիս . . . խելօք կեցիր
որ չատ ապրիս :

Դանակ—Չար լեզու . . . Աստուած պահէ չար լեզուէ :

Դանակով վիրաւորուիլ—Հակառակորդդ քեզի կը
վնասէ . . . մոմ մը վառէ :

Դասի ենթարկուիլ—Հակառակորդդ կը ճնշէ վրադ . .
պէտք է տոկաս և փոխադարձես :

Դասաւոր—Լաւ և խաղաղ վիճակ . . . վերջապէս
փափաքելի բան մը :

Դդում—Նեղութիւն և հիւանդութիւն . . . Տօքթ . Ա-
միրենցին զիմէ :

Դեղ առնել—Հոգերդ կը թեթեւան . . . ուրախ եմ :

Դեռահաս տեսնել ինքզինքդ—Կեանքդ պիտի երկա-
րի . և եթէ հիւանդ ես պիտի բուժուիս . . . խնդակից եմ,
եթէ սուտ է իրաւ ըլլայ :

Դեղձ—Կամ համբոյր պիտի տաս և կամ համբոյր
պիտի առնես . . . կրնաս նաեւ փոխանակել, պայմանաւ
որ հրապարակաւ չըլլայ՝ ոչ առածդ և ոչ ալ տուածդ :
Դեղձը առողջութիւն է և լաւ :

Դեւ—Թշնամիի մը աչքը կայ վրայ... զգուշացիր :
Դմակ ուտել—Ծանր հիւանդութիւն մը կ'ունենաս...
կը մաղթեմ որ վախճանը բարի ըլլայ :

Դուռ բաց—Բաղդդ կը բացուի... Բնչ կայ ինծի :
Դուռ փակ—Բաղդդ կը փակուի... Իւֆիւրիւնի
հօնախ մը դիմէ :

Դուռ խորսակուած—«Դարձ անձն իմ ի հանգիստ»
կ'ըսէ տանդ գլխաւոր անդամը... ցաւակցութիւններս :

Դռնէ մը ներս մտնել — Բաղդդ կը դիմաւորես...
նայէ որ չփախցնես, ամէն ատեն չգար ան, որովհետեւ
չատ նագլը է :

Դրամ առաս—Հոգերդ ու նեղութիւններդ կ'աւել-
նան... դժբաղդաբար օղի ալ չկայ որ անով փարատես :

Դրամ գտնել—Բաղդդ և յաջողութիւն... ամէնքիս
բաղձանքը :

Դրամ կորսնցնել—Զաւակ կորսնցնել... անբաղձա-
լի բան մը. ես պիտի ուզէի երազիս մէջ միշտ դրամ
գտնել, ապուշ ըլլալու է մարդ որ ուզէ դրամ կորսն-
ցնել թէ երազի և թէ իրականութեան մէջ, քանի որ
երկուքն ալ հաւասարապէս վիշտ կը պատճառեն :

Դրամ ձեռքի մէջ—Ապահով հարստութիւն... տե-
սա՞ր մի փախաքելի բանը :

Դրացիի հետ սեղանակից—Բաղդդի նուազում է :

Դրացիի հետ վիճիլ—Վիճակի անդորրութիւն է :

Դրացիին հետ կարգուիլ — Սիրոյ յաջողութիւն և
պատուի բարձրացում :

Դրախտ—Ամուսնական... մեղրալուսին :

Ն

Նգ — Պիտի հիւանդանաս... նախազգուշութիւնը
ձեռքէ մի ձգեր :

Նգսն տրայ հեծած—Հոգերդ կը թեթեւանան... գէշ չէ :

Նգ մորթել—Հիւանդութենէ կ'ապաքինիս... նայէ
որ ուրիշ առթիւ երազիդ մէջ եղ չտեսնես, և եթէ
տեսնելու ըլլաս անմիջապէս մորթէ զայն որ կրկին բը-
ժըշկուիս :

Նգսն միս ուտել—Սախըն հա' հիւանդ կ'ըլլաս...
լորածարդի և կամ գոնէ խորոված հաւ կեր :

Նգնեռու երաւակ—Համաճարակ հիւանդութիւն...
կրողը տանի :

Նգներ՝ աստուի մեջ—Նեղութիւն է և հոգերու մէջ
իշխալ :

Նգներ՝ դաշի մեջ—Հոգերու թեթեւացում :

Նգներ՝ շօռած—Կը կարգուի... ականջդ քաշե՞մ :

Նգնեռու կոխ—Հակառակորդներ ունիս... զգոյշ
եղիր :

Նկեղեցի երթալ—Մո'րատիդ կը հասնիս... հարսնիքդ
կը մօտենայ :

Նկեղեցի փանդել—Դատաստանական խորհուրդ և ա-
մուսնալուծում : Կռիւ և բաժանում ընտանիքի անդամ-
ներուն մէջ... աւելի լաւ չէ՞ր մոհապիթով ինչայիք ել-
լայիք, քանի՞ օրուան կեանք ունիք :

Նկեղեցի շինել և կամ հաւերուել—Փառքի և պատ-
ուի բարձրացում :

Նղնիկ—Յարգող կ'աւելնայ այլոց քով և վարկդ կը
բարձրանայ :

Եղևիկ որսալ—Կրկին ամուսնութիւն... յայտնի կամ ծածուկ :

Եղևիկ արածել—Հաւատարիմ կին մը կ'ունենաս... պաշտէ զինքը :

Եղևիկ՝ փախող—Կինդ ձեռքէդ կը փախի... խելքդ ո՛ւր է :

Եպիսկոպոս—Բարձր շնորհքի մը կ'արժանանաս... Աստուած տայ :

Եռացող ջուր—Առողջութիւն կը դոնես եթէ հիւանդ ես, իսկ եթէ հիւանդ ունիս՝ կ'առողջանայ... աչքերնիդ լուսով :

Եռացած ջուր՝ վրան թափուած—Հիւանդութիւն և կամ ու է անձնական վնաս կ'ունենաս... Աստուած պահէ փորձանայ :

Եղջիւր—Սիրոյ միջնորդ մը կ'ելլէ դէմդ... որ պարագային համեմատ կամ օգտակար կ'ըլլայ քեզ և կամ վնասակար :

Երգ շեղ կաւ երգել—Անակնկալ բարեբաստիկ լուր մը կ'առնես. կ'ուրախանաս և կը հրճուիս... կը նշանուիս, կը կարգուիս թէ մեծ ժառանգութեան մը կը տիրանաս... հասկնանք :

Երգի յեղը—Բազդի կայունութիւն և առեւտուրի փեսացութիւն... կ'երեւի ներկայ տարւոյս մէջ ամէն ոք բաղաձայն ? երգ կը լսէ՝ իր երազին մէջ, որովհետեւ քիչերն են որ հնչիւն ձայներ կը լսեն իրենց գրողանին խորը :

Երկաթ—Տրտմութիւն և վիշտ... ինչոր պակաս չէ մեզմէ շատերուն քով :

Երկաթ՝ Ժանգոս—Գործերու ձախողութիւն... շատ սովորական բան մը :

Երկաթ հրացան—Մահուան սպառնալիք կայ հակառակորդէդ... ոչխար մը մատաղ ըրէ որ Աստուած չաբըդ ի բարին դարձնէ :

Երկաթեղեն խեղ—Վտանգալի գործեր կան շուրջդ... աչալուրջ եղիր :

Երկաթ—Համով հոտով առեւտուր մը պիտի ընես և դրամ պիտի առնես :

Երկինք անպստած—Հողերու տակ պիտի ճնշուիս :
Երկինք պայծառ—Հողերէդ կը թեթեւնաս, և դէպի բարօրութիւն և երջանկութիւն կ'երթաս... յարատեւութիւն կը մաղթեմ :

Երկուսեակ ծնիղ—Բազդ և յաջողութիւն միանգամայն :

Երես շուալ—Հողերդ և վիշտերդ կը թեթեւանան :
Երկխալ—Եթէ գրկես, հարստութիւն պիտի վայելես, իսկ եթէ գրկէդ վար ձգես կամ ուրիշի մը յանձնես, քիչ մը ունեցածդ ալ պիտի վտանգես ու դառնաս կատարեալ անկուսի մը :

Երկրաշարժ—Ծանր հողերու կ'ենթարկուիս :

2

Զաւակ ունենալ—Ժառանգութեան կը տիրանաս... մատս մէջն է :

Զանգակի ձայն շեղ—Բարի համբաւ կ'ունենաս :
Զանգակ՝ կոտրած—Գէշ լուր մը պիտի առնես :

Զանգակաւոր—Պիտի բարձրանաս... բայց խնդրեմ փոքր մարդիկը մտաբերել չմոռնաս. զիս ալ երբեմն յիշէ :

Զեմ կրել—Յաղթութիւն պիտի տանիս հակառակորդիդ վրայ :

Զինարարի ըրալ—Հակառակորդէդ պիտի պարտուիս ։
 Զինուոր ըրալ—Թաղթական ըլլալ՝ բոլոր գործերու
 մէջ ։

Զինուոր տեսնել—Անհաճոյ դէպքերու ենթարկուիլ ,
 ցաւի ու տառապանքի մէջ իյնալ . . . Օն ուրեմն , երա-
 զիդ մէջ դու ինքդ զինուոր եղիր որ բարեբաղդ ըլլաս ,
 փոխանակ ուրիշը զինուոր տեսնելով դժբաղդութիւն
 հրաւիրելու վրադ ։

Զինուորի հետ կռուիլ = Վնասի կ'ենթարկուիս . . .
 փոխանակ կռուելու համբուրուէ ։

Զինուած ճամբորդել—Կանքի ապահովութիւն ունիս ։
 Զրահ հագնիլ = Հակառակորդիդ դէմ պաշտպան-
 ուած ես ։

Զօրք , զօրագունդ , զօրապետ = Ծանր արկած . . . կէս
 ոսկինոց մոմ մը վառէ անպատճառ ։

Է

Էգ կենդանի = Անհաշտ թշնամի մը կ'ունենաս ։ Եթէ
 հալածես երազիդ մէջ՝ վտանգէ կ'աղատիս ։

Էշ = Նշանաւոր հարուստ մը պիտի ըլլաս . . . ինծի
 բան մը կա՞յ ։

Ը

Ընծայ սալ երազի մեջ = Ընծայ կ'ընդունիս իրակա-
 նութեան մէջ ։

Ընծայ ընդունիլ = Մէկէ մը շնորհք պիտի գտնես ։

Ընկոյզի ծառ = Մեծ մարդու մը հետ պիտի տես-
 նուիս ։

Ընկոյզ ժողովել կամ առել = Հիւանդութիւն մը կ'առ-
 նես . . . Տօքթորներուն աչքը լոյս ։

Ընեսանիֆդ՝ հիւանդ - Ծանր մտահոգութեան մէջ կ'իյ-
 նաս ։

Ընեսանիֆդ՝ ֆաջողք = Բարեբաղդութիւն կ'ունենաս ։

Ընեսանիֆ բազմաթիւ = Մեծ և իրական յաջողութիւն ։

Ըխշաւուրի ծառ = Մեծ մարդու մը չուքին տակ
 կ'ապաստանիս ։

Ըխշաւուրի ծաղիկ = Լեցուն տարիքով կին մը և կամ
 ծերուկ այր մը ամուսին կ'առնես . . . հարճուտ է գոնէ ։

Թ

Թագ գլխիդ = Փառաց ի փառս կը բարձրանաս . . .
 ուժով կոխէ ոտքերդ որ յետոյ գետին չիյնաս ։

Թագաւոր = Զեւոյարկի ապահով յաջողութիւն . . .
 ամուսնութիւն , հարստութիւն և կատարեալ երջանկու-
 թիւն . . . անուշ բաներ , բոլորն ալ ։

Թագունի = Մեծ շնորհք պիտի վայելես ։

Թագաւոր կամ քագունի՝ տան մեջ = Տեւական բարե-
 կեցութիւն և խաղաղ ու երջանիկ կեանք . . . չուզողը
 թող ինծի օխո ընէ ։

Թաւրուած ձի նսիլ = Ինչ փափաք ալ որ ունիս ան-
 վրէպ կը կատարուի ։

Թան խակ = Անապահով վիճակ մը կ'ստեղծուի քեզ ։

Թան քափել = Հիւանդութենէ կ'ապաքինիս ։

Թանապուր ուտել = Անաստուած հիւանդութենէ կը
 պլշտկուիս ։

Թախարդ շարել = Պիտի խաբուիս . . . աչքդ չորս բաց ։

Թաղար՝ ծաղկած = Զաւակ պիտի ունենաս ։

Թաշկինակ՝ ճերմակ = Հաւատարիմ բարեկամ մը կամ բարեկամուհի մը կ'ունենաս... յարգը գիտցի՛ր, այս ապրանքին սպասումը մօտ է և հազուադէպ:

Թաշկինակ սև = Բարեկամի մը կամ բարեկամուհի մը մահուան գոյժը պիտի աննես... աշխարհի օրէնքն է սիրելիս մէկը կ'երթայ միւսը կողքայ:

Թաշկինակ գտնել = Անակնկալօրէն ամուսնի տէր ըլլալ:

Թաշկինակ կորսնցնել = Սիրականէն զրկուիլ... մեծ դժբաղդութիւն:

Թաւ՝ ջրով ղեցուած = Բարեյաջող գործեր, շահաւետ առեւտուր և փափագի իրագործում:

Թասրուն = Այլոց գործին պիտի միջամտես:

Թասթասուռ ուտել = Հիւանդութիւն և կսկիծ:

Թել կրակ ջուսն = Երկար ճամբորդութիւն... բայց ոչ դէպի անդենական կեանք:

Թել՝ խառնուած = Անորոշ վիճակ և գործերու խառնակում:

Թելի կծիկ (հսկում) = Հոգերու տեւացում...

Թեւաւորուիլ դէպի վեր = Կամքի զօրացում և յառաջդիմութեան նոր թափ մը կ'ունենաս:

Թեկ աղիւրի = Մանկութիւնդ մօտալուտ է... Եթէ մենք անկուտիներս չկրցանք ձեզի հասնիլ, ուրախ ենք որ դուք չուզելով մեզի յոգնեցնել հետզհետէ կուգաք հասնելու մեզ:

Թոնիր վառած = Բորբոքած հակառակորդ մը ունիս:

Թոնիրի մէջ հաց եփել = Բարիք մը կ'ստանաս:

Թուզ = Անուշ խօսք մը կը լսես կամ անուշ...

բան մը կը ճաշակես,

Թղենի = Կնիկ մը՝ գլխուդ փորձանք կը դառնայ:

Թուք ուտել = Հիւանդութենէ կ'ազատիս, իսկ եթէ հիւանդ ունիս, շուտով պիտի ապաքինի:

Թոխ՝ ձագերով = Հարստութիւն և անխառն երջանկութիւն... մենք ալ Աստուծոյ ծառայներն ենք, մեզի ալ չկա՛յ:

Թուր կրել = Կռուի պատրաստուէ... բայց չեմ գիտեր թէ էրիկ ու կնկա՞ն մէջ տեղի պիտի ունենայ ան՝ թէ այլոց հետ:

Թուր կոտրած = Վէճերը կը դադրին և կռիւը կը հանդարտի:

Թոջի՝ տեղե տեղ = Բաղդը կուգայ քեզ գտնել... տեղէդ մի չարժիր:

Թոջի տակիք վար = Կամ նշանածդ, կամ կնիկդ և կամ էրիկդ կը մեռնի... և դուն կը պարտաւորուիս սեւեր հագնիլ մինչև տարի մը, ուրկէ վերջ նոր մ'ունենալու ետեւէ կ'ըլլաս:

Թոջի վարեմ վեր = Մեծութեան կը հասնիս և կը բարձրանաս... բայց չըլլայ որ յոխորաաս՝ եթէ չես ուզեր դետինը համբուրել:

Թոջնաց կոխ = Ընդհարում մը կ'ունենաս հակառակորդիդ հետ:

Թոջուն որսալ = Հակառակորդդ կը տապալես:

Թոջունի սուրալք = Վտանգը քեզմէ կը հեռանայ... աշխատէ որ կրկին չգայ:

Թոջուն կերպրել = Հակառակորդէդ երկիւղ կը կրես: Թիքեռնիկ = Թեթեւօրիկ էրիկ մը և կամ խելքը նըւաղ կնիկ մը կ'առնես... փաբան չա՛տ է արդեօք:

Թնքուկ = Խռովութիւն և երկպառակութիւն տանդ մէջ:

Թմբուկի ձայն = Բանավէճ մը պիտի ունենաք էրիկ ու կնկան մէջ:

Թուղթ՝ գրուած = Դաղտնիքդ երեւան պիտի ելլէ և պիտի բամբասուիս:

Թուղթ՝ պարսպ = Ձեռնարկդ չպիտի յաջողի:

Թուղթ՝ խաղի = Անակնկալ դրամ մը պիտի առնես... մէկ երրորդը չե՞ս տար գոնէ:

Թքու բան մը խաղ = Դառն խօսքեր պիտի իմանաս... անուշ կեր անուշ լսէ:

Ժ

Ժամացոյց = Հաճելի լուրեր ունիս: Վերջապէս անխուսափելիօրէն փափաքիդ կը հասնիս... Աստուած թամամին հասցնէ:

Ժամացոյց կորսնցնել = Երջանկութենէ կը զրկուիս... վա՛խ անուշտ:

Ժամացոյց կորսած = Սէրդ պիտի խղուի... ցաւալի արկած:

Ժամկոչ = Սիրածդ պիտի մեռնի... տեղը թափուր չմնալու համար տուր ձեռքդ ինծի՝ եթէ կը հաճիս:

Ժայռ = Յոյսերդ հաստատուն կը մնան... ժանաւանդ երբ զիս ունենաս:

Ժանգոտ առան տեսնել = Պիտի նեղուիս բանէ մը... սրտիկդ բացուելու համար եթէ կ'ուզես՝ հրամայէ մեզի:

Ժողով գումարուած = Խռովութիւն մը պիտի ըլլայ՝ տանդ մէջ:

Ժողովուրդ խռով = Ընդհանուր տակնուվրայութիւն մը պիտի պատահի շուրջդ... մի վախնա՛ր, ես կը պաշտպանեմ՝ քեզ:

Իծ (ođ) = Ոխերիմ թշնամի մը կ'ուրենաս... դու դայն խած որ ան քեզ չխածնէ:

Իւղ = Յանցանք մը պիտի գործես, բայց առանց յայտնի ընել տալու մէջէն պիտի ելլես:

Լ

Լալ = Իրականութեան մէջ ցնծութիւն և ուրախութիւն է... Ձեր երազին մէջ լացէք որչափ որ կ'ուզէք բայց իրականութեան մէջ չըլլայ որ լաք:

Լեռ եղել = Անհրաքին կարծած գործդ պիտի յաջողի, վստահ եղիր:

Լեռն = Եթէ սիրածդ հիւանդ է պիտի առողջանայ, եթէ դու ես հիւանդը անկասկած կ'առողջանաս:

ԵՐԿՈՒ ՏԻԿԵՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՆԻ

— Աս զիբեր ո՞վ տեսնամ աղէկ՝ երազիս մէջ:

— Խեր ըլլայ, բւէ նայիմ ո՞վ տեսար:

— Գուկինդ տեսայ...

— Ճիշտ ես ալ փուկիմիդ հետ էի երէկ զիբեր:

— Է՛հ անանկ է նէ առնելիք տալիք չենք ունենար:

Լեզու կտրած—Չարագուշակ լուր մը կ'առնես :

Լեզուն պնակ կամ ստիտ = Բաղդաւորութիւն...
Խնչ գոյն և ինչ ձեւ ունի արդեօք կրնամ գիտնալ :

Լոգում=Բերանդ պիտի անուշնայ սիրելիս... կը
մաղթեմ որ Աստուած բերաննուդ համը չաւրէ :

Լոյս=Խաղաղութիւն, ապահովութիւն և անակըն-
կալ յաջողութիւն :

Լուքիս=Ճոխ կեանքէ կը հրաժարիս... անկուտի-
ններն ալ Աստուծոյ ստեղծածներն են. հոգ չէ կը վար-
ժուիս :

Լուցի=Փառաւոր ծեծ մը պիտի ուտես... բարի
ախորժակ :

Լուացի ընել=Նեղութեան մէջ կ'իյնաս... ձեռ-
քէդ բռնեմ :

Լուսին լուր=Բնացող լբաղդը կ'արթննալ... երանի
թէ իմ ալ այդպէս ըլլար :

Լուսին ակբողջ=Ամենակատարեալ երջանկութեան
կը տիրանաս... նախանձողին աչքը ելլէ :

Լուսին խաւարած=Նշանաւոր անձի մը կեանքը կը
խաւարի... անշուշտ ես ու դու չենք կրնար եղած ըլ-
լալ՝ քանի որ նշանաւոր ըլլալէ հեռու ենք :

Լուսին արեւազոյն=Պատերազմ տեղի պիտի ունե-
նայ... չեմ գիտեր սակայն թէ ազգերո՞ւ մէջ, թէ է-
րիկ ու կնկան մէջ պիտի պատահի :

Լոյսով շրջապատուած=Տառապանքներդ վերջ գտած
են... այլեւս փառաւորապէս կրնաս վայելել կեանքը :

և

Խալիժ ուտել=Չախողութիւն և բաղդաւորութիւն
կ'ունենաս :

Խաղող ուտել=Տխրութիւն և լաց, վիշտ ու տառա-
պանք :

Խաղող ձերսակ=Ուրախալի դէպք մը պիտի պատա-
հի քեզ :

Խաղող սեւ=Չարագուշակ և տխուր պատահար մը
կը դիմաւորես :

Խաղողի ողկոյց=Լիութիւն և առատութիւն...գրք-
պաններդ պիտի լեցնես, Աստուած չար նազարէ պահէ :

Խաչ=Թխամորթներու և ցորենագոյններու համար
յաջողութեան նշան է, իսկ չիկահերներու համար նե-
ղութեան և տխրութեան :

Խաչ հաւերուել=Անկասկած փափաքներդ կ'իրական-
անան :

Խաչուիլ=Նեղութեան և հոգի մէջ պիտի տուայտիս.
Խաչալ(պարել)=Վիշտ մը պիտի ունենաս և պիտի
տխրիս :

Խեկ=Փառաւոր ամուսնութիւն մը կը կնքես...զիս
ալ հրաւիրելու չես մոռնար եա՛ անշուշտ :

Խեկեկալ=Ծայրայեղ խնդութիւն մը և հրճուանք
կ'ունենաս...պատճա՞ռ :

Խաւարի մեջ նսիլ=Գործերդ կը ձախողին և յոյսերդ
կը ցնդին...մի տխրի՛ր, Աստուած հարկաւ ուրիշ դուռ մը
կը բանայ :

Խնդալ ետալի մեջ=Լալ իրականութեան մէջ...

Խնձոր ուտել=Գործի և սիրոյ յաջողութիւն...երկու-
քըն ալ, իրաւ որ չափազանց բաղդաւոր ես եղեր :

Խնձոր փաղել=Դրամ չահիլ...բայց ինձի ի՞նչ :

Խնձոր կտրելիւր=Մանչ դաւակ մը կ'ունենաս...հայ-
տէ նայինք, միւստէս տուր, անանկ բան չկայ :

Խնկառանկ=Եթէ հիւանդ ունիս կ'առողջանայ և եթէ հիւանդ ես կը բժշկուիս .

Խոզ=Անբաղդութիւն .

Խոզի միս ուտել=Ծանր հիւանդութենէ կը բուժուիս .

Խոզի փախուսք—Վտանգը քեզմէ կը հեռանայ .

Խոտ հնձել=Յաջողութիւն և լիութիւն կ'ունենաս :

Խոտ դիզել=Հարստութիւն պիտի դիզես . . . այդ պարագային ինծի ալ սանկ քանի մը հաղար ոսկիի դրամագլուխ մը շնորհ ըրէ .

Խորհիկ ուտել=Պիտի հիւանդանաս, և քանի մը ոչխարի խորոված ուտելով հազիւ պիտի կրնաս կեանքդ փրկել .

Խուկ=Անբաւ հարստութիւն և մեծամեծ շահեր կ'ունենաս . . . այս ուր էր թէ ամէն գիշեր խուկնկ տեսնէի երազիս մէջ .

Խուկ ծխել=Անսպառ գանձ, կ'ունենաս . . . ինծի ալ միլիոններէդ մասնիկ մը խղջակեր .

Խուրձ կապել=Հարստութիւն կ'ամբարես . . . Աստուած տայ .

Խոնր=Չեւքը բաց՝ յաջողութիւն պիտի գայ .

Խոնրեղիւն—Բաղդդ պիտի ժպտի և փափաքներդ պիտի իրականանան .

Ծ

Ծակ=Վտանգ կայ առջեւդ . . . զգոյշ եղիր .

Ծաղիկ=Պիտի նշանուիս . . . աչքդ լոյս .

Ծաղիկ հոտնել=Բաղդդ կը ժպտի . . . շատ ուրախ եմ .

Ծաղիկ քառ=Չուարթ խնջոյք մը կը կատարուի տանդ մէջ . . . Տէրտէր, ծնողայ և նարոտ, նարնջածաղիկ

և քել քէյի, նուագի ձայներ, երգեր ու պար . ինչ կայ արդեօք :

Ծաղիկ քառամաձ=Տրամութեամբ կը համակուիս . . . ինչո՞ւ :

Ծաղիկի ունը=Գեղեցիկ, հիանալի, սքանչելի, պարտապանաց կին մը կ'առնես . . . Հարածնի, որչափ բաղդաւոր ես :

Ծառ սնկել=Հաստատուն յոյս, և անպատում ուրախութիւն :

Ծառ կանաչ=Կեանքդ կ'երկարի . . . հողագունդը ընդարձակ է ապրէ ուղածիդ չափ :

Ծառ պտղաւիտ=Գործի անակնկալ յաջողութիւն՝ այրերու համար, իսկ կանանց բամար յաջող ծննդաբերութիւն . աղջկանց և տղամարդոց՝ անակնկալօրէն ամուսնական բաղդ . . . Գեղեցիկ բաներ ամենքն ալ, մարդուն ինքը կուգայ :

Ծառ տեղապահել=Նիւթական կարողութենէ կը հըրաժարես :

Ծառ ծաղկած=Աննախընթաց ուրախութիւն և հըրձուանք կ'ունենաս . . . կ'երեւի մեծ փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ կեանքիդ մէջ :

Ծառ կտրել=Մահացու դէպք :

Ծառի սակ նսիլ = Մեծ մարդու մը պաշտպանութեան տակ պիտի մտնես :

Ծառի վրայ եղել=Փառքով ու պատուով կը բարձրանաս :

Ծառի զարնել=Ուրախութեան և ցնծութեան անձնատուր կ'ըլլաս :

Ծեծ ուտել=Սիրոյ խղում, և կամ նիւթական վնաս կ'ունենաս :

Ծեր բարեկամ=Անակնկալ դէպքէ մը կ'ուրախանաս :
Ծեր osurսլան կամ սուրացիկ=Գեղեցիկ բաղդի
կ'արժանանաս :

Ծերունի մը հիւանդ=Ապերջանիկ պիտի ըլլաս :
Ծերունի մեռած=Նիւթական կարողութենէ կը զըր-
կուիս :

Ծիծ ուսեղ=Մշտատեւ բարեբաղդ վիճակ կ'ունենաս :
Ծիծաղիկ=Պիտի տխրիս՝ քեզի վերաբերեալ դէպքէ մը :
Ծիրան ուսեղ=Պիտի հիւանդանաս :
Ծիրանի հագնիկ=Բարձր չնորհքներու կ'արժանանաս :
Ծով աղկոծեալ=Խռովութիւն , վէճ ու կռիւ տանդ
մէջ , և կամ տունէդ դուրս՝ քեզ վերաբերող խնդրի
մը առթիւ :

Ծով հանդարտ=Կատարեալ անդորրութիւն և խռ-
վութեան դադարում :

Ծովը իյնալ=Անյաջողութեան մասնուիլ :
Ծովին եղել=Ապահով վիճակ մը կ'ունենաս , և
յոյսերդ կը զօրանան :

Ծոխ=Գործերու անհանդարտ վիճակ , տխրութիւն
և վիշտ :

Ծիղ=Չաւակ մը կ'ունենաք :
Ծրար=Անակնկալ հիւր մը պիտի ունենաս :
Ծունկ ջոխել=Հակառակորդիդ առջեւ պիտի խոնար-
հիս :

Կար խմել=Հողէ և նեղութենէ կ'ազատիս :
Կարողիկոս=Բազդաւորութիւն և կեանքի ապահ-
վութիւն :

Կախաղան=Յանցանքներուդ ներում պիտի ստանաս :
Կաղանդիկ=Օժիտ և հարսանեկան նուէրներ . . .
հարսնիք կայ :

Կաղին ժողուել=Շահաբեր գործերու պիտի ձեռնար-
կես :

Կաղին ուսեղ=Յոյսերդ կը նուազին :
Կանուրջ=Ամբապինդ և հաստատուն գործերու ձեռ-
նամուխ պիտի ըլլաս :

Կանուրջ՝ քանդուած=Յոյսերու փճացում , և գործե-
րու ձախողումը :

Կանուրջի անցնիկ=Ամէն կերպ դժուարութենէ կ'ա-
զատիս :

Կայծակ=Խռովութիւն և աղմուկ շուրջդ կը պա-
շարեն :

Կարկուտ=Կամ տունդ պիտի կողոպտեն և կամ քը-
սակդ՝ պիտի յափշտակեն . . . Նախազդուշութիւնը ձեռքէ
մի ձգեր :

Կարասի=Սիրոյ և ամուսնական յաջողութիւն . . . հայ-
տէ նայինք , մէկ բարձի վրայ ծերնաք :

Կարասի ծախել=Էրիկ ու կնկան բաժանում . . . պա-
րապ բան , ուրիշները պիտի խնդացնէք :

Կանքեղ վառուած=Ընտանեկան բարեբաղդութիւն
. . . իրապէս փափաքելի բան մը :

Կանքեղ մարած=Յոյսերու փճացում , ընտանեկան
քայքայում և մահ . . . առիթ մի հիմայ . աւելի լաւ չէ՞ր
որ վառուած կանքեղ տեսնէիր երազիդ մէջ և այս ան-
բաղդութիւնները գլխուդ չգար :

Կաստիկ կեկղանիներ=Շուրջդ վտանգ կայ . . . մոռ մը
խոստացիր :

Կասաղի շան խաճենը=Ահաւոր վտանգի մը պիտի ենթարկուիս... շուտ Ամենափրկիչ վազէ:

Կասու մշաւող=Տոտուան կին մը կ'առնես... երկար համբերութիւն կը մաղթեմ:

Կասու ուրանելը=Սիրականդ և կամ կինդ կը մեռնի... Աստուած պահէ ծանր փորձանքներէ:

Կարող ունի=Հոգեբէ կ'ազատիս և սրտի անդոր-րութիւն կ'առնենաս:

Կարկանդակ(պօղպոս-պօրեհ)=Հիւանդութիւն:

Կացին=Թշնամիդ պիտի ահաբեկի:

Կերակուր եփելը=Գլխուդ փորձանք կը պատրաստուի:

Կերակուր ունի=Սրտանդութիւն և հոգ:

Կապիկ=Խարդախ և խորամանկ մէկուն մը հետ գործ մ'առնենաս:

Կառք շոռած=Նպատակիդ կը հասնիո անպայման:

Կառքի իջնալը=Աստիճանէդ կ'իջնաս:

Կերպան հագուստ=Կեանքդ ապահովութեան մէջ է:

Կերպան անկողին=Հաւատարիմ և առաքինի կին կ'առնես, և կամ անձնուէր ամուսին:

Կին առնել(առնանալ)=Ընտանեկան յարկի բար-ւոքում:

Կին առնալը=Ընտանեկան դժբաղդութիւն մը պի-տի պատահի:

Կինդ հիւանդ=Անբաղձալի և անյաջող վիճակ:

Կշիռ=Աղքատութիւն և դրամական անձկութիւն:

Կշիռ ոսկի=Ունեցած դատդ պիտի շահիս:

Կողով լեցուն=Բարեյաջող գործեր կ'առնենաս:

Կողով պարսպ=Գործերդ կը ձախողին:

Կով կրելը=Առատ պարգեւ պիտի ստանաս:

Կովերու երանակ=Ձախորդութեան կը հանդիպիս:

Կոչնակի ձայն շեղ=Բարի համբաւ կ'առնենաս:

Կուժ դասարկ=Դէպի չքաւորութիւն կ'երթաս:

Կուժ լեցուն=Փափաքներդ կը լեցունին. կը հարս-տանաս և լիառատ երջանկութեամբ կը յղփանաս:

Կուժ կոտրած=Ընտանեկան դժբաղդութիւն մը պի-տի պատահի:

Կուռի մասնակցիդ=Անխուսափելիօրէն խռովութեան կ'ենթարկուիս:

Կուռի խոյս տալ=Փորձանքէ մը պիտի ազատիս:

Կոռնակի ձայն շեղ=Բարի լուր և կամ նամակ կ'առնես մերձաւորէդ:

Կսկիժ ունենալ=Սփոփանք մը պիտի առնենաս:

Կսաւ գործելը=Դէպի յաջողութիւն կ'ընթանաս:

Կսաւ հագնիլը=Առողջութիւն կը գտնես:

Կրակ=Փորձանք մը կայ առջեւդ... զգոյշ եղիր:

Կրակ մարած=Փորձանքը քեզմէ կը հեռանայ:

Կրակին մեջ իյնալ=Մահը կ'սպառնայ քեզ և կամ սիրելիներէդ մէկուն:

Կրակին ազատիլը=Հոգեբար ու նեղութիւններդ կ'ան-հետին:

2

Հագուստ նոր=Նորանոր բաղդեր կը գգուեն անձդ:

Հագուստ հին=Բաղդը քեզմէ երես կը դարձնէ:

Հագուստ այրած=Կնոջմէդ և կամ էրիկէդ կ'անար-գուիս:

Հագուստ կորսնցնելը=Կնոջմէդ և կամ էրիկէդ կը զրկուիս. և եթէ նշանած ես, նշանածդ կը լքէ քեզ:

Հէրիս ունի=Անկողնոյ պիտի ծառայես:

Համբուրուիլ—Բարի համբաւ կ'ստանաս :

Հայեղի—Սրդար վաստակդ կ'աւելնայ :

Հասկ փաղեղ=Յաջողութիւն պիտի ունենաս և պիտի ուրախանաս :

Հասիկ ուսեղ=Մեծամեծ բարիք և առատ շահ կ'ունենաս :

Հարիսայ ուսեղ=Հիւանդութիւնով պիտի տառապիս :

Հարս բերեղ=Ուրախալի նամակ պիտի ստանաս :

Հարսանիք -Սոսկայոյզ միջադէպեր և սրտի վերդովում :

Հաց=Բարեյաջող դէպք, ուրախութիւն և առողջութիւն :

Հաց ուսեղ=Անակնկալօրէն դբամ կ'առնես տեղէ մը :

Հաց սալ ուրիշիւն = Բերնիդ պատառը այլոց կը կերցնես :

Հաց սսանայ մեկի մը=Նոյն այդ անձէն կ'օղտուիս :

Հաւ=Ծանր տկարութիւն և վիշտ է :

Հաւ մորթեղ=Դժբաղդութիւնդ վերջ կը գտնէ :

Հաւեռն խոսք=Նեղութեանց մէջ կ'ընկղմիս :

Հաւի խօսիլը=Մահուան երկիւղ կայ :

Հաւ սասկած=Ցաւերդ կ'անհետանան :

Հաւկիթ=Թեթեւարարոյ նշանած մը կ'ունենաս , և կամ թեթեւ կշռող ամուսին մը :

Հեղեղ=Աւերածութիւն և զուլում :

Հիւս փորեղ=Բարեյաջող ապագայ :

Հիւս փանդեղ=Ընտանիքի քայքայում :

Հիւսնդ տեսեղ—Անակնկալ տագնապ մը պիտի ունենաս :

Հիւսնդ տեսեղ ինքզինքը — Վշտի և տառապանքի կ'ենթարկուիս :

Հիւսնդը մեռած—Ծանր վիշտերու տակ կը ճնշուիս :

Հնդկանս—Ծուղակը պիտի իյնաս կնիկէ մը՝ եթէ այր ես , իսկ եթէ կին ես՝ այր մարդէ մը... աչալուրջ եղիր , չըլլայ որ թակարթը իյնաս :

Հովիւ—Ցնծութեան աւետիս մը կ'առնես... չըլլայ թէ ժամանակ անցնելէ վերջ տրտմութեան մարտիրոս մ'ըլլայ առածդ :

Հովանոց—Եթէ այր ես կնոջմէ մը կը հովանաւորուիս , իսկ եթէ կին ես այր մարդէ մը... ի՞նչ տեսակ հովանաւորութիւն է , հասկնանք :

Հոյ փորեղ—Բաղդ կ'որոնես , սակայն չուտով պիտի գտնես դայն ապահով եղիր... եթէ չկրցար մէկը գտնել , եկուր զիս գտիր :

Հոր՝ պեղում—Բայլերուդ առջեւ որոգայթ կայ լարում... զգոյշ քայլէ մէջը չիյնաս աղուորս :

Հոր ցորեկով լի—Անբաւ գանձի և հարստութեան տէր կ'ըլլաս... անամօռով , ժառանգութիւնով թէ ճակտի քրտինքով , անորոշ է այդ կէտը :

Հոր ջրով լի—Անսպաս գանձ... բայց չուտելու պայմանաւ , մէկ ծայրէն երբ ուտելու ըլլաս , անշուշտ պիտի սպառի :

Հորի մեջ իյնալ—Լարում ծուղակի մը մէջ կ'իյնաս... Աստուած ըլլայ օգնականդ :

Հորր—Հիւանդութիւն , ցաւ , վիշտ և տառապանք :

Հրդեհ—Տունդդ հիմնայատակ կ'ըլլայ... մութիւղ պիտի մարի , վա՛խ գա՛վալի :

Հրեշտակ—Չէ թէ միայն քեզի , այլ բովանդակ երկրին համար բարեգութեան նշան է :

Հրեշտակ՝ տեսեղ մեջ—Ընտանիքիդ վրայէն դժբաղ-

դուրսնը կը վերնայ և անոր կը յաջորդէ երջանկութիւնը:

Հրեշտակի հետ խօսիլ—Մեծամեծ բարիքներու կ'արժանանաս:

Հրացան—Կեռաւոր ազդականէդ կամ սիրելիէդ բարի լուր և կամ նամակ կ'ստանաս:

Ձ

Ձագ (թռչնոց եւ կենդանիներու)—Բարեյաջող և բարեգուշակ նշան է:

Ձայն շեղ—Յաջողութիւն և բարի լուր է...

Ձեռք բռնել—Ամուսնական խոստում կուտաս:

Ձեռք բռնուել—Նոր բարեկամ մը կ'ստանաս:

Ձեռք շուտ—Անմեղութիւնդ պիտի ապացուցուի:

Ձեռք՝ վիրաւոր—Վնասի մը պիտի հանդիպիս:

Ձեռքի մէջ ճրագրուած—Հիանալի ապագայ մ'ունիս:

Ձեք—Ապագայդ ապահովուած է:

Ձի հեծնել—Փափաքիդ պիտի հասնիս անպայման:

Ձիու բռնակ—Իրական և մեծ յոյս՝ ապագայի:

Ձիէ իյնալ—Փափաքդ անկատար կը մնայ:

Ձի սասկած—Յոյսերէդ կը զրկուիս... և մուրաւոր

փորդ կը մնայ:

Ձի անտուր մէջ—Մուրաւոր հասար... ուրախ եմ:

Ձիւք ծանել—Անվերջ կը բարձրասուիս:

Ձիւն—Արդար և հալալ վաստակ:

Ձիւն տեղալ—Խաղաղութեան մէջ ես:

Ձիւն՝ կարմիր—Արիւնհանել կոխ:

Ձեան դարարում—Խաղաղութեան վերահաստատում:

Ձներուկ ուտել—Կեանքի բարուրդում:

Ձիւնածաղիկ—Ուրախութիւն և ցնծութիւն պիտի պատճառէ քեզ ուրախալի դէպք մը... շաքարս չմոռնաս հա՛:

Ձորի մէջ իջնալ—Հակառակորդդ կը տկարացնէ քեզ:

Ձոր ծաղկաւեռ—Գանձերով կը բեռնաւորուիս...

մեղք ես, պիտի կքիս ծանրութեան տակ... եկուր ինձի, բեռէդ քիչ մը թեթեւցնեմ քեզ:

Ձորեկ վեր քառձրանալ—Հոգերէդ պիտի ազատիս:

Ձուսգեղ ուտել—Ծանր կերպով պիտի հիւանդանաս:

Ձուկ—Ձար լեզուներ վատ խօսքերով համբաւել

կ'աղարտեն:

Ձուկ ելիւղ—Ծանր նեղութեանց կ'ենթարկուիս:

Ձուկ մեծ—Ահարկու հակառակորդ մ'ունիս:

Ձուկ փոքր—Անկարեւոր հակառակորդ մը կայ:

Ձուկ որսալ—Հակառակորդներուդ վրայ յաղթա-

նակը կը տանիս:

Ձուկ ուտել—Հակառակորդդ անկանգնելի կերպով

կ'ընկճուի:

Ձուկ քաղնաթիւ—Թշնամիներ շուրջդ պատած են:

Ղ

Ղաւթաւ (շաւկաւ) վառած—Փայլուն ապագայ:

Ղաւթաւ՝ չիջուած—Գործի ձախողութիւն և սիրոյ անյաջողութիւն... ինչպէս եղած են ատենօք յիմար կոյսերը. մեր արգի կոյսերը? սակայն դեռ արեւը մայրը չմտած իրենց լամբարները վառած... փեսայի կը սպասեն:

Ղեկցակ—Ամուսնական ձեռնարկ:

Ղեկցակ միջին կապում—Ազջիկ եղողը հարս կ'ըլլայ

իսկ երիտասարդ և կամ այրի մարդ մը՝ փեսայ... պիտի հարցնէք թէ կանխաւ ամուսնացածներ ի՞նչ կ'ըլլան. պատասխանը շատ պարզ է—անոնք ալ կրկին պիտի ամուսնանան... հիմայ ու հայելի մը պէտք է ամուսնացեալ այրերուն ու կիներուն դէմքը մէջը դիտելու համար:

Դէկ—Յաջող ճանապարհորդութիւն, գործի կատարնալ յաջողութիւն և սիրոյ մէջ յարատեւութիւն:

Դէկ կոտրած—Ճանապարհորդութեան մէջ արկածի հանդիպում. գործի և սիրոյ մէջ ձախողումք:

Ճ

Ճագար—Հակառակորդդ քեզ դէմ կը տկարանայ... հնդկահաւի մը պէս ուռեցիր հիմայ:

Ճախնախոտ—Որոգայթի մէջ կ'իյնաս. բռնէ ինքզինքդ:

Ճառքայ զնալ—Յաջող ուղղութիւն՝ բոլոր բարի գործերու մէջ... նպատակէդ մի շեղիր:

Ճառքորդ—Հին սէրդ կը վերանորոգուի և կամ հին առնելիք մը կը բուսնի... ասոր կ'ըսեն մետասաներորդ ժամու յաջողութիւն:

Ճանն բազմաթիւ—Կռիւ և աղմուկ... զգոյշ եղի՛ր:

Ճաշ ուտել—Հոգեքէ կ'ազատիս և սիրտդ կը համզատանայ... փառք տուր նախախնամութեան:

Ճաշակ(հաղորդութիւն)—Բարի գործերու մշտատեւ յաջողութիւն... ինչ որ ամէն մարդու ալ փափաքն է:

Ճատ խօսիլ—Կը համբաւուիս... երանելի ես:

Ճերմակ(ո եւ քան մը)—Բարեգուշակ վիճակ:

Ճըզտան(քղրասպանակ) լեցուն—Զօրութիւն և նկարագրի տոկունութիւն կ'ունենաս... միշտ այդպէս տեսնեմ:

Ճըզտան դասարկ—Կը տկարանաս և կ'ըլլաս աննկարագիր... ամիսս որ խրատ մտիկ չես ըներ:

Ճիւղ դարար—Զաւկի ծնունդ և գործի բարեյաջող ընթացք:

Ճիւղ յորցած—Սիրելիի մը մահը և կամ գործի ձախողանք:

Ճերմակեղեմ—Նոր և անկեղծ սէր մը պիտի յայտնուի քեզ... մի մերժեր, բարեբաղդութիւն կը բերէ հետը:

Ճնճորակ—Կամ զաւակ, մամ թոռ կ'ունենաս, և կամ մերձակներէդ մէկուն ծննդաբերութեան աւետիսը կ'առնես:

Ճրագ շտռուած—Բաղդաւոր զաւակ կ'ունենաս:

Ճրագ մարած—Յոյսերդ կը փճանան:

Ճօխակ (սօխակ)—Ծեծ պիտի ուտես և կամ պիտի աւարդուիս մէկէ մը:

Մ

Մագ կտրել—Սէրը կը խորտակուի: Նշանուած մը իր նշանածէն ետ կ'ըլլայ, և այր մը իր կնոջմէն կը բաժնուի: Գործերը կը ձախողին և ընդհանրապէս դժբաղդութիւններ տեղի կ'ունենան... չըլլայ որ մագերինդ կտրել տաք՝ ձեր երազին մէջ, ետքէն չեմ խառնուիր:

Մագ հիւսել—Խառնակ գործեր կ'ունենաս:

Մածուկ ուտել—Ապագայ ապահով է:

Մահաւերձ հիւսել—Յոյսերդ կը կենդանանան:

Մանուկներ խաղացող—Թեթեւ վրդովումներ կ'ունենաս:

Մատուկ հաղորդել—Բարեկամէ մը օժանդակութիւն կը գտնես:

Մասաղ ընկել կա՛մ ուտել — Բարեկաշտող վիճակ կը ստանաս :

Մասանի՛ ոսկի — Իշխանութիւն , աստիճան և բարեբաղդ ամուսնութիւն... երեքն ալ գեղեցիկ բաներ են մանաւանդ վերջինը :

Մասանի սրճար — Նեղութենէ կ'ազատիս... այս-չափ միայն :

Մասանի կոսրած — Աստիճանէ կ'իջնաս և կամ ամուսնազուրկ կ'ըլլաս... հէլէ սա վերջինը հիշ չեղաւ :

Մասանի կորսնցնել — Սիրոյ խղում , կնոջ կամ ամուսնու մահ... ամենասոսկալի բան :

Մասուռ մտնել — Դժբաղդութեան հակառակը կ'ուսնենաս և բաղդը կը ժպտի քեզ... քիչ մըն ալ ինծի ժպտի նէ գէշ կ'ըլլայ արդեօք :

Մասուռի առջեւէն անցնիլ — Հիւանդութենէ կը բուժուիս :

Մարմարիոն — Կարծր սրտով էրիկ մը , կամ կնիկ մը կ'առնես , և կամ կարծր գլխով մէկու մը հետ փափուկ խնդիր մը կ'ուսնենաս :

Մարգարիտ — Մեծերէ շնորհ կ'ստանաս :

Մարգարայեռ մանեակ վզի վրայ — Մեծ փառք կը վայելես :

Մեխակ — Հիանալի ապագայ մը կ'ուսնենաս... պիտի հիանայի ես ալ անոր վրայ՝ եթէ կիսահիանալի ապագայ մը պարգեւէր ինծի :

Մեղր ուտել — Հեռու ըլլայ վրայէդ... ծանր հիւանդութեան մը ենթակայ կ'ըլլաս... աւելի լաւ է որ քացախ խմես երազիդ մէջ քան թէ մեղր ուտես :

Մեռած ազգական մը — Նամակ կ'ստանաս :

Մեռելի յուղարկաւոր ըրրալ — Երկարակեաց պիտի ըլլաս :

Միւռոնի տեսնել — Չէ թէ միայն դու և ես , այլ և ամբողջ երկիրը եհեա կ'ըլլայ... ասոր ալ կ'ըսեն հանրային բարեբաղդութիւն . հաւանականօրէն աշխարհը յեղաշրջող նշանաւոր և աննախընթաց դիւտ մը տեղի ունենայ :

Մերկ ըրրալ — Մերձականերէ զրկանք կը տեսնես :

Մերձաւոր մը տեսնել — Բարի լուր մը կ'առնես :

Մրուքեան մեջ մնալ — Նեղութիւններով կը շրջապատուիս :

Մժեղ բազմաթիւ — Առատութեան մէջ կը լողաս... չմոռնաս որ կարգ մը խեղճեր ալ կան որոնք պարտքերու մէջ կը լողան :

Միւռ ուտել — Մի վշտանար բայց... յանկարծ պիտի հիւանդանաս . մահացու չէ մի վախնար կ'աղէկնաս , սակայն պիտի ստիպուիս քսակդ քիչ մը թեթեւցնել . է՛հ ինչ ընենք ասզ ազցե գարս կիւն իյիւն տիր» :

Միրգ ուտել — Անխուսափելի հիւանդութիւն :

Մուկ — Չեւքը ծուռ ծառայող ունիս և կամ դրամդ քաշողներ :

Մշակ բանեցնել — Օգնութիւն կը գտնես անյուսալի :

Մշուշ — Հոգերդ կը շրջապատեն քեզ :

Մոխիր — Պիտի նեղուիս :

Մոռ վառած — Բաղդաւոր զաւկի ծնունդ :

Մոռ մտած — Սիրելի մը մահը .

Մարսիս — Բերքերու փճացում , սով և անօթութիւն... Աստուած հեռի արասցէ :

Մտակ — Հակառակորդէդ հարուած կ'ընդունիս... եթէ կրնաս բարիքով մը փոխադարձէ՛ որ զայն գերազանցած ըլլաս տուած հարուածովդ :

Մասնոց — Փափաքածդ ձեռքիդ մէջ պիտի ունենաս... անոր ինչ ըլլալը դուն ինքդ լաւ գիտես :

Մեղու—Արդիւնաւոր կ'ըլլան տուած աշխատութիւններդ:

Մեսսս—Յաջողութեամբ կը պսակուի ձեռնարկդ:

Մկրտս—Էրիկ ու կնկան մէջ բանակուիւ. նաեւ երկու նշանածներու և ընտանեկան պարագաներու միջեւ:

Մուրացիկ—Անակնկալօրէն դրամ պիտի առնես:

Մօրուս ամիսը—Դժբաղդութիւն...կը փլիս կոր, վա՛խ:

Մօրուս ապիսակ—Դժբաղդութեան ներհակը, եթէ չեմ սխալիր բարեբաղդութիւն է:

Մօրուս սեւ—Վայելուչ դիրք կ'ունենաս:

Մօրուսաւոր տեսնել ինքզինքը—Բաղդէ կ'արժանանաս:

Մօրուսաւոր կիւն կստ երեխայ—Հրաշալիօրէն բաղդի փոփոխութիւն...ինչպէս գիշերուան խաւարին կը յաջորդէ լոյսը, այդպէս ալ բնական օրէնքի մը նման ձեր ունեցած դժբաղդութեանց կը յաջորդէ բաղդաւորութիւնը...ուրեմն յարգանքներու հետ ընդունեցէք իմ սըրտագին շնորհաւորութիւններս:

6

Յարդ—Բաղդէ զրկուիլ, չքաւոր ըլլալ...Անբաղձաւի դժբաղդութիւն: Անկուտիներուն վրայ թիւ մըն ալ կ'աւելնայ. մենք կը ջանանք պակսեցնել, մինչդեռ մէկ կողմէն կ'աւելնան...վախճանը:

Յանցաւոր ըրալ—Վնասի մը կը հանդիպիս:

Յարձակուս գործել—Հակառակորդիդ կը յաղթես:

Յոկել (ո եւ ե քան մը) —Արեւածները քեզմէ կը հեռանան:

Յոյի կիւն—Անմիջական լուր մ'ունիս մէկէ մը որ ու-

բախութիւն պիտի պատճառէ քեզ...կ'երեւի խայտրի գործ է, առատ չաքար կ'ուզեմ, ըսեմ հա՛:

Յիւնար—Խելացի մէկու մը խորհուրդներէն կ'օգտուիս և բարեբաւտիկ ամուսնութեան մը կը պատրաստուիս:

7

Նարինջ—Հիանալիօրէն գեղեցիկ կիւն մը կ'առնես, և կամ հարուստ ու գեղադէմ ամուսին մը ... , շնորհաւորութիւններս:

Նախիր(սխրիւ)—Բարեյաջող օրերու կուտակում...չար նազարներէ հեռու:

Նանակ գրել—Լուրի մը կ'սպասես, անկասկած բարի է:

Նանակ ստանալ—Ուրախացուցիչ լուր մը կ'առնես:

Նանակ քացուած—Եթէ բանտարկեալ մ'ունիս պիտի արձակուի:

Նապաստակ—Տկար հակառակորդ մ'ունիս որ չկրնար վնասել քեզ:

Նապաստակ որսալ—Անձնական գործի մը մէջ յաղթանակ կը տանիս:

Նարեկ կարդալ—Ատուած մութատու կուտայ:

Նարս խաղալ—Բաղդդ կը փորձես:

Նաւ—Ճամբորդութիւն մը պիտի ունենաս:

Նաւ խորսակուած—Յոյսերդ կ'ոչնչանան:

Նաւ քեռնաւորուած—Նեղութիւն և հոգեր:

Նաւապէս—Մեծ մարդէ մը վնաս պիտի կրես:

Նեղութեան մեջ ինքի—Հոգերէ կ'ազատիս:

Ներկարար—Ուրիշներ պիտի շահագործեն քեզ:

Ներկուած ինքի—Մեծամեծ բարեքներու մէջ կը ծփաս:

Նիզակ ձեռքի մեջ = Հակառակորդդ խոցել կ'ուզես :
 Նիզակահար ընել = Թշնամիդ ու ժառապառ կ'ընես :
 Ննջել մեկու մը հետ = Հեռաւոր ճամբորդ պիտի ըն-
 դունիս :

Նուշ = Հաճելի հիւր մը պիտի ընդունիս :
 Նշենի = Ապագայ բաղդաւորութիւն կ'ունենաս :
 Նշենի ծաղկած = Փափաքներդ կ'իրագործուին :
 Նուռ = Խոշոր ժառանգութիւն մը կ'իյնայ քեզ :
 Նուռ ուտել = Առողջութիւն կը գտնես :
 Նունենի ծաղկած = Մեծամեծ բարիքներու կը տի-
 րանաս :

Նստաւանի վրայ ըլլալ = Մեծութիւն և փառք... և
 յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

Ծ

Շագանակ = Տանդ վէճերէն պիտի նեղուիս :
 Շուն = Հաւատարիմ բարեկամ մը կ'ունենաս :
 Շան հաշիւը = Մէկէ մը կը յանդիմանուիս և կամ
 կը չարախօսուիս :

Շան խաճկեղը = Փորձանքի մը պիտի պատահի :
 Շուն ապանել = Հակառակորդէդ կ'ազատիս :
 Շապիկ աղոտ = Տխուր և ձախող դէպքեր :
 Շապիկ մաքուր = Բարեյաջող դէպքեր ու դործեր :
 Շապիկ կարել = Յաջողութիւնդ կ'ապահովես :
 Շապիկ հազնիդ = Հոգերու և նեղութիւնց մէջ կը
 մտնես :

Շաքար = Հոգերն ու վշտերը հետդ կը շաղախուին :
 Շեկի շիւնը = Դիրքդ և ապագագ կանգուն կը մնան :
 Շեկի քանքուած = Ընտանեկան յարկի քայքայում :

Շիշ անուշահոտքեան = Բաղդաւոր աղջիկ մը պի-
 տի ունենաս... որ քսան տարին լրացնելուն պիտի ըլ-
 լայ բաղդաւոր հարս մը, պարգեւելով քեզի տարի մը
 վերջ բաղդաւոր թոռնիկ մը :

Շիշ ընկելիքով = Կսկծալի և տխուր լուրեր կ'առնես :
 Շիշ դասարկ = Խաբուսիկ յոյսերով կ'օրորուիս :
 Շիշ քրով լի = Ապահով և յարատեւ յաջողութիւն
 կ'ունենաս՝ ամէն կերպ բարի գործերու մէջ :

Շիրայ = Բաղդդ կը կաշկանդուի... միջոցը խորհէ :
 Շուկայ երթալ = Դէպի յաջողութիւն կ'երթաս :
 Շուրջառակերկ = Մշտապէս յաջողութիւն կ'ունենաս :
 Շուրջառով ծածկուիլ = Ցաւերէ կը բժշկուիս :
 Շրջագլեւ = Շուրջդ կնկան մը որոգայթը կայ լա-
 ուած... քայլերդ զգոյշ առ :

Շուշան (ծաղիկ) = Պայծառ ապագայ... խերը անիծեմ
 տխուր ապագային :

Շոգեկաւ = Արագօրէն կը յառաջդիմես :

Ո

Ոյխաւ անունակ = Կոկիկ հարստութիւն պիտի ունենաս :
 Ոյխաւ սնու = Անյաջողութեան կ'ենթարկուիս :
 Ոյխաւ մորքած = Չախսրդութիւններդ վերջ կը
 գտնեն :

Ոսկի առաս = Չեռնարկներուդ մէջ կը յաջողիս և
 մեծամեծ շահեր կ'ունենաս :

Ոսկի ժառնցոյց = Մանչ զաւկի մը տէր կ'ըլլաս :
 Ոսկի մանեակ = Նիւթական կարեւոր ձեռնառու-
 թիւնով մը կ'օժտուիս :

Ոսկեղեն զարդ=Նիւթական ակնկալութիւն մը կը
յուսան տեղէ մը... դիմէ և պիտի յաջողիս :

Ոսկոր=Ուրախութիւն :

Ոսկոր կրծեղ=Հաճոյք մը պիտի վայելես :

Ոսպ քափեղ=Հողերդ կը ցրուուն :

Ոսպ ժողուել=Հողերդ կը կուտակուին :

Ոսնանան հագնիլ=Ճամբորդութիւն ունիս :

Ոսնանան հանել=Ճամբորդ պիտի ընդունիս :

Ոսնանան նոր=Նոր սիրելի մը կ'ունենաս :

Ոսնանան հին=Սիրականդ քեզմէ կ'ուծանայ :

Որք=Աղքատութեան սկզբնաւորութիւն :

Որքեայրի=Տխուր վախճան :

Որք խնամել=Պատրաստուէ նախախնամութեան բա-
րիքն ընդունելու :

Որս որսալ=Հարստութիւն դիզել :

Որսը փախցնել=Ունեւորութենէ զրկուիլ :

Որսորդ=Հին հակառակորդդ երեւան կ'ելլէ :

Ուշ=Բարեյաջող դէպք :

Ուշ մորթել=Բազրդ կը ոտնահարես :

Ուխտի երթալ=Փափաքներդ պիտի կատարուին :

Ուղտ=Բինախնդիր մարդու մը հետ պիտի տեսնուիս
... չտեսնուիս ալ նէ կ'ըլլայ :

Ուղտը երթ խաճնեմ=Նախանձորդէդ կը վնասուիս :

Ուռնիկ=Մեծամեծ յառաջդիմութիւններ պիտի ու-
նենաս, պիտի բարձրանաս և շատերը պիտի ընդունիս
շուքիդ տակ :

Ուռնիկ չորացած=Նիւթականդ կը վտանգուի :

Ուռնիկի վրայ եղալ=Անվտանգելի յաջողութիւն :

Ուռնիկի ներքեւ ըլլալ=Մեծ մարդէ մը կը հովանա-
ւորուիս :

Ուրագ գործածել=Ամէն կերպ դժուարութեանց կը
յաղթես :

Ուս(նուալ)=Հարսանեկան պատրաստութիւն :

Ուսիկան=Հակառակորդդ քեզմէ կը հեռանայ :

2

Չաւի ծառ=Կեանքի երկարութիւն, և ապագայ
երջանկութիւն :

Չաւիչ=Հաճոյսէր կին մը և կամ այր մը կ'ու-
նենաս :

Չաւիչ ուսել=Անկողին պիտի իյնաս :

Չիւստի ծառ=Մեծութեան կը հասնիս :

Չիւսոգ ուսել կաւ գնել=Հողերդ կը ծանրանան :

Չոր քան=Անցողակի հիւանդութիւն մը պիտի ան-
ցընիս :

Չոր քուք=Երես դարձուցած անձիդ հետ պիտի
հաշտուիս :

Չուսն=Պատրաստուէ ճամբորդելու :

Չուսն կտրել=Արկած մը պիտի անցընես :

Չիւս(չոգենալի պարսն)=Շոգենաւով ճամբորդու-
թիւն մը պիտի կատարես... Տէրը հետդ ըլլայ :

Պ

Պաղ ջուր խնել=Կեանքդ կ'երկարի՝ բարեւոք ապա-
գայով :

Պայք=Ապահով յաջողութիւն և յաջող ուղեւորու-
թիւն :

Պանիր ուսել=Նեղութեանց պիտի հանդիպիս :

Պսոսաւ=Նեղութեան կ'ենթարկուիս :

Պս շինեղ=Բարեյաջող գործեր :

Պս քանքեղ=Ընտանիքի քայքայում և ձախող
գործեր :

Պս ծեփեղ=Բարեկեցիկ վիճակ կ'ունենաս :

Պսի վրայ նստիլ=Բարձրութեան կը հասնիս :

Պսե ւը վար իցնալ=Վնասի մը պիտի հանդիպիս :

Պսսանք=Մահուան վտանգ . մերձակայ հիւանդի մը
վաղահաս մահը կը տեսնես :

Պսսանքուած քեանք ինքզինքը=Տաղնապալից վիճա-
կի մը պիտի ենթարկուիս :

Պսսարագ քեանք=Ապագայ կեանքի ապահով վիճակ :

Պարիսպ=Ծանր հոգեր կ'ունենաս :

Պարիսպ քանքուած=Հոգերդ կը փարատին . և ամէն
կերպ դժուարութեանց կը յաղթես :

Պար դիտեղ=Կռիւի մը պիտի միջամտես :

Պարեղ=Դիրկ գրկի կռիւ մը պիտի մղես . . . «այրքս
գարսնըն անը չըգարն» կ'ըսէ առածը :

Պարկ շեցուն=Գրպանդ կը լեցնես . . . ուրախ եմ,
բաղձալի է որ տեւական ըլլայ քու այս վիճակդ :

Պարկ պարսպ=Քսակդ կը հալի . . . արգահատելի է
վիճակդ :

Պարեկ ծաղկալից=Բարգաւաճ վիճակ մը կ'ունենաս
. . . անոր տեւականութեան համար բարեմաղթող եմ :

Պարեկ չորացած=Ընտանեկան դժբաղդութիւն :

Պրպեղ=Լաց և կսկիծ կ'ունենաս . . . ցաւակցու-
թիւններս :

Պսակ ծաղկեայ=Ազգականի մը և կամ բարեկամի
մը յուղարկաւոր կ'ըլլաս :

Պսակ դադիկ=Մեծ համբաւ կ'ստանաս և կը փա-
ռաւորուիս :

Պսակուիլ=Կատարեալ բաղդաւորութիւն կ'ունե-
նաս :

Պնակ պարսպ=Փափաքներդ չեն իրականանար :

Պնակ շեցուն=Փափաքներդ կ'իրագործուին :

Պսկեր=Սիրելիի մը այցելութիւնը կ'ընդունիս :

Պսռնան=Լոյս մը պիտի ծագի քեզ և տխրու-
թիւնդ պիտի փարատի :

Պսսառաքալ=Անակնկալ վատտակ մը ունիս :

Պստրազլ=Խաղաղութիւնը կը տիրէ տանդ մէջ :

Պտու քաղեղ=Նորանոր բարեքներ կը վայելես :

Պտու ուտեղ=Մահացու հիւանդութիւն :

Պտու ժողուեղ=Հոգերդ կը բարդուին :

Պտու չոր=Գործերդ կը վատթարանան :

Ջ

Ջան՝ վստուած=Բաղդաւոր դաւկի ծնունդ :

Ջան՝ մարած=Ընտանեկան դժբաղդութիւն :

Ջաղացք=Բարեյաջող գործեր :

Ջաղացք դադարած=Տնտեսական անձկութիւն :

Ջաղացք աւերուած=Ընտանեկան քայքայում :

Ջաղացք կիսաշին=Գործերդ կը կաղան :

Ջաղացքսան=Սեւտաբեր լուր մը ունիս :

Ջղջիկ=Գաղտնիք մը պիտի յայտնուի :

Ջուր մաքուր=Յօտակ բաղդ կ'ունենաս :

Ջուր պղտուր=Երջանկութիւնդ կը խաթարուի :

Ջուր սառած=Բոլոր շահու աղբիւրներդ կը ցամքին :

Ջուր խեղ=Տրամութենէ կ'ազատիս :

Զրի մեջ շողալ = Հողերդ կը թեթեւանան :
 Զորի = Անգաւակ կը մնաս և կամ ապարդիւն գործերով կ'զբաղիս :
 Զորի բեռնաւորութեամբ = Շահաւէտ գործեր պիտի ընես :
 Զրհոր = Բազդդ անսպառ է :
 Զրհոր ցանկաւ = Անյաջող բազդդ ունիս :
 Զուր՝ վազուն = Շահաբեր գործերու կը ձեռնարկես :
 Զրի մեջ խորշակ = Պարտքերու մէջ խզդուիլ և անանկանալ :
 Զրհորի մեջ իջնալ = Թակարթի մէջ կ'իյնաս :
 Զրհորը իջնալ = Հակառակորդդ կը տապալէ քեզ :

Ռ

Ռեհան (փեշիկե) ֆաղեղ = Բազդաւոր զաւակ մը պիտի ունենաս :
 Ռեհան հոտոտեղ = Բարի լուր կ'առնես :
 Ռուսը = Վտանգի կը հանդիպիս :
 Ռուսի ձայն = Չարագուշակ լուր մը կ'առնես :
 Ռուս տեսեղ = Չարագուշակ դէպք մը տեղի կ'ունենայ :
 Ռոտ խեղ = Փորձանքի մը կը հանդիպիս :

Ս

Սագ՝ խեղով = Անակնկալ շահ և բարեյաջող վիճակ :
 Սագ որսալ = Յաջող գործերու կը ձեռնարկես :
 Սագը երբ բռնի = Անյաջողութեան կը հանդիպիս :
 Սագի միւս ուսեղ = Ծանր կերպով պիտի հիւանդանաս :

Սագի ձայն շեղ = Սիրելիի մը մահուան գոյժը կ'իմանաս :
 Սալոր ուսեղ = Հիւանդութիւն մը պիտի կրես :
 Սալոր ֆաղեղ = Բարի գործերուդ կ'արդիւնաւորուին :
 Սալոր չոր = Գործդ պիտի վտանգուի :
 Սակն = Հրամանի մը անսալով վնաս պիտի բերես քեզ :
 Սակն = Անկանոն վիճակ մը պիտի ստեղծուի քեզ :
 Սահեմեկ ակցիկ = Փորձանքներէ կ'ազատիս :
 Սաղաւարտ գլխիկ = Մեծութիւն և պատիւ կ'ստանաս :
 Սայ՝ բեռնաբարձ = Հողերով կը ծանրաբեռնուիս :
 Սայիկ եզներ շուսած = Նիւթական օժանդակութիւն մը կ'ըլլայ քեզ :
 Սայի վրայ նսիկ = Ծանր հոգերու կ'ենթարկուիս :
 Սանդուղ = Պատուի և աստիճանի բարձրացում :
 Սառոյց = Սին յոյսեր կը տածես :
 Սառոյց ուսեղ = Դառն վիճակի կ'ենթարկուիս :
 Սասնայ = Յանցանքի մը մէջ կը բռնուիս և վնասի կ'ենթարկուիս :
 Սարի լիւս կող = Յաղթական կը հանդիսանաս :
 Սարի ուսայն = Թակարդ մը կը լարուի քեզ : Զգոյշ եղիր :
 Սախոր՝ պարսպ = Հարստութեանէ կը մերկանաս :
 Սախոր յեցուն = Յաջողութիւնդ ապահով է :
 Սեկ ուսեղ = Անկասկած պիտի հիւանդանաս :
 Սեղան նսիկ = Բարեյաջող վիճակ կ'ունենաս :
 Սեղան վրայ = Անտարբեր վիճակ մը :
 Սեղան՝ եկեղեցոյ = Բարեյաջող վիճակով ապագայ :
 Սեմեկ = Ընտանեկան հանգստաւէտութիւն :

Սենեակ շինեղ—Ընտանիքին ապագան ապահովել :
 Սենեակ ֆաներեղ—Ապագադ կը վտանգուի, և կամ
 կնոջ մէջ կը բաժնուիս :
 Սեւեր հագնիլ—Տխրութեամբ համակուիլ :
 Սիւն կանգուն—Յոյսերդ կը զօրանան :
 Սիւն ստպարած—Յոյսերդ կը չքանան :
 Սոխ եւ սխտր—Կսկիծ և վիշտ :
 Սուր—Կամքի զօրացում :
 Սիւտ—Նախանձորդներդ կը շառնան :
 Մոռակ սրարայ—Յոյսերդ կը փճանան :
 Մոռակ շեցուն — Յոյսերդ կ'աւելնան : Զեռնարկ-
 ներդ կը յաջողին և փափաքներդ կ'իրականանան :

Վ.

Վագր—Ահարկու թշնամի :
 Վագր որսալ—Թշնամին ընկճել :
 Վախմուտ—Բաւական լը—Օգտակարութիւն և չափ :
 Վառակ—Ու և է բանէ մը կ'ուրախանաս :
 Վարսգ—Վտանգ մը պիտի անցնի գլխէդ :
 Վարսգ սպաննեղ—Վտանգը քեզմէ կը հեռանայ :
 Վարդ ֆաղեղ—Ամուսնութիւն և հարստանիք :
 Վարդ հոտոնեղ—Զաւակներով կը չըջապատուիս :
 Վարդ փնջեղ—Կը հարստանաս :
 Վարդեր գոյնզգոյն—Անկեղծ և ճշմարիտ բարեկամ-
 ներդ կ'աւելնան :
 Վարդենի սկնեղ—Յաջող գործերու կը ձեռնարկես :
 Վարդապետ—Գործերդ դէպի բարին կ'առաջնոր-
 դուին :
 Վարդապետ օրհնուիլ—Առողջութիւն կը գտնես :

Վարժարան—Բարեյաջող ապագայ կ'ունենաս :
 Վարձու տուն—Անհաստատ ապագայ :
 Վերակ' մաքուր—Բարի և առաքինի կին մը կ'առ-
 նես :
 Վերակ' սկսնալուր—Առն և կնոջ մէջ անհամաձայ-
 նութիւն, վէճ և բաժանում :
 Վիրաւորեղ—Յանդուգն գործերու կը ձեռնարկես :
 Վիրաւորուիլ—Հակառակորդդ քեզ կը յաղթէ :
 Վիճակ ֆաղեղ—Բաղդդ որոշուած է, դեղեցիկ ապա-
 գայ պիտի ունենաս :
 Վիշապ սեւնեղ—Ահարկու թշնամի մը ունիս :
 Վիշապ սպաննեղ—Հակառակորդդ կը յաղթուի :
 Վանկ—Ընտանիքիդ անդամներէն մին կը բանտար-
 կուի և վիշտով կը համակուիս :
 Վառարան—Բաղդդ կը բռնկի, յաջողութիւնդ ան-
 կասկած է :
 Վառօր—Առջեւդ ծանր փորձանք մ'ունիս, քայլերդ
 զգոյշ առ :
 Վանդակ—Բանտ կը մտնես :
 Վարսգոյր—Գաղտնիք մը ունիս որ պիտի յայտ-
 նուի... «Ձիք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի» :
 Վարունգ—Ստորին մարդու մը հետ գործ մը պիտի
 ունենաս :
 Վարսիք—Տեղը պատահարներու կը հանդիպիս, և
 անհաճոյ դէպքերու ականատես կ'ըլլաս :
 Վերադարձ—Կռնակդ տաքցնող մը պիտի ունենաս :
 Վերք—Վիշտ մը պիտի ունենաս :
 Վիժուլ—Յուսակաւոր պիտի ըլլաս և պիտի տա-
 ռապիս :

Տազ գրուխ (ֆեղ) — Անխուսափելիօրէն ձախորդութեան կը հանդիպիս:

Տախսակ — Ծանր հոգ մը պիտի ունենաս:

Տաւար — Ընտանեկան բարեկարգ վիճակ կ'ունենաս:

Տաւար՝ ֆակրուս — Բարեկեցիկ վիճակէ կը զըրկուիս:

Տախտ՝ սրտապ — Սխտիսերով ժամաւաճառ կ'ըլլաս:

Տախտ շեցուն — Փափաքներդ իրենց լրուովն կը համնին:

Տաւն՝ տեւեղ կաւ ուտեղ — Վիշտ և տկարութիւն:

Տաւեղ՝ մեկը կաւ կեղտանի մը — Բանէ մը անպատճառ պիտի մտահոգուիս:

Տաւեղի՝ մեկի մը — Նեղութիւններէ պիտի ազատուիս:

Տաշուս ֆար — Վիճակի բարեւաւում կ'ունենաս:

Տաշեղ (քաշաշ) — Անբաւ հարստութիւն և դանձ:

Տա՝ ջրով շի — Կը բազդաւորուիս:

Տաշ՝ կոսրած — Բազդ կը խորտակուի:

Տեղախոխոսքիւն շեղ — Օտար երկիր պիտի մեկնիս:

Տերտեր — Բարեբաւտիկ դէպք մը պիտի պատահի:

Տերտերի հետ խօսիլ — Անախորժ դէպք մը տեղի պիտի ունենայ:

Տերտեր՝ զգեստաւորուած — Ընտանեկան երջանկութիւն կ'ունենաս:

Տերտեր՝ փիլոսոփ — Տխուր դոյժ մը կ'առնես:

Տերտեր՝ փախձաւում — Հիւանդութենէ կ'ապաքինիս:

Տիկին՝ պննուած — Գեղեցիկ բազդի կ'արժանանաս:

Տիկին՝ սգաւոր — Բազդը քեզ պիտի հալածէ:

Տիկինի հետ խօսիլ — Բազդը քեզմէ անբաժան կ'ըլլայ:

Տուն՝ ծուխով շեցուն — Հոգերով կը շրջապատուիս:

Տուն շինեղ — Կ'ամուսնանաս և կամ տղադ կամ աղջիկդ կը կարգես:

Տուն ֆակրեղ — Բազդէն հարուած կ'ստանաս:

Տուն զարդարուն — Գեղեցիկ կիւն մը կ'առնես:

Տուն դասարկ — Կ'այրիանաս:

Տուն կահաւորուած — Անսպառ հարստութիւն կը դիզես:

Տուն հիւրերով շի — Մահ մը պիտի պատահի:

Տգրուկ — Արիւնաքամ թշնամի մը ունիս:

Տեղիշ — Խաբեքայ մարդէ մը կը վնասուիս:

Տեղիշի հետ խօսիլ — Պատրանք մը կը դիմաւորես:

Տեղիշի ձեռք հատքուրեղ — Նիւթական մեծ վնասի կը հանդիպիս:

Տեղիշի օրհնութիւնն առնեղ — Օրուան հացի կարօտ կը մնաս:

Տապակ — Բազդաւորութիւն կ'ունենաս:

Տապակով իւղ եռացնեղ — Կատարեալ երջանկութիւն

կը վայելես:

Տրեխ (ջարխ) — Դէպի աղքատութիւն կը քալես:

Բախ մարդ (ծիծաղող) — Վիշտով պիտի համակուիս:

Բապ (քեֆեղ) ուտեղ — Ծանր հիւանդութիւն մը պիտի անցընես:

Բիկանի — Համով հոտով առեւտուր մը պիտի ընես և սրտի գոհունակութիւն պիտի զգաս:

Յախաւել (չալը սիւփիւրկեսի) — Ընտանեկան բաղդաւ-
ւորութիւն:

Յախ հաւաքել — Հարստութիւնդ կ'աւելցնես:

Յանֆ ընել — Ապահով և հաստատուն վիճակ կ'ու-
նենաս:

Յելս — Զրպարտութեան մը գոհ կ'ըլլաս

Յելսը իյնալ — Մեղքերով կը շաղախուիս:

Յելսէն եղալ — Անպարտ կը հռչակուիս դատի մէջ,
և կամ քեզի հանդէպ եղած չարախօսութիւններու մա-
սին անմեղութիւնդ կը հաստատուի:

Յելս շաղախել — Կը զրպարտուիս և կը չարախօսուիս:

Յից — Յոյսերդ կ'ամրանան:

Յից՝ տեղէն հանել — Դժուարութիւններէ կը խու-
սափիս:

Յից աւնոցնել — Կանոնաւոր և հաստատուն վիճակ
կ'ստանանաս:

Յեցոտիներ հազնիլ — Անբաղդութիւնը կը տիրէ քեզ:

Յորեն — Խռովութեան մէջ կ'իյնաս:

Յորեն աւքարել — Հոգերդ կ'աւելնան:

Յորեն ցանել — Հոգերդ քեզմէ կը հեռանան:

Յորենի արս — Վիճակդ կը բարուղբուի:

Յորենի որայ (տեղք) — Հաստատուն վիճակ կ'ու-
նենաս:

Յուշ — Զօրեղ հակառակորդ մը կուենանաս:

Յուշ մորթուած — Հակառակորդդ պարտուած է:

Յօղ — Կեանքի կատարեալ ապահովութիւն կ'ունենաս:

Յողուն (տունկի) — Բարեկեցիկ վիճակի կը տիրանաս:

Փայտ կտրել — Շահաւէտ գործի կը ձեռնարկես:

Փայտ բեռցնել կամ դիզել — Կարողութիւնդ կ'աւելնայ:

Փերակ — Բարեյաջող ապագայ կ'ունենաս:

Փերակ դասարկ — Յոյսերդ կ'ոչնչանան:

Փեսայ նոր — Բարեւից վիճակի կը հասնիս:

Փոֆր դրամ — Վիշտերով կը համակուիս:

Փողի ձայն — Ուրախալի լուր մը կ'առնես:

Փոֆր տուն — Ապրուստդ կը դժուարանայ:

Փուշ շատ — Թշնամիներով կը չըջապատուիս:

Փուշ ֆաղել — Թշնամութիւնները կ'անհետանան:

Փուշ պրել — Երկիւղներդ կը փարատին:

Փուշ մեծած մարմնոյդ մեջ — Թշնամիէդ վնաս պիտի

հասնի:

Փսած միրգ — Տանդ վտանգ կ'սպառնայ:

Փսած փայտ — Խոր ձերութեան պիտի հասնիս:

Փրփրած ծով — Զօրաւոր հակառակորդ մը կ'ունենաս:

Փելուն սեւ — Դատաստանի կ'ենթարկուիս:

Փիշուն ծաղկեայ — Դատիդ մէջ կը շահիս:

Փիղ — Մեծ մարդու մը պիտի ներկայանաս:

Փոս — Փորձանքի մը մէջ պիտի ձգեն քեզ:

Փուռ վառած — Ապահով վաստակ կ'ունենաս:

Փուռ պաղ — Ունեւորութիւնդ վտանգուած է:

Փուֆ — Մնտի խօսքերով ժամովաճառ կ'ըլլաս:

Փոքորիկ — Կռիւ և աղմուկ:

Քած շուն — Վնասակար թշնամի մ'ունիս:

Քաղաք տեղնել — Խռովութեանց մէջ կ'ընկղմիս:

Քար ժողուել—Քամբասանքի կենթարկուիս:
 Քարի զարկել ոսքը—Արդեւքի մը կը հանդիպիս:
 Քար անեղ—Հակառակորդիդ կը դիմադրես:
 Քար ցցումս—Թշնամիդ դէմդ կ'ելլէ:
 Քարոզ ըսել—Թշնամիդ կ'սպառնայ քեզ:
 Քաջախ—Դառն խօսքեր կը լսես:
 Քաջախ խնկել—Մերձաւորիդ մէջ մահ կը պատահի:
 Քնանալ—Կը յետադիմես գործերուդ մէջ:
 Քոռնե արթննալ—Յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ ես:
 Քօրօք (փոքր լուն)—Անվնաս թշնամի մ'ունիս:
 Քօղաւոր հարս—Քարեկեցութիւնդ կ'ապահովուի:
 Քասկ պարսպ—Չախորդութեան կը հանդիպիս:
 Քասկ շեցուն—Ապագայդ կ'ապահովես:

Օ

Օղի մեջ սառառնիկ—Կը բարձրանաս... մաշալլահ,
 մաշալլահ:

Օղ պայծառ—Բարի լուր մը կ'առնես և կեանքդ
 բարօրութեամբ կ'անցնի:

Օղ սակարկած եւ խառար—Տխուր լուր մը կ'ստանաս
 և օրերդ տխրութեամբ կ'անցնես... դժբաղդութիւնները
 մեզմէ անբաժան են սիրելիս, պէտք է տոկալ:

Օղ փոքորկալի—Վէճ և կռիւ անպակաս պիտի ըլ-
 լան շուրջդ, փոթորկոտ օրերով պիտի անցնես կեանքդ
 ... համբերութեամբ միայն կրնաս յաղթել:

Օժիտ—Մեծ և առատ գումար մը կ'ստանաս... արդ-
 եօք չեմ կրնար ձեռնառութիւն մը յուսալ:

Օքեակ նստիլ—Աստիճանդ կը բարձրանայ:

Օքեակե վար իջնալ—Աստիճանդ կը խոնարհիս:

Օծում տեսնել կամ օծուիլ — Մեծ շնորհներու կ'ար-
 ժանանաս:

Օձ տեսնել—Գործերդ շատ վատ հանգամանք
 մը կ'առնեն:

Օձ սանդ մեջ—Ընտանիքիդ մէջ խռովութիւն տե-
 ղի կ'ունենայ:

Օձը անկողնի վերել—Կիսդ քեզի կը թշնամանայ:

Օձը երբ ետեւդ գայ—Թշնամիդ քեզ կը հետապնդէ:

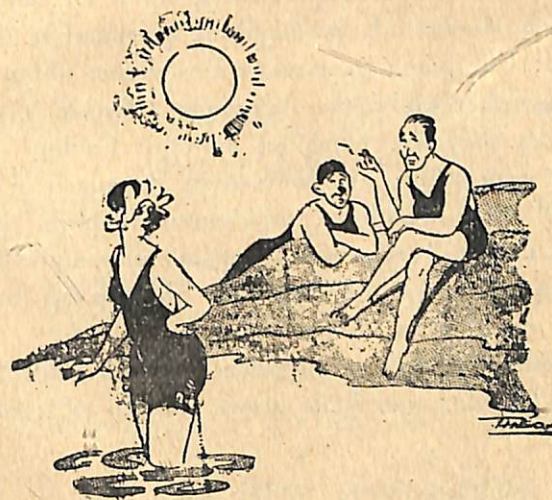
Օձի խայքումը—Թշնամիդ քեզ մահ կ'սպառնայ:

Օձ ապակե—Թշնամիդ մահացու հարուած կուտաս:

Օղակ—Բազդդ կաշկանդուած է:

Օղ—Պարզեւ մը կ'ստանաս և շնորհք կը վայելես:

Օղի—Տրամութիւն, վիշտ ու կակիժ կ'ունենաս:

—Ի՞նչ իրաւունք ունիք պարոն, իմ շնորհներս վայելել՝ ա-
 ռանց վճարելու:

—Բայց չէ՞ որ անուշիկս, լուսինն ալ կը վայելէ ձեր բովան-
 դակ շնորհները... ծրի:

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵԻՈՐ...

Կ'ԱՐԺԷ ԼՍԵԼ... ԵՒ

ՄԱՆԱԻԱՆԴ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ

Բերնի հիւանդոսկրանոց մասնագէտ եւ ծանօթ ասամ-
նաբոյժ Տօքթ. ԱՂԷՔՍ. ԷՔՍԷՔՃԵԱՆ կ'ըսէր օր մը հե-
տեւեալ խօսքերը՝ զորս Կ'ԱՐԺԷ ԼՍԵԼ ԵՒ ՄԱՆԱԻԱՆԴ
ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ.

«Բերանը միբոսանալու բոյն մըն է, մարդիկ առողջ
կ'ըլլան միմիայն առողջ ակուայներով, ակուայները զարդի
համար չեն, այլ մարդոց առողջութիւնը պահպանելու
համար: Եթէ չենք ուզեր խանգարել մեր ստամոքսին եւ
աղիքներու հրաշալի կազմուածքը, պէ՛տ է անպայման
եւ առանց ժամանակ կորսնցնելու դարմանենք մեր ակ-
ուայները: Անգլիացի նշանաւոր Բրոքհէստօր Սմիթ ըսած
է. «Երկար սպրեղուն հատնար պաստուր երեսուն եւ վեց ան-
գամ ծանեղ պէ՛տ է»: Կարենալ ծամելու համար պէ՛տ է
ունենալ ակուայներ, ու մանաւանդ առողջ ակուայներ:

«Ամենէն խորեղի եւ ամենասարսափելի բանն է,
պարոնի մը կամ օրիորդի մը փսած ակուայներէն ար-
տաբուրդ գէտ հոսք. երբ կնոջ մը բերանը կը հոսի, ի-
րաւունք ունի այլը ձգելու գայն»:

Ուրեմն Պարոններ, Տիկիներ եւ Օրիորդներ, Ձեր ակ-
ուայները խնայելով դարմանեղ չարս հատնար անհրաժեշտին
դիմեցե՛ք:

ԷՄԻՆ-ԷՕՆԻԻ, ՆԻՅՏԷ ԽԱՆ, ԹԻԻ 3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ՏՔԹ. ԱՂԷՔՍ. ԷՔՍԷՔՃԵԱՆ Ի

Ուր պիտի գտնե՛ք պէ՛տ եղած գոհացումը

ԱՐԱԳՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԻԻՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹՕԱՖԻԷԻ

Զ. ՊԵԿԻԿԵԱՆ ԵՒ Մ. ՊՕՆՃՈՒՔՃԵԱՆ

Սքանալօլ, Օրօզի Պաֆ Վահառասան մօտ (Ա. Վազրօ
խանի դէմ) Շիրին խանի ներքեւ քիւ 18

Ճոխ տեսակ շապիկի. գրավաթի, հոտե-
ղէններու, հոտաւէտ օճառներու, կոճակ
ներու, եւայլն.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ո Ւ Մ

ԳԻՆԵՐԸ ԴԻԻՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ԾԱՆՈԹ.—Մեծաքանակ զնոդներու բացառիկ զեղջ:
Ցանձնարարութիւնք փութով եւ նշուրեամբ կը

կատարուին:

Ուզուած չափով շապիկի սպարաւններ կ'ստացուին:

ԲԱՂԴԱՅՈՅՑ...^(*)

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՅԱՏՈՒԿ

ԱՌԱԾ.—«Ձուքնատան փեշքեֆ չըգմագ նէ չըգարսա բաղդընա»:

Պարո՛ն,

Այժերնիդ գոցեղով հաճեցիք ձեր ցուցամասը դնել ու եւ ի գրի մը վրայ . . . եւ հաւանկերսկեցիք ձեր ունենալիք բաղդին:

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ
Է	Ը	Թ	Ժ	Ի	Լ
Խ	Ծ	Կ	Հ	Ձ	Ղ
Ճ	Մ	Յ	Ն	Շ	Ո
Չ	Պ	Ջ	Ռ	Ս	Վ
Տ	Ր	Յ	Ի	Փ	Ք

(*) Նախընթաց տարուան ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՅՑին մէջ դրուած Աղջկանց Բաղդացոյցը խիստ հաճելի տպաւորութիւն մը ըրած ըլլալով, յարգելի ընթերցողներու պահանջով հարկադրուե-

Ա

Շատ կը ջանաս բարձրանալու բայց ի դուր, միշտ կը խրիս դէպի վար. ունիս նաեւ նախանձորդ մը որ կ'ուզէ քսել ճակտիդ մուր, բերելու համար թաւալ գլոր՝ գլխի վայր. չեն յաջողիր բարի գործերդ և կ'երթան անոնք միշտ ձախորդ, զի դու կ'առնես քայլերդ ճամբաներէ խորտուբորտ. . . պէտք է ուղղես դու այդ քայլեր, Լիզբգուելու համար՝ կարգ մ'անօթի գայլեր: Նախ պէտք է ապահովել հացն ու ապուրը և ապա ձեռնարկել ուտելու. . . անուշապուրը. սէրն ու հացը մէկ մէկու չեն համընթաց՝ նախ պէտք է գոհացնել փորը և ապա վրայէն ուտել պտուղ մը. . . թաց. մի՛ վշտանար սակայն, բաղդդ կապուած է քու սիրոյդ հետ, թէ կարենաս հրաժարիլ յիմար սէրէդ՝ պիտի ըլլայ ձախորդութիւնդ անհետ. պիտի քակուի կապուած բաղդդ ու պիտի ըլլայ Աստուած քեզ հետ. կը բացուին առջեւդ յաջողութեան դռները լայն, ու կը վայելես պերճանքն աշխարհիս ունայն. պիտի ունենաս անհամեմատ երջանիկ կեանք, ու պիտի առնես ընկերուհի մը որ պիտի տածէ քեզ ամէն խնամք. շատ աղուորիկ ու կրս կլոր, թօմպուլիկ ու համեստուկ՝ առնելիք քու այս կինդ պիտի բերէ չորս հատ ձագուկ, կէսը արու և կէսն ալ էգ. աղջիկներդ պիտի ըլլան շատ չփացած ու տղաքդ ալ պիտի

ցանք այս տարի բոլորովին նոր եւ ինքնատիպ աղջկանց բաղդացոյցի մը հետ դնել նաեւ երիտասարդաց յատուկ բաղդացոյց մը, ինչպէս նաեւ լիակատար երագահան մը՝ ի պէտս մեր շնորհալի եւ պատուական երիտասարդներուն եւ մանաւանդ շնորհագարդ ու պատուականագոյն օրիորդներուն:

ըլլան խորխոր ու սէգ. պիտի դիզես անսպառ դանձ, ու պիտի բնակիս մի մեծ ապարանք. վակոններ, նաւեր, պիտի բեռցնեն անուշիկ ապրանք. գործարանները չպիտի կրնան հասցնել քեզ ապսպրանք. քեզ համար պիտի ունենենաւ օթօ մը անձնական ու պիտի վայելէս չքնաղադոյն օրեր պատուական. մինչեւ որ մտնես տարիներու բեռան տակ ու երթաս հանդէիլ Շիշիի բուրումնաւէտ չիրմին տակ:

Երանելոյն Աշոտի Այծունիին... վիճակն է:

Բ

Չորս անգամ հիւանդացար, ու չորս անգամին ալ կատուի մը պէս չորս ոտքի վրայ կեցար. չորս անգամ նշանուեցար ու չորսէն ալ ետ կեցար. պոյէդ խիտ շատ վեր բարձրացար. ծառերուն վրայ մագլցեցար, խոնարհ մաքդիկ միշտ հեգնանքով ընդունեցար... մեծ եմ կ'ըսես մեծ կը ջարդես ու կը բրդես, սակայն գիտեն ուրիշները թէ ո՞վ է մեր Մըսթըր Բաթաթէս... Բու անցեալիդ մասին այսչափ. քիչ մ'ալ խօսինք ներկայէն. յաջող է գործըդ, կը զարնես միշտ աջէն ձախէն՝ կայէն չիկայէն. հաց կը հանես ցամաք քարէն ու կը վազես փորդ տընկած՝ չսկայէն. ամէն ուրեք համբաւ ունիս գործունեայի. համբաւ մ'ալ նաեւ հովարտայի. քու այս վերջին հանգամանքով չես կրնար բռնել հնչիւն առարկայէն. ունիս յոռի յատկանիշ մ'ալ, կը բորբոքես պզտիկ բանէ՝ ու կը դարձնես կենցաղդ անլի. կը խորհին հարուստ ծրնողքը աղջկանց՝ որ երբ տան քեզ աղջիկն իրենց, գուցէ պատահի արկած մը ցաւալի... կրնայ օր մ'ալ նօպադ բռնել ու աղջիկնուն փորձանք մը բերել: Խիստ շատեր

կան աղջիկ տուող, բայց միջակէն քիչ մը վար. սակայն քիթդ միշտ ալ բարձր է, չի խոնարհիր մինչեւ վար. կ'ուզես առնել հարուստ, աղուոր, հեզ ու կրթեալ քաղաքավար, սակայն կուտան նայինք հէլէ մարդու մը որ կը նմանի Պօնտացի մը՝ մակուկավար: Պէտք է ճանչնաս նախ ինքզինքդ, ապա առնես քեզ կին յարմար. կնոջդ ուսման չափը՝ քեզմէ պակաս, կուսն ալ առատ պէտք չէ քեզի՝ որ չըլլայ կոիւր տունէն անպաւանաւ ալ քեզի՝ որ սիրէ քեզ, շոյէ, գգուէ, նոյնիսկ քեզի դարձի բերէ՝ խելաբերէ: Ահա այս է քու ապագադ. պիտի առնես կին մը խելօք բայց աղէ կարկտէ, եփէ թափէ՝ համով հոտով կերակուրներ, ոչ շատ աղի ոչ ալ անլի: Էրիկ ու կնիկ սէր ու մեղր պիտի ըլլաք ու կեանքերնուդ մէջ բնաւ օր մը չպիտի լաք. քսան տարուան ընթացքին վեց հատ դաւիկ տէր կ'ըլլաք, նաեւ խան ու արարթըման ձեր անունով կը կանգնէք, մինչեւ ի խոր ծնրութեան կեանքերնիդ ալ կը կնքէք: Բաղաամի երկայնականջին վիճակն է:

Գ

Խաթրդ չի մնայ, Փրանսական կաշիէն տոկուն տուրաք մ'ունիս: Աղջիկտես գացիր, ես ըսեմ քառասուն, դուն ըսէ վաթսուն հեզ. ոմանց հետ նշանուած մնացիր կաղանդէն մինչեւ Յունիս, ու խզեցիր կապը՝ չգիտեմ ի՞նչ ինքըով մը հանձարեղ. ու ոմանց ալ եղար նշաւ մը անպաշտօն, կրկնելու համար այցերդ դարձեալ, նա՞մ անպաշտօն, անուշ կլլելու, ձեռքեր սեղմելով ըզօնեակ ճնկելու, անուշ կլլելու, ձեռքեր սեղմելով ընկելու քարսօն. միտքդ հասկցան ծնողքը շատերուն, ղեց

զիրը դրին որ ալ չերթաս գաս, թունդ հանես սրտերը իրենց հէ՛ք աղջիկներուն. վառեցիր սրտեր թուով ոչ պակաս, ա՛խ քաջել տալով դժբախտ զոհերուն. հարուստ ծնողքներ ներկդ հասկցան ու օձ մը տեսնելու պէս շատ հեռու փախան. իսկ էսնաֆ ծնողք կարծելով թէ իւղ կ'ելլէ քեզմէ՝ խոստացան տալ աղջիկնին որ պակսի հոգ մը իրենցմէ. ուղածդ չտուին, տուածնին չառիր, մնացիր այսպէս խառնացած պայթցած, քիթդ կոտրուած, բարձրէն ինկած ցած: Թէ որ ըլլաս անկեղծ ու բարի մտքով, կը գտնես կին մը քեզի շատ յարմար. բայց նայէ որ չունենայ ան ոչ հայր ոչ ալ մայր, երբ կ'ուզես անպատճառ երթալ տուն փեսայ: Փայլուն ապագայ ունիս ըսեմ քեզ, աներ պապայէդ կ'ունենաս պարարտ մի գառու: Կը վայելես երջանիկ օրեր մինչեւ այն օրը՝ երբ մարմնաւոր աչօք թոռնորդիդ տեսնես:

Գասպարի հնակտրկատին վիճակն է:

Դ

«Դեղում մը կայ երուսաղէմ» կ'ըսէ Եզովբոս մարգարէն. դեղում մը՝ որուն մէջ կուտ չկայ, թէպէտեւ ըլլաս առատ կուտեր ժառանգած քիւյսիւզ Մարգարէն: Ամիսօրէ խելքդ եղիր մի լուրջ մարդ, ձգէ կիները ու կանաչ սեղան, տատէ՝ աշխատէ, ինչպէս որ կ'ընէ մեր ձեղունին սարդ... Կը քամին արիւնդ կիներն ու խաղեր, նիւթդ կը հատնի ու կ'ըլլաս թշուառ, օր մըն ալ կը զրկեն քեզի սեւ հողեր... Դեռ կեանք չվայլած՝ կտրիճ տարիքով, կը պառկիս նոճիներուն տակ՝ հօրդ ու մօրդ քով: Ամէն մարդու պէս տքնէ աշխատէ, մարդու կարգ անցիր կին առ կարգուէ՝ հասը չի կլլած... Գուռու Զեյնեի դեռ չի մօտեցած: Զաւակ կ'ունենաս թուով եօթը հատ. վեցը

մանչ պիտի ըլլայ անոնց, իսկ աղջիկ մէկ հատ. տղոց մէդ հիսգը կ'ըլլան խայլոսիւզ. իսկ մէկը անոնց՝ պարծանք հայ ազգիս. աղջիկդ ըսես թող Աստուած պահէ՝ հազարներու մէջ մէկ հատ է անգին. լաւ կրթէ ու մեծցուր, որ առնեմ ես զայն հարսնացու՝ մանչուս:

Դերենիկի Դվնեցւոյն վիճակն է:

Ե

Գրաւ կը դնեմ դու լաւ բաղդ ունիս, թէպէտեւ դուն քուն ես՝ բայց բաղդդ է արթուն. կին պիտի առնես հարուստ, գեղեցիկ, ճշմուն՝ խօսուն, ժպտուն՝ զուարթուն. դրամօժիտ կը բերէ ան քեզի առատ տանտի՝ կին մը պիտի ըլլայ՝ խնայող և շատ համարատ, լաւ գիտցիր կին մը պիտի ըլլայ՝ ինչայոգ և շատ համարատ, լաւ գիտցիր յարգը ու պաշտէ զինքը, հազարներու մէջ մէկ հատ է ինքը. քեզի համար ըսեմ ես չիտակ, վիճակահանու թեան մեծ պարգեւն է զարկած. ինչ մարդիկ կան որ կին կ'առնեն հանած ու վարած՝ հազար ցեխիտէ ցատքած ու վոթկած: Վարդն առանց փուշի երբէք չկրնար ըլլալ. այսպէս ալ դաշտը ձեզի համար չըլլար ծաղկուն ու դալար, տուն ու տեղ զարդարուն, ճոխ ու փաթթած կեանք, բայց պիտի զրկէ ձեզ Աստուծոյ մը կամք՝ վայելելու քաղցրութիւնը զաւակաց. փոխան անոր՝ բնութիւնը պիտի ընէ ձեզ երկուքնիդ երկարակեաց. հոտուր տալով՝ աղա տուտու՝ մէկզմէկ, պիտի հասնիք մինչեւ ի խոր ծերութիւն:

Սրբոյն Երուսաղայ առաքելածին քահանային վիճակն է:

Զ

Կտրիճ ես ու արի, որտով ալ բարի, իսկ խելքով եման ես ճիպ ճիշդ ոչխարի. այսօր դէպի հիւսիս կը քալես ու վաղը հարաւ. քառորդ ժամ առաջ իրաւունք կուտաս մէկուն ու քառորդ ժամ վերջ կը հանես անիրաւ. օր մը կը թքես մէկուն երեսին ու միւս օրը զայն կը լղուըռես. մէկ օրը կը սիրուըտիս ճիճիդ հետ ու մէկալ օրը կը կղուըտիս. այսօր որոշում կուտաս բանի մը ու վաղը կ'երկմտիս. կ'ուզես որ գովեստով խօսին վրադ ու քեզի շոյեն. չսիրած մարդոցդ հասցէին քեզի հետ վայեն. քայց մարդիկ չեն ապուշ որ չկրնան կշռել քեզ կանուխ կամ ուշ: Եթէ կ'ուզես դնել ինծի ուշ, անցիր արգանդէն անգամ մ'ալ մօրդ և եղբր պէպէք մը գրկին մէջ հօրդ, եղբր պատանի, դնա՛ վաշտարան, գիտու թիւն ամբարէ ու լեցուր փորդ. նախ կոկոն պիտ' ըլլաս իսկ յետոյ ալ վարդ. այլապէս չես կրնար ըլլալ դու մեծ մարդ. իսկ եթէ չուզես անտալ խրատիս, միշտ ալ պիտ' ըլլայ ճաշդ... խոտ ու յարդ. ոչ ոք պիտի ուզէ քեզ տալ պատիւ յարդ:

Սրբոյն Զըռզոփի Զըռզըմպիչին վիճակն է:

Է

Տոունդ ցցած աքլոր մըն էս խեռ, յարատեւօրէն արիւնդ կ'ըլլայ եռ, չես ուզեր ըլլալ այլոց վրայ բռն, այլ կ'ուզես որ ելլան անոնք չալակդ՝ որ կուրու շիկկու ըսես ու զուարճանաս... օր մ'ալ անկասկած պիտի ամուսնանաս՝ մտնելով էշուն ախոռը մթին, կարդալու համար հոն աղօթքներ խրթին, բանտակից կ'ըլ-

լայ քեզ մարդոց էն փինթին, կը քաշես գողին աւագա-կին հոտերը քիթին: Զելլար այդ ճամբան պարոն աքաղաղ, ընտրէ քեզ համար ճամբայ մը խաղաղ. ամէն կին բնաւ քու կինդ չըլլար. ճանկալ մը ամէն տեղ չի խաղար իր լար. եթէ տեղն անյարմար է լարախաղացին, կ'իջնայ իսկոյն վար որ չըլլայ թէ ինչայ գլխի վայր: Գլխի վայր կուգաս ահա կ'ըսեմ՝ քեզ՝ երբ ու տես զօղորդ մը աքացին, անշուշտ չես հանդիպած կնիկներու տըփոցին... չեն խաղար տղա՛ս, հետը կրակին-բոցին, յետոյ մտիկ ընել պիտի տաս քու լացին ու կոծին: Պատուաւոր մարդոց շարքերը մտի՛ր, քեզ յարմար կին մը փնտռէ գտի՛ր, աքլորային հաճոյքը վաղանցուկ բան է. միակնոջ այր ըլլալն Աստուածային պատգամ է: Պիտ' ղգաստանաս ու պիտ' դարձի գաս, մարդու կարգ անցնիս, ընտանիք կազմես, զաւակներ հոգաս. յաջող կ'իչնայ գործդ, կ'ըլլաս դիրքի տէր, իւզ պիտի կապէ ներսդ ու պիտի ըլլաս խողի մը պէս գէր, կինդ պիտի ապրի մինչ վաթսուն տարին. դուն մօրթիդ կը քաշես քառսուն տարի վերջ՝ ճիշտ ամսուան... խըշտին:

Բարա Էֆթիմի քաջամարտիկ զօրավարին վիճակն է:

Ը

Դժբաղդ ես ու տխուր, աչքերդ թաց է, քայց մխիթարուէ՛, երկար չունչ մը առ... առջեւդ բաց է. խրակեր մը ունիս անախակալէն, որ կը պարգեւուի Ամենակալէն, մեղքս ի՞նչ պահեմ, ճշդիւ չեմ գիտեր, ժառանգութիւն մը կ'իչնայ արդեօք քեզ, թէ հազարնոց պանֆնօրներով փօրթիկօյլ կը գանես: Նե օրս՝ *սե*

յիսի պիտ' ըլլաս պահ մը ու քիչ պիտի գայ քեզ ոսկե-
զօծ գահ մը, նախ խենթ ու խելառ աջ ու ձախ հոսեո,
յետոյ կամացուկ մը պիտի կոխօգես. հեռակերտութենէ փոքր-
փաս մ'ընելով պիտ'դառնաս ագահ, անկուտիններուն
քաշել տալով անհ. չուրջդ պիտ' դառնան տալիսախա-
ներ շատ՝ ուտելու համար փարադ անաշխատ. ապա-
ռած կ'ըլլաս ջուր չես արտադրեր, ու աջէդ ձախին
սանթիմ չես փոխադրեր. կը զրկես ինքզինքդ ալ չես
ուտեր ու խմեր, և դուն ալ դրամէդ չես տեսներ հիշ
խեղ, զրկելով անձդ կը դառնաս կմախք, ամէնուն առ-
ջեւ խայտառակ ու խաղք. հիւանդութիւն մը կ'ելլայ
չալակդ, չես կրնար տոկալ ծանրութեանն անոր ու կ'ը-
նես... տակըդ՝ Թէզքէրէդ գրպանդ՝ վիզի ալ եղած
կ'իյնաս ճանապարհ ու կ'երթաս հոն... ուր քեզմէ ա-
ռաջ պապերդ են գացեր:

Սրբոյն Ըսրոկանի նախավկային վիճակն է:

Թ

Լուր մը պիտ' առնես մօտիկ օրերու, լեցուն գըր-
պանով աղջիկ մ'անպատճառ կը հանեն քու ուս, խենթ
չըլլաս պէ մա'րդ, նազ ու տուգ ընես, ասանկ խրաւեր
մը ուր պիտի գտնես, անարատ աղջիկ մըն է պայծառ
երեսով, խօսքը մէջերնիս այս տեսակ աղջիկներու կը
տիրէ մեծ սով. կաշին ճերմակ է ու աչքը յօնքը սև.
անոր մէկ ժպիտին կը դառնաս դուն խեղ, քթիկն ու
բերանը փոքր են ու սիրուն, զինք ճանջող տղաք կը
թռցնեն խելքերնին այդ աղջկան սիրոյն. հասակը կար-
ցես նոճի մը ըլլար՝ իր ուռուցիկ մարմնովը յետադա-
լար. կուրծքը հոլանի, ինքն է բարեձեւ, չունի իր վրայ

ոչ մի բան տձեւ. հրեշտակ մըն է երկինքէն իջած, խը-
յախ պատառ մըն է ան ոտքդ եկած. հօրմէն կամ մօր-
մէն ժառանգած ունի, թէ դրամ պանքան, և թէ կալ-
ուածներ խանութի, տունի. պիտի պսակուես՝ հիշ կաս-
կած չկայ, խեղճ հարսնուկը սակայն չունի ապագայ.
կարճ պիտի ըլլայ աղուորիդ կեանքը, տարին բոլորած՝
պիտի կատարէ Աստուծոյ կամքը. պսակը գլխէդ եր-
կուք պիտ' անցնի, երկրորդը քեզի միշտ պիտի քծնի՝
քաշելու համար նախորդին բերած աւարը, ըսեմ չիտա-
կը, լոյսին պիտի յաջորդէ քեզի խաւարը:

Աղջիկ մը պիտ'առնենաս, առջի կնիկէդ, որ պիտի
ըլլայ քեզ համար անապատին մէջ ուխտիս մը գէթ,
մանչ մ'ալ կ'ունենաս երկրորդ կնիկէդ որ պիտի կախ-
ուի ան միշտ կոնակէդ. կոնակը տուած իր մօրն ան-
արժան, դրամներդ պիտ'ընեն իրենց մէջ բաժան. ութ-
սունէդ ետքը դիրքիդ հետ կ'իյնաս՝ խոր փոսին մէջը
ու կը փակես կեանքիդ փայլուն օրերու էջը:

Սրբոյն Թէոդիկի Թօնթրակեցւոյն վիճակն է:

Ժ

Յարմար ետ ամէն գործի, բայց միշտ ալ գործը քեզ-
մէ կը պրծի. որ չէնքին ալ որ մօտենաս՝ փոխանակ
դուռի պատ կ'ելլէ դէմդ. բայց պէտք է գիտնաս թէ
անպատճառ կապուած է սէմդ. զուր տեղը մի հալե-
ցըներ ունեցած քչիկ մը եղրդ, ձգէ թաղրդ, տունըդ ու
տեղըդ. դնա հաստատուէ հոն՝ ուր չկայ ծանօթ. ան-
կասկած կ'առնես նոր լոյս ու նոր օդ, կը փոխուի մի-
ջավայրը, ուր կ'ըլլաս նոր մարդ, գործը ինքնին կու
գայ բարդ ի բարդ: Կը յաջողիս բարեկամս, ու կ'ըլլաս

չատ ալ երջանիկ. պիտի առնես աղջիկ մը՝ անունն անոր Շուշանիկ, ազնիւ, բարեկիրթ, ուսեալ՝ զարգացեալ, նաեւ հարստութիւն մը հօրմէն հանգուցեալ: Տուն ու տեղ կ'ըլլատ, կեանքը կը վայլես, դժբաղդութիւնը քեզմէ կ'երթայ այլեւս: Ութը հատ զաւակի տէր պիտի ըլլաս, մէկ հատին կսկիծը չպիտի տեսնաս. ամէնքն ալ բարի մօր մը ձեռքին տակ, պիտի ըլլան՝ իսկական մէյ մէկ հրեշտակ. հինգ հատը աղջիկ են անոնց ու երեքը մանչ, պիտի ըլլան ծերութեան օրերուդ զերդ լուսաճաճանչ:

Սրբոյն ժիրայրի Շիրակացիին վիճակն է:

Ի

«Տասը չափէ ու մէկ կտրէ» կ'ըսէ առածը. ամէն ոք գիտէ թէ իսկապէս ծախած ես մօրդ մանածը, բայց ամէն յախուռն գործ միշտ չի յաջողիր, եթէ կ'ուզես չի ձախողիլ, նախ խոհեմ եղիր ու կապէ ջուրը տանակին տակէն և կամ խազըլի նստեցուր ուղած մարդդ յատուկէն, կը յաջողին անպայման՝ ձեռնարկներդ անխափան. դիրք ու անուն կը չինես՝ ձգելով մէկն ու մէկալը խափան. պիտի փայլի իբրեւ աստղ՝ լուսատու, պիտի ժպտի բաղդդ յարատեւ՝ յաջողութեամբ կենսատու. գեղեցիկ կին, հասութեաբեր եկամուտ, կտրասինեք՝ ճոխ հազուագիւտ, պիտի վայելես անկասկած. բայց Տէրն ունի բան մը քեզ հետ սակարկած. նիւթին սիրոյն աս ու ան դրիր տօղայը. ապրած կեանքիդ մայրամուտին պէտք է կլլես դուն ալ հապը. վաթսուէդ վերջ ճոխ սեղանիդ խորտիկները համադամ՝ թոյն պիտի ըլլան ու վնասեն կազմուածքիդ յաղթանդամ. պիտի՝ դաւարուիս ստամոքսիդ

ցաւերէն, թողլով այլոց վայելելու հարստութիւնդ համօրէն:

Ողորմած հոգի իգնատ աղային վիճակն է:

Լ

Յաջող է գործդ, դրամ կը շահիս՝ ըսելիք չկայ. հազար բարիքներով լի է քու տունդ, բայց աչքիդ չերեւար ոչ մի առարկայ. որդ մը կայ սիրտդ որ քեզ կը կրծէ, հնոց մը կայ բորբոքուած ներսդ որ կ'այրէ կը խանձէ. չկայ մխիթարութիւն քիզի և ոչ մի անձէ: Սիրելի պարոնքս, վառեր ես ապագ, ու թէ որ չխորհիս ճարը՝ պիտի խորտակես իսկոյն ապագագ. շատ միամիտ ես ու շատ ալ անփորձ, որ կը տանջուիս ի դուր, ու կը վճռանգես քու գործ. խրատ մը տամ քեզ լաւ մտիկ ըրէ, բըսն մը ցուցնեմ դուն անոր յարէ, անկասկած մերժած է սէրդ՝ սիրոյդ առարկան. կ'ըլլաս անտարբեր դուն անոր հանդէպ, ցուցնելով այնպէս թէ քեզի յարող խիստ շատ՝ շատեր կան. ապահով եղիր գեսպան կը զրկէ ան քեզի հապճեպ՝ չըլլայ թէ խեն իրեն սիրական: Գիտցիր ազնիւ իմ պարոն, սէրը դուով չստացուիր՝ այլ զայն խելքով կ'որոսացուի... Եղնիկդ ինկաւ վիրաւոր, հասիր վերցուր զայն իսկոյն, ըրէ դարման ընդ երկար՝ քու վէրքերուդ քիւրաւոր... ալ բուժուեցար սրտիդ խոցէն, արեւ, լուսին աստղեր համայն՝ թող հրճուին երկնից ծոցէն. Խօսքկապ, հարսնիք, հալաւօրհնէք, նարնջածաղիկ. պոսակնարօտ. հարս ու փեսայ կ'առնէք կարօտ: Սրբոյն Լիւաի սքանչեւագործին վիճակն է:

Խ

Ձրգողէն կ'ելլաս դուն կամաց կամաց, մտիկ չես ընէր խօսք բարեկամաց. գէշ ընկերներու շատ կը հետեւիս, փոխանակ պատուոյ սահմանը բարձրէն կտրելու, միշտ ցածերը կ'երեւիս. ընտրէ մարդոց լաւագոյնը, որ պահես քու իսկական գոյնը, ըլլաս տիպարը բարի մարդոց և օրինակը քու ապագայ օրդուոց. թէ սրբագրութիս, կոկոխ՝ ուղղութիս, մարդու կարգ անցնիս՝ փարա վաստակիս, կ'ըսեմ մայրիկիդ որ կը կարգուիս. փեսայ մը կ'ըլլաս չիք ու պատուական, թեւդ կը զարնես ճերմակ ու կարմիր հարս մ'անմահական... տարի մը չանցած կըլլաս զաւկի տէր, առօյգ ու կայտառ աղջնակ մը գէր, ձագուկիդ օրրանին մօտ հսկես ամէն օր, քաղցրանուագ ձայնով մը երգես միշտ օր օր: Էրիկ ու կնիկ պիտի ըլլաք դուք՝ մէկ սիրտ՝ մէկ հողի, ու չպիտի ըլլաք հոգը ոչ ոքի, ձեր իւզովն ամէն օր պիտի տապկուիք, մեղրով կարագով պիտի ապրուիք:

Խելօք Դաւիթին վիճակն է:

Ծ

Մաքսի Գիւրտ բեռնակիրներուն պէս ծանր բեռան մը տակ մտած՝ կըած ես խաչ որ, շալկեր ես հողերն աշխարհին՝ ցուրտ, ցամաք ու չոր, եթէ կ'ուզես հողը նետել կռնակէդ, եղիր դուարթ ւ'անտարբեր և անաբաղդը կուգայ կը մտնէ քու ալ դռնակէդ. ձախող են գործերդ ատենէ մի՛ վեր, հողդ մի՛ ընէր, կը բարձրանաս չուտով դարձեալ դէպի վեր, կը շտկես դիրքդ կ'առնես համ կեանքէն, անկասկած եղիր Աստուած քեզի դէմ

չունի բնաւ քէն. ընտիր ապագայ ու խաղաղ օրեր դու պիտի վայլես ու լուսնի մը պէս շքեղ դու պիտի փայլիս, շուրջդ հաւաքած՝ հարս, փեսայ, թոռներ, երկար տաւրիներ անվրդով կ'պրիս:

Սրբոյն Ծրպիծատուրի Ծապըլվարեցւոյն վիճակն է:

Կ

Սիրտդ բարի, ինքդ խոնարհ և բարեգործ, քեզ դիմողներուն կը տեսնես՝ մեծ ու պզտիկ ամէն... գործ. խօսքերդ անկեղծ են ու ինքդ անշահախնդիր, ունեցած չես բնաւ դատի ու դատաստանի խնդիր. կը ներես հաւաքակողմներուդ ու կ'ըլլաս անյիշատար. բարիքի փոխարէն կը հատուցանեն քեզ՝ միշտ ալ չար. թէեւ մէկէն վախ չունիս, բայց դու ինքդ ալ բազմ չունիս. չունեցողին միշտ տուիր, բայց եկ ու տես որ հիմայ ալ դու չունիս: Տուն չինեցիր խիստ շատերուն, բայց հիմայ դու տուն չունիս. քունն ալ հիմայ փախած է աչքէդ, գիշեր ցորեկ քուն չունիս: Բարիք ըրէ միշտ այլոց՝ որ խայթեն քեզ իրերեւ օձ, ... մխիթարուէ ազնիւ ընկեր, քեզիպէսներ շատ են ինկեր, սակայն իրենց ազնիւ սիրտով՝ աբարթըմաններ են կրկին տնկեր. որչափ կրնաս բարիք ըրէ դարձեալ այլոց, յաջողութիւնը դուռ մըն է մեզ՝ որ կ'ըլլայ երբեմն բաց ու երբեմն ալ գոց. աշխարհ այսպէս պիտի քալէ՝ մինչեւ որ կարգան վրանիս հողոց...:

Սրբոյն Կավուօչի անապատականին վիճակն է:

Շ

Խելք ունես փարայ չունիս, փարաի տեղ խորհուրդ տուող շատ ունիս. կան ուրիշներ փարա ունին խորհուրդ

տուող մարդ չունին... անխորհուրդ կերպով կը հոսի փարա-
նին ի դուր, իսկ դու որ ունիս խելք անսպառ՝ որպէս ան-
յատակ ծովու ջուր, կը փրփրիս կ'ալէկոծիս հողեւին՝ մինչեւ
կ'ըլլաս ուժասպառ... Օր մ'ալ անա դերերն է որ կը փոխ-
ուին. աշխարհս իրեն տեղն է միշտ, վայլողներն են կը
փոխուին, երէկ անը կը քաշէիր դրամին ու չունէիր մէծիտ
մը՝ վճարելու միսին հարկէր յիսուն տրամին: Հարուստ
պիտի ըլլաս ալ այսուհետեւ, բարի գործերդ պիտի յաջո-
ջին միշտ ետեւէ ետեւ. կեանքը պիտի վայլես զուարթ
ու պայծառ ու պիտի մնաս միշտ մշտադալար ծառ:

Սրբոյ հօրն մերոյ Հօրօի Ոսկերեքանին վիճակն է:

2

Ուղղամիտ ես ու բարեսիրտ, բայց քիչ մը կը քոտ.
կը սիրես անոնք միայն որոնք ունին կուս ու կորկոս.
չատ կը բաղձաս որ շոյեն քեզ ու մեծարեն իբր մեծ
մարդ, քեզ ընծայեն յարգ ու պատիւ՝ սփռեն ոտքերուդ
ծաղիկ ու վարդ. յարգ ալ ունիս, վարկ ալ ունիս. կեն-
ցաղապէս վարք ալ ունիս. ասոնք աղէկ՝ բայց բան մը
կայ որ ան չունիս. կուս կը բռնես՝ չէն շնորհք, բայց ու-
տելու բերան չունիս. մի վշմանար աղնիւ պարոն, բաղ-
ղըդ այսպէս կ'ըսէ քեզ:

Ներկադ հանդարտ է ու շատ խաղաղ, բայց ապա-
գադ դէշ կը տնտնեմ ես աւա՛ղ... պիտի սիրես կին մը
աղուոր, ու կարգուիս հետը՝ հարսնիքով մը փառաւոր.
բայց ան չի տար քեզի հանգիստ՝ նոյնիսկ մէկ օր...
կըռկըռներով, վըռկըռներով մաշեցնէ պիտի ան քեզ: Կը
քայքայուի տունդ հիմէն, կը հալին ու կ'անհետանան
դիզած դրամներդ ալ հինէն... կը զայրանայ Աստուած

խակոյն, յիմար կնոջդ արարքին՝ որ խորտակեց տխմարն
իր բոյն, կ'իջեցնէ մտրակ մ'անոր յետոյքին ու կը ձգէ
թաւալ գլոր անկողին. շատ չի քաշեր՝ շուտով կ'երթայ
ան հողին: Կառնես չունչ մը վերստին: Կ'աշխատիս ու
կը տքնիս նոր աւիւնով ու խանդով, կը յաջողիս, կը լե-
ցընես կրկին տեղը՝ կորուստին: Եկեղեցին կ'օրհնէ կրկին
նոր պսակով, կինդ այս համեստ ու տնայէն՝ կը պա-
րարտացնէ քեզ քսակով:

... Զախաւեր երիտասարդներուն վիճակն է:

2

Տառապեցար ու մաշեցար թափառելով շատ երկիր-
ներ պտտեցար. մեռաւ մ'ըներ չես խղդուիւր առուին մէջ՝
քանդի արդէն գետը անցար. երեք օրէն թէ երեք ամի-
սէն ճամբայ մ'ունիս դարձեալ առջեւդ. օտար երկիր պի-
տի երթաս ուր անակնկալէն կին մը հարուստ պիտի մտ-
նէ իսկոյն թեւդ... ամպ ու մշուշ փարատեցան, տառա-
պանքներդ անհետացան... վիշտ, մտածում եղան ամբողջ
ցիր ու ցան. հարստացար եղար մեծ մարդ... Ինձ ալ քիչ
մը բաժին հանէ տօլարներէդ ինչ կայ պէ՛ մարդ:

... Աղքատ Ղազարոսին վիճակն է:

2

Նպատակ մը՝ միտք մը ունիս որուն վրայ շատ կը
խորհիս, պիտի ըլլա՞յ թէ չէ՛ արդեօք, կը մտածես ան-
դընդախոր, տակը մտած աշխարհիս... ուշ դիր ինծի,
զար մը նետեմ քու բաղդիդ, որ փարատի տարակոյս-
ները չորս դիդ. մէ՛կ, երկո՛ւ, երե՛ք, չո՛րս. չորս ժա-

մէն, չորս օրէն և կամ չորս ամիսէն, չորս անձերու ներկայութեան՝ պիտի ստանա ժառանգութեան մը մեծ հիսկն: Մէկ, երկու, երեք. չորս, հինգ, հինգ տարիէն կը կարգուիս, կ'առնես կին մը՝ տարիքով քսանեւհինգ, ու տասնեւհինգ տարուան ընթացքին պիտի ունենաս զաւակներ հինգ. մարիս ես անոնց հինգն ալ... Աստուած ըլլայ օգնականդ ու յաջողէ գործդ ու բանդ. տեղաւորես մէկիկ մէկիկ՝ որ հրճուի Աստուած ինքն ալ՝ պաշտպան ըլլալով իր ծառային մէկ հատիկ:

... Ճանիկ-յիմարագուսպին վիճակն է:

Մ

Աղէկ ես, խաւ ես, չկայ հետադէ, բայց թէ որ չգտակես բարկութեան թափդ՝ եաման է հաղդդ. ինչ որ կ'ըսեմ դու լաւ խորհէ, երբ չես բաղձար որ դիւթաղը չտապելով փոսըդ փորէ: Գաղտնիք մը չէ որ դու յաճախ կը բարկանաս, խոհեմութենէ կը հեռանաս, կը հանդիպիս փորձանքի մը օր մըն ալ ու կը վատնգես օրդ ու արեւըդ նօրհալ. երբ ջիղերդ կը գրգռուին, ու կ'զգես թէ կը բորբոքիս, համբէ մէկէն մինչ տասը, չվտանդելու համար գլուխիդ թասը. երբ որ մոռնաս խոջըդ այս տգեղ, ուր որ ալ երթաս քաղաք թէ գեղ, չես տեսներ բնաւ լուսանք ու ծեծ, կը յարգուիս ու կ'ըլլաս մեծ, յաջող կ'իշխան գործերդ այն ատեն, ու կ'ապրիս դու երկար ատեն:

Սրբոյն Մուպահեաճիի քաջամարտիկ զօրավարին վիճակն է:

Յ

Երկու անգամ բաղդը քեզ գտաւ ու դուն փախցուցիր, երկու անգամ նշանուեցար ու զղջալով ետ ձգեցիր, ճիշդ երկու հեղ ճամբորդեցիր, երկուքէն ալ անյաջող դարձար: Այլք նպաստաւոր առիթներ շահագործեցին իսկ դու քնացար: Այլք չփում ունենալով մեծ մարդոց հետ՝ օգտուեցան, իսկ դու առանձնացար. քու անխորհուրդ այս ընթացքով՝ խիստ մեծ կորուստ ունեցար: Անգամ մը ես պիտի փորձէ բաղդը քեզ, արթուն եղիր չփախցնես, որ չըսեն քեզ կոպիտ մի եղ... դիմաւորող բաղդդ է քնքոյշ աղջիկ մը հեզ, որ կը բերէ տասը հազար ոսկի օթիտ, եթէ երբէք չեմ սխալիր, իմ այս միւստէս բաւական մը գնաց խօշիդ:

Սրբոյն Յովհաննու Կեսարացեոյն վիճակն է:

Ն

Տե՛րս չունիս, մտմտութեամբ չունիս, քեզ տե՛րս կ'ընես անտախ բաներ. կը մտածես առնել կնիկ և ունենալ հարուստ աներ: Կ'ուզես նաեւ որ շատ չապրի, կնկանդ իյնայ տներ, խաներ: Խօսքը մեր մէջ չունիս գրպանդ բնաւ մէկ կուտ, է՛հ ուրեմն, փուճ խօսքերէն ի՞նչ օգուտ: Ըսեմ քեզի ժամավաճառ մ'ըլլար խօսքով, ջանայ չինել դիրք ու անուն՝ ըլլալ մարդ մը բեղուն գործքով. հարստութիւնն ինքնին կուգայ և կը չինես մեծ ապագայ, երբ ունեցար կոճիկ-հասիկ, կը կարգուիս, կուտան կնիկ՝ հարուստ հայրեր, նոյնիսկ իրենց մէկ հատիկ: Վաղէ՛ տղաս, ժիր ու արագ՝ գործիդ մէջ, մի պտտիր փուճ խօսքերու անամէջ:

Սրբոյն Նիկողիմոսի Սքանչելագործին վիճակն է:

Շ

Խաբրըդ չի մնայ՝ շատ ալ շիֆաւ մարախ մը չես, քեզի չվերաբերած բաներու համար միշտ կը բարբառնջես, որուն կառքը որ նստիս անոր խաղը կը կանչես, վարդի պէս բացուիլ կ'ուզես բայց դեռ կոկոն չես, ունիս բարեկամներ, որ կ'ուզեն կարգի բերել քեզ, բայց դուն բնաւ հոնտեղերը չես. կ'անցնին տարիներ, կը փոխուի մորթը, խարելով մէկն ու մէկալը՝ կը հագեցնես կոկորդը, կը լեցուի քսակդ՝ կ'աւելնայ յարգդ, այս ամէնուն հետ ջանայ ուղղել նաեւ բարքդ, լծորդելով նաեւ ուղիղ արարքդ՝ անկասկած պիտի աւելնայ պատիւդ ու փառքդ։ Մեծ պատուով, յարգով ու ազնիւ շուքով քեզ պիտի կոչեն, թէպէտեւ յառաջ եկած ըլլաս... ոչինչէն։ Պիտի ապրիս ուղածիդ չափ, ուտելով առատ փխրափ ու ֆեսայ։

Շատակեր Շարաին վիճակն է։

Ո

Վսեմ գաղափարներու տէր կը կարծես ըլլալ, ձգելով հոգերըդ երեսի վրայ՝ կ'ուզես այլոց պէտքերը հոգալ, ինչ պէտք է քեզի՝ օտարներու ապուրին զարնելու դգալ, թերեւս անոնք չուզեն քու այդ արարքիդ տոկալ։ Մի խառնուիր ուրիշի գործին, դու միշտ քեզի նայէ օգնես, մի արասցէ, երբոր իյնաս թաւալգլոր՝ մի թէ այլոց հոգն ես... Գայ ժամանակ, ինքնօգնու թեամբ երբ ջանքերդ պսակուին, ու պապանձի լեզուն քու ոխերիմ բանտարկուին, զգացումներդ բարեմիտ՝ թող այն ատեն չբանտարկուին։ Պիտի չինես կուս ու կորկոս, ուր պիտի չըջապատեն քեզ՝ անկուսիներ մերկ

ու բոկոտ. փափաքներուդ լայն տուր յագուրդ, ըլլան նոյն իսկ գնչու կամ քուրդ. բարիքն է մեծ՝ Աստուածային, ուր երկնից մէջ պիտի կանգնես հսկայ բազինը մամօնային։ Համբաւիդ հետ պիտի ապրի կեանքդ ալ երկար, մինչեւ որ ալ հիւժուած՝ սպառած, իյնաս տըկար։

Սրբոյն Ովրեստեսի երգեցողին վիճակն է։

Չ

Բերանիդ պատառէն կ'ուզես բաժին հանել ուրիշին, պատրուակ չես որոններ աղարտելու այլոց բերնին ու թուշին. աչքը չունիս այլոց կերած անուշին, ախորժով կ'ուտես ճակտիդ քրտինքով առնուած քուռշին. քալելու պահուդ չես հաներ բնաւ ոտքերուդ փոշին, կան շուրջդ մարդիկ որ չեն նայիր իրենց աչքի գերանին ու դիտել կուտան աչքերուդ փուշին, անշուշտ է որ յատկութիւններդ շատ ալ չերթար իրենց խօշին։ Գործ ունիս միջակ, բայց ետեւէն պիտի գայ շատ աւելի օրեր յաջողակ, երկար չի տեւեր մատրդ կ'անցընես մի ոսկի օղակ. պիտի ուզես լքել քու ծնած գիւղակ ու պիտի ապրիս փառաւոր քաղաք. կին պիտի առնես իսկական գոհար և որուն ի տես հակառակորդներդ պիտի ըլլան ապշահար. տասներկու զաւակ պիտի ունենաս և Յակոբ Նահապետին չափ պիտի ծերանաս։

... Զուրբութեան վիճակն է։

Պ

Վար տեղեր չես նստիր, կ'ուզես թառիլ բարձրերը. առանց քուկդ ուղղելու կը քննադատես այլոց բարքերը։

մէկ ոստումով կ'ուզես մտնել կոռսաւորաց շարքերը . հակակշռէ նախ և առաջ տանդ կարգ ու սարքերը . պիտի հասնիս նպատակիդ՝ երբ սանդուղէն վեր բարձա-
նաս քայլ առ քայլ, և մանաւանդ ծախքերուդ մէջ չըլ-
լաս բնաւ դու շռայլ, վստահօրէն պիտի վայլես լաւ օ-
րեր, ու չպիտի մերձենայ քեզ՝ օր մթաղին սեւ ու մռայլ .
պիտի շահիս բարձր անուն ու համբաւ, հարստութիւն
պիտի դիզես խիստ անբաւ . թշնամիներդ երկնչելով համ-
բաւէդ՝ չպիտի կրնան երբէք լարել քեզի դաւ . ճշդու-
թիւնը այս ամենուն կ'ապահովեմ ես քեզ երդուաւ : Կին
պիտի առնես հարուստ տունէ, պայծառ արեւն է գըլ-
խուդ վերեւ, ուր ամպ մը ճակատդ չպիտի ձիւնէ . մի
երկնչիւր հակառակորդներէդ . չպիտի խածնուիս և ոչ մէկ
շունէ : Կինդ պիտի ըլլայ արեւդ՝ կեանքդ . զաւակներդ
պիտի ըլլան ոսկիի հանքդ :

... Վարպետ Պողիկարպոսին վիճակն է :

Ձ

«Ձուրդ եկեր ջաղացքը տարեր, դու ելեր ես մուրիկ
մուրիկ կը փնտռես քու ջախջախ» . զաւակն էիր հարուստ
ծնողաց, չքաչեցիր և ոչ մէկ օր ախապրեցար օրեր պայ-
ծառ և ուրախ, առանց տեսնելու մեծ գործ մը խըլլախ,
կերար մսխեցիր, չըսելով գոնէ մէկ օր մը հէյ վախ .
պարտական եղար այդ ալ հոգդ չէ, իսկ ճղճիմ պահան-
ջի մը համար օրն ի բուն պօռայ ու կանչէ, ըստ իս բը-
նաւ վայելուչ բան չէ . պարտ ու պահանջէն՝ պարտի
մարդ հաւասար ճանաչէ : Զգէ հազրոճիութիւնը, եղիր
բանիրճի(բանիդ, աշխատիդ) . մի հագնիր ճիւղի պիճի, հագ-
ուէ որպէս յէպիպիճի, բաց կրպակ մը՝ համեստ, եղիր

սարլճի . մի ըսեր թէ ես եմ մեծ աղախ տղայ . հագած
եմ մետաքս, սքըլազ ու չուխայ . չափահաս ես արդէն և
չես երեխայ, պարծենալ փառքովը նախկին օրերու, մը-
տածման հեշտ չի դար արդի դարերու . ճակատդ ցցած
կիզիչ արեւին, կուրծք տուր անվեհեր ձիւնին անձրեւին,
մի ալ սպասեր աղէկ օրերու բարեկամին ալ բարեւին .
լծուէ ու փարէ սրտանց՝ բռնած դործիդ հողեւին . կը վե-
րադառնայ քեզ լաւ ու պայծառ օրդ, ու կը կշտանայ
ոչ միայն փորըդ՝ և կը հագնիս նախկին փառաւոր շօրդ,
այլեւ կը վերջիչես ինկած այս օրըդ . կը գիտնաս յարգը
դիզած դրամիդ, չես ծախսեր անհարկի՝ մարդու մը պէս
միամիտ, կը վայլես օրեր զուառթ, երջանիկ, կը ծերա-
նաս ու կը կարգես զաւակդ անդրանիկ, կ'ըլլաս թոռան
տէր ու կը յարգուիս ամենէն՝ իբրիւ տաճուտէր . . . մին-
չեւ որ օր մըն ալ «Դարձ սնճն իմ» երգէ . . . տան երէց
Տէրտէր :

Ջրոտ հաւկիթ տղայ-մարդոց վիճակն է :

Ռ

Ճպուռի մը պէս երգի ու պարի խելքդ տուեր ես,
ընթերցման, գործի ու արխատանքի դարձուցիր երես .
երգով ու պարով փոր չկշտանար, ոչ ալ հացագործը
սանրիւմ ստանար . եղիր գործունեայ, վազող՝ ընող աշ-
խատող, իսկ պարն ու երգը պատեհ ժամու թող . քու
խտէալդ նախ պէտք է ըլլայ, ցատկիլ օրուան մէջ քա-
նի մը քաղցա՝ հանելու համար զհաց մեր հանապազօր-
եայն, կեանքը ապրելու համար ուղածիդ չափ լայն .
պէտք չէ անցնես ժամանակդ ունայն, լաւ սերտէ եկող
կեանքիդ ընթացքը, որ չմաշի կռնակիդ ընչացքը . մի

տեաներ բնաւ այլոց կեցուածքը և ոչ ալ ուշի առ ա-
նոնց խածուածքը. քալէ միշտ ուղիդ՝ ուղիդ անսայ-
թաք, որ փայլիս իբրեւ աստղ լուսընթաց: Սովորելու հա-
մար կեանքը աշխարհին, միշտ կարգա գրքեր՝ թէ նոր
ու թէ հին: Արդ, թէ որ անսաս խօսքերուս գոհար, չը
պիտի մնաս դաժան ու նիհար. պիտի ուռճանաս, մեծ-
նաս, զօրանաս, փառքով ու պատուով պիտի զարգա-
նաս. օթօմօպիլներ, աղախին ծառայ, կապիկը դուռը
միշտ պիտի խաղայ, ամէն ոք պիտի ըսէ քեզի մեծ աղա:
Սրբոյն Ռաքոսի անվարտի ճգնաւորին վիճակն է:

Ս

Կը չըջիս մայթերուն վրայ գաւազանըդ փարտելէն,
չորս կողմ՝ յառած աչքերդ՝ կը դիտես՝ վիզըդ տընկելէն,
ու պանիր հաց ուղելու պէս սէր կը մուրաս մէկէն մէ-
կալէն... առանց հասկնալու կիներու հաշէն. նախ փա-
չաներդ ոյժով մը կապէ ու հապա աջ ու ձախ դէմդ
ելլողին աչքեր բացխփէ... քեզ նման ուղտեր կը
հասկնա՞ն խօշապէն. հանդարտ կեցիր, չյոշոտուիս վի-
շապէն, զգոյշ եղիր մանաւանդ կնիկներու տօշապէն:
Ձդէ կիներն ու սեղանը խաղին՝ կանաչ, որ կեանքդ
չանցնի լալահառաչ. սէր տուր զբաղմանդ՝ գործերուդ
միայն, որ բացուին քեզ յաջողութեան դռները լայն:
Պիտի շահիս մեծ գումարներ անդադար, ու չպիտի վը-
տանդես բնաւ վաստակդ արդար. կին պիտի առնես
հարուստ, գեղեցիկ ու կրթեալ. տունդ ու տեղդ պի-
տի ըլլայ Աստուծոյ օրհնեալ. երկար է կեանքը ձեր՝
էրկան ու կնկան. փառք տուէք Նախախնամութեան որ
պիտի պարգեւէ ձեզ թուով եօթը դաւակներ, եթէ ա-

ղէկ կրթէք զանոնք, չպիտի ըլլան անոնք քեզ նմանող
անառակներ:

Սրբոյն... Սիմէօնի Բրէմացւոյն վիճակն է:

Վ

Աղջիկտես երթալէն ոտքդ մաշեցաւ ու անուշ ու-
տելէն ակռադ թափեցաւ, ապահով եղիր քու ուզած
աղջիկդ բնաւ քեզ չեն տար, չհաւնածներուդ միայն
կ'ըսեն «առ տուն տար»: Մէկուն կ'ըսես հասակը ցած
է, մէկալին կ'ըսես կէսը խածած է... առ հայելին
ձեռքդ ու անգամ մը նայէ, վստահ ըլլալու համար թէ
առածդ քեզ պիտի փայփայէ: Նախ չտկէ՝ վարքդ ու
չտկուտէ բարքդ, մաքրէ՝ անյարմար ընկերաց շարքդ,
թող ուղիդ ըլլան ամէն արարքդ, բազմապատկէ՝ լի-
րաներդ, տօլարներդ, ֆրանքդ, մարքդ. անկասկած պի-
տի վայլես տենջացած փառքդ. պիտի տան քեզի կնիկ
մը աղուոր ու հետն ալ նաեւ տուն մը փառաւոր, պի-
տի սիրես ու սիրուիս խաչ որ, աղջիկ մը պիտի ունե-
նաս նմանը իր մօր, որ պիտի կարգես առնես տուն՝
փեսայ, ստոյգ են այս ամէնը... սպասէ՝ և յուսայ:
Վերապատուելի Հայր Վարդանին վիճակն է:

Տ

Տխուր ես տղա՛ս, ի՞նչ ունիս արդեօք. չէ նէ մի՞
skrsէդ հասկցող չունիս մի ոչ ոք, դի՛ր ձեռքդ ձեռքիս
մէջ, ցաւդ ըսեմ ես քեզ... նախ ըսեմ թէ չես ան-
բան մը՝ գոմէշ մը կամ եղ, այլ տղայ մըն ես անվնաս,
խելօքիկ ու հեղ, լեցուն է գրպանդ, կարօտ չես հացի,

կարօտը կը քաշես մի միայն... քածի. ի՞նչ կեցեր է մայրիկդ թող քեզի կարգէ, ուղեւորով աղջիկը հարուստ մի մարդէ, անվրէպ կը յաջողի իր այդ ձեռնարկը. պիտի բաւէ աղջկան հօր... մօրդ միակ ակնարկը. պիտի առնես դրամօժիտ մը խոշորկեկ, բայց զոքանչդ պիտի ըլլայ նախանձոտ ու քիչ մ'ալ դէմ. զգոյշ եղիր այս գոքանչէդ ու մի ձգեր որ քաշէ ան՝ ականջէդ. պիտի ապրուիս կնկանդ հետ չորս տարի, ուր ապա կեանքի ընկերոջդ արեւը պիտի խաւարի. ան պիտի ձգէ քեզ զաւակ մը բարի, որ չըլլայ թէ օճախդ մարի, տարի մը յետոյ կին մըն ալ կ'առնես անուշով Մառի՝ որ տանըդ վերեւ հանգիստ կը թառի. չպիտի հանդուրժես անոր խղովն ու կիւղին, ինչպէս նաեւ անտանելի Տրոստովին. փորձանք պիտի ըլլայ քիչ մ'ատեն գլխուդ, ու չպիտի տայ քեզ ան բնաւ օգուտ. օր մըն ալ խորսէն պիտի իյնայ անկողին, դեղ ու դարման խեր չընեն՝ չուտով կ'երթայ ան հողին. չես ածիլուիր, սեւ վզնոց կը կրես ի ցոյցս մարդկան, իսկ ինքդ կ'առնես չուշ մը շատ երկայն. երրորդ պսակը կուգայ ու կ'անցնի գլխէդ. ուրախ ես՝ որ մնացորդ կեանքդ խաղաղ կ'անցնի գէթ:

Տրիփօնի մազոտ ճգնաւորին վիճակն է:

Բ

Ապարգիւն կերպով օրերդ կը սահին, պէտք է լաւ ըմբռնես առածը՝ սա հին՝ «Դու քեզ օգնէ որ Աստուած ալ քեզ օգնէ». այլապէս վիշտ ու տառապանք ոչ ոքի հոգն է. մի անսար բնաւ այլոց խորհուրդին, գործածէ ի հաշիւ քեզ՝ բրիչը կամ թին. կը յաղթես անպատճառ անողորմ կեանքին. կ'ըլլայ տանելի կեանքը քեզ համար,

ու հատիկ հատիկ կը դիզես դրամ անհամար, կ'ըլլաս անվրէպ մարդ մը երջանիկ, չպիտի համնի քեզ բնաւ չարիք, կրած տառապանքդ պիտ'ըլլայ հերիք, երբ առնես քեզի յարմար մի կնիկ. ան պիտի ցուցնէ քեզ ուղիղ ճամբան, ուրկէ պիտի քալես ոչ իրեւ անբան. դու մտիկ ըրէ խօսքը կնիկիդ, որ ըլլաս իսկապէս մարդ մը ոսկեկիթ. խելացի կին մը հազարին մէջէն հազիւ թէ կ'ելլէ, ան ալ մի միայն քեզ վիճակեր է. աղա ու տուտու մէկ բարձի վրայ պիտի ծերանաք ու տաանւմէկ զաւակ պիտի ունենաք. կինդ պիտի ապրի մինչեւ ութսունը, դուն ալ պիտի գտնես մինչ ինըսուունը:

Բօմանոսի Սարսախածինին վիճակն է:

Ճ

Մամաիդ եփած ապուրը կ'ուտես, իսկ պապաիդ տունը կ'ատես. սիրականիդ կ'երթաս ի տես, գեղձ ու նարինջ կ'ընես համես... համն ու հոտը փախցուցիր, արդեօք որո՞ւ հարցուցիր, ըրիր այդպէս խելքդ ու միտքդ ցան ու ցիր. փախցուցիր քունը մամաիդ, քաշեցիր փարան ալ պապաիդ՝ կերցնելով ճիճի ճաշաւիդ. արդեօք գո՞րծ մը տեսած եղար պապա իյիր: Անել է տղաս այդ ճամբան, ընթացք մըն է այն որ մարդը կ'ընէ անբան... կեցի՛ր, այլեւս մի յառաջ երթար՝ եթէ չես ուղեր քու կեանքիդ խաթար. անբարոյութիւնը կեանքը կ'սպառէ, իսկ բարոյականը կեանքի սատար է. սանձէ կիրքերդ եղիր ողջամիտ, փոխանակ ըլլալու անուղղայ՝ անմիտ. ուղղէ քայլերդ՝ ապահով ուղին, որ անժամանակ չերթաս մայր հողին. ծաղիկ հասակիդ ինչո՞ւ երթաս... կրողին. հայր մը ու մայր մը ունիս կռնակդ, ինչո՞ւ չունես

նաս կին մ'ալ շալակդ. եկուր քեզ կարգենք, հարսնիք մը սարքենք, առնենք քեզի հարս մը՝ խառուտիկ, վա- յելէ դու զայն պահքօր թէ ուտիք, պիտի վառուկիս ճոխ դրամ, ապրանքներ՝ բեռներ, ու պիտի ունենաս զաւակներ թոռներ :

...Յաւագարներուն վիճակն է :

Ի

Հիանալի շանս մ'ունիք պարոն, բայց նախ դնա եկեղեցի ու վառէ զոյգ մը պլօրուած կերոն. յաջող է բաղդդ նիւթի տեսակէն, պիտի ժպտի բաղդը քեզ՝ ծա- դիկ հասակէն. չմոռնաս բաժին հանել աղքատաց՝ քու ճոխ քսակէն : Մեծ ժառանգութեան մը պիտի տիրանաս. մարդոց յարգանքին պիտ աբժանանաս, փառքով ու պատուով պիտի բարձրանաս : Կին կ'առնես քեզի, շատ համեստ տունէ, բայց զգոյշ եղիր կատարած մի շունէ... կինդ է գեղեցիկ, աննման գոհար, ան պիտի թողու նա- խանձորդներդ ապշահար. մէկն անոնցմէ նախանձէն վա- ռուած, պիտի ուզէ քեզ տալ սաստիկ մի հարուած. թէ որ յաղթեցիր դու այդ թշնամուցն, չպիտի սարսի քու եր- ջանիկ բոյն, անգամ մը միայն ծանրապէս՝ պիտ հիւան- դանաս, հոգ մ'ըներ, առողջութիւնդ շուտով կը վերըս- տանաս, կինդ երեք ձագուկ պիտի պարգեւէ, ամենուդ կեանքն ալ շատ երկար տեւէ :

...Իւֆիւրիւճի Հաճի պապաին վիճակն է :

Փ

Դժբաղդ օրերու ճիշտ երեք տարի ունիս առջեւդ, չորրորդին սակայն տխուր օրերը պիտի նետես ետեւդ :

ալ անկէ յետոյ շունն անգամ չունի ունեցած իշխիւ. ան- նախատեսելի, անիմանալի անակնկալէն հարստութիւն կուգայ քեզ, գետի նման խննջալէն. անհասանելի կա- մօքն Աստուծոյ, կըլլաս մեծ մարդ մը՝ ուր այլեւս չպի- տի ըսեն—եկուր հոս ծօ'... ոհ ի՞նչ մեծ է զօրութիւնը դրամին, որ հիմնապէս կը նորոգէ մարդը. հին, ու կ'զգե- ցընէ բոլորովին նոր մարմին. երէկ էիր մարդ մ'անկուտի բարեւ տալու անարժան, այսօր սակայն մերձաւորներդ քեզմէ կ'ըլլան անբաժան. պիտի անցնի խօսքդ ամէնուն. ու պիտի հանես դու շատ մեծ անուն : պիտի ըսեն քեզ համար պարոն մըն է մեծանուն՝ որ կը սփռէ իր շուրջը բարիքներ անհուն... ապրէ՛ կեանքը լիառատ, երջան- կութեամբն երկնառաք, թող հեռանան գլխուդ վերեւ մութ ամպերը երկնքին. թող ուռճանան բարգաւաճին, հարստութիւն, փառք ու պատիւ՝ քեզ կրկին. սփռէ բարիք ամէն ուրեք աջ և անակ, պիտի ծնին զաւակ- ներ քեզ երկուորեակ. կինդ պիտի ըլլայ աղուորներու էն գերազանց տեսակէն, փոխ առած է իր հասակը նո- ճիւնրու հասակէն. կազմն է գիրուկ ձկան մը պէս, կեց- ուածքն ալ իրեն խրոխտ ու վէս, մորթն է ճերմակ, սեւ են աչքերն ու յօնքեր, յաջողութեամբ պսակուած է՝ Ստեղծողին անխոնջ ջանքեր : Ապահովուած երկար կեանք մը ամոլներուդ այս փարթամ, պիտի վայելէք առանց տեսնելու Արարիչին կատակ մը անհամ :

...Փրկիչդ երիտասարդներուն վիճակն է :

Ք

Զգոյշ եղիր թխադէմ պառակէ մը դանդորահեր, ինչ- պէս նաեւ խաժ աչուի մարդուկէ մը շիկահեր. քու բը- 28—Անկուսիին Տարեցոյցը

նական թշնամիներդ են անոնք՝ որ դաշնակցած կ'ուզեն ծուղակը ձգել, բայց հաւատայ որ Աստուած չուզեր բնաւ զքեզ լքել: Թէպէտ քէլը չունի իրեն գլխուն դեղ, դարման կ'ընէ նմաններուն ինք շատ հեղ. այսպէս ալ անաքեղի ըսեմ դեղ դարման, թէեւ չըլլամ համբաւաւոր բըժիշկը Նորթման. վաղէ շիտակ կարդացողներու երպային բրօք. Շէյխ Ապտիւլ Վէհապին. մի սպասեր անոր փոշին, հապին, ան կուտայ քեզի նուսխայ մը զօրաւոր, դարմանելու քու տերերը բարաւոր, կախէ վիզէդ և կամ կարէ հագուստիդ վրայ, թէեւ պիտի ելլէ քեզմէ քանի մը փարա. և սակայն թշնամիներդ հաշտ երթան պիտի, ու չպիտի ունենաս խնդիր դատաստանի՝ դատի. ցաւալի արկածներ քեզմէ հեռու կը փախչին, կամ քդ կը զօրանայ ու վիշտերդ կը կորնչին, կը յաջողի բաղդդ՝ ու առատ դրամ կը շահիս, ապագայիդ միշտ ժպտադէմ կը նայիս. զնէ ու ծախէ կ'ուզես անշահ հող, վնասի համար չպիտի քաշես բնաւ սրտադող. դրամներէդ բնաւ դու չես մերկանար, հիւանդութիւններ ալ քեզ բնաւ չեն մերձենար. թէ որ կը սիրես աղջիկ մ'ալ աղուոր, անարգել կ'առնես դայն՝ հաւատայ խաչ որ. ու կ'ընես հարսնիք մը շքեղ՝ փառաւոր, հարուստ շատ հարուստ միլիոնատէր, կ'ըլլաս աբարթըմաններու ու խաներու տէր. երկար կեանք մըն ալ է քեզ ապահովուած, մինչեւ որ իննիսունիդ կանչէ քեզ Աստուած:

...Երազատես անկուտիներուն վիճակն է:

ՏՊԱՐԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Յ. Մ. ՍԷԹԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱՆ, 1909

Կ. Պոլիս, Զապահմըշար Եօֆուշ քիւ 30

→→→→→

Տպարանս կ'ստանձնէ ամէն տեսակ տպարանական գործեր: Խիս մաքուր եւ դիւրամասշէլի պայմաններով կը տպագրուին գրքեր, հանդէսներ, պրօբիւրներ, պատի մեծ ծանուցումներ, հարսանեկան քարթեր, այցաքարթեր եւայլն եւայլն: Կ'ստանձնէ նաեւ հրատարակական գործեր:

Կազմատանս մէջ կը տպատպուին ամէն տեսակ տեսակներու եւ գիրքերու կազմեր, տկուն եւ հաւաքաւոր:

Միշտ տպատպուի գեղարարական եւ դպրոցական տեսակներ (Եւրոպական եւ տեղական), ինչպէս նաեւ գրեական պիսոյքներ՝ դիւրամասշէլի գիրքերով:

Կը տպատպուին նաեւ վարժարաններու յատուկ տեսակներ՝ իրենց անունով խիստ աւան:

Բարեգործական հաստատութեանց մասնաւոր գեղջ:

ԲԱՂԴԱՅՈՅՑ...

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ԱՂԶԿԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ

Ազնիւ Օրիո՛րդ

Համեցի՛ք աշխերնի՛դ գոցելով, *n* եւ *k* երիսա... — Նե-
րեցի՛ք յեզուս սահեցաւ, պիտի ըսեի — աշխերնի՛դ գոցելով
n եւ *k* գրի մը վրայ դնել ձեր ցուցանասը, եւ հասակեցի՛ր
ձեր ունենալի՛ք բաղդին:

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ
Է	Ը	Թ	Ժ	Ի	Լ
Խ	Ծ	Կ	Հ	Ձ	Ղ
Ճ	Մ	Յ	Ն	Շ	Ո
Չ	Պ	Ջ	Բ	Ս	Վ
Տ	Ր	Ֆ	Ի	Փ	Ք

Ա

Մէրազ մ'ըներ աղջիկս, ետքէն խնդացողն աղէկ կը
խնդայ. չիլէ մ'ուսիս դեռ մինչ երեք տարի, չորրորդին
սիրտդ պիտի ցնծայ ու խայտայ. պիտի նշանուիս ծովե-
րէն հեռու հարուստ մանչու մը. թէպէտ գոյնով քշիկ
մը սեւ է ու կը նմանի գնչու մը, բայց սիրտը ճերմակ
է կաթիլ պէս ու գրպանը թէ որ հարցնես, կաս կարմիր
է կրակի պէս. չըլլայ թէ փախչես դուս աս խրատքը,
չպիտի քաշես անոր հիշ մէկ զանկերը. օժիտիդ Աէն
մինչեւ մն ինք պիտի ընէ, սանթիմ չպիտի խառնես
քնաւ դուն քենէ. հարսնիքի ծախքին ալ հիշ չես խառ-
նուիր. ասանկ նշանած մը խառնախառ ալ ըսէ դուն մի
առնուիր. ունիս մէկ հատիկ փայլուն ապագայ, ընտո՞ր
ըսեմ ես. կամ արեւ ես եւ կամ լուսնեայ. ասանկ աղ-
ուոր բազդ չատ քիչերուն կայ, ըսնաք հէմէն, մարդ
նազար չի տայ:

Յախաւեր Արմիկին վիճակն է:

Բ

Նստէ աղջիկս նստէ որ բազդդ բացուի, ուրիշներ
հա պըտէ երիկ կ'առնեն ու քեզի կը զլացուի. հօգ մ'ը-
ներ աղջիկս քուկ ալ փափաքդ օր մը կը լեցուի. նստէ
աղջիկս նստէ որ դարունը գայ՝ կարմիր ու ճերմակ
վարդերը բացուի, տհա այն ատեն անակնկալէն նշա-
նած մը դէմդ կը գցուի. հագուած ու ոգուած գոյնն ու
գեղը տեղն, կը պակսի տունին մէջ դգալ մը եղը. կուտ
չի. կայ գլուխը, կուտ չի կայ նաեւ ճեպը... տեսա՞ր որ-
չափ սխալ է նշանուելու. հապճեպը. նստէ տեղդ ծանր նս-

տէ, աս քու բաղդդ չէ, քու բաղդդ պիտի դայ հեռու սարերէն, հեռու ձորերէն, հեռու փոքր ու մեծ ծովերէն. հարիւր հազարներ ունի իր գրպանը. կը զարնէ առատ 80-շաւներու թղտիւմը, սպասէ աղջիկս սպասէ՝ ան դեռ ուշ կուգայ, կը չըջի անդրոյժով ան՝ պազար ու շուկայ, դեռ երկար տարիներ՝ մինչեւ որ կառքը դուռդ գայ, կը գրտնես քառսուռդ ու քիչ մ'ալ կ'անցնես, մինչեւ մազերուդ մէջը ճերմակ դանցնես. օր մ'ալ պառաւ մը երրորդկալէն, իբր հրեշտակ զրկուած Ամենակալէն, կը խնդրէ ձեռքդ վաթսուներոց մարդու մը խռճած՝ որուն երեսուն և երկու ակօսն է փրթած. կը շինէ իրեն ոսկի ակօսներ, իսկ կուտայ քեզի խաներ ու աներ, ոսկինքերուն մէջ կ'սկսիս լողալ. կ'առնէ սուղ մատանիներ նաեւ ականջիդ օղ ալ, կը նըստիք շոգենաւ, կ'անցնիք մեծ ծովեր, կ'անցնին ձեր վրայէն քամիներ հովեր, առանց վնասելու ձեր մեղրալուսնին, կ'երթաք նոր երկիր, ու հոն ձեր կոխած տեղերը կանաչ կը բուսնին:

Բայ բերան Բրարին վիճակն է:

Գ

Հարս պիտի երթաս գիտե՞ս թէ որու, կեսուրդ պիտի ըլլայ էրկանդ մօրու. էրիկ մը պիտի առնես ճիշդ կապած աւել, չպիտի գիտնայ յարգըդ՝ ուրիշներէ առաւել. կեսուրդ ետեւէդ պիտի առտոայ, էրիկդ ալ անդիէն դուռայ ու զուայ. կեսուրդ է քուկին սառ սափի գօտպա՝ էրիկդ ըսես սուղունա ջօրպա, երկու գրպանը պօշ մարդ մըն է գիպիսի, մինչ քեզի պէս աղուորին հարուստ ու յարգելի պարոն մը պիտի. քոր ըլլան աչքերը քեզ այս մարդուն տալու պատճառ եղողին, անմահական պատառ մը կերցու-

ցած են արողին ու կըրողին... դող մ'ելլար աղջիկըս, երկար չի տեսեր քու այս տխուր շրջանը, դեռ չի մաշած կոշիկներուդ ներքանը՝ պիտի յեղաշրջուի քու բաղդը իսկոյն, ու պիտի ունենաս քեզ համար նոր բոյն. պսակէդ տարի մը վերջ «էրիկդ պիտ ըլլայ յանկարծամահ. առանց լսել տալու սրտիդ խորէն ա՛հ, սուգը պիտի պոհես հագիւ տարի մը», ուր ապա կինը պիտի ըլլաս մարդկանց տիպարի մը, սրտով ու մտքով նաեւ գրպանով հարուստ մարդ մը պատուական որ պիտի վայել տայ քեզ կեանք մ'արքայական. հինգ դուռակ պիտի ծնիս երկրորդ էրիկէդ անոնցմէ մէկ հատը խալիլի ըլլար գէթ. դու պիտի ապրիս էրկանդ հետ երկար, մինչեւ սպիտականան մազերնիդ ու իյնաք տկար:

Գարագայի Գոհարիկին վիճակն է:

Գ

Աղջիկ մըն ես դուն աղուոր ու ֆիպար, կ'երգես սոխակներու պէս ու կը դառնաս թիթեռնիկի նման պար. քեզ ճանչցող աղաք կը կուռին վրադ. իբրեւ գոհար մը թանկագին՝ կըսող խիստ ծանր կ'ապ, մէկ հատը անոնցմէ պիտի ընտրես քեզ համար. մեծահարուստ հօր մը դուռակ կուս կը բռնէ անհամար. պիտի պսակուիս դու հետը անոր, ու շրջիս օրօններով ամէն օր. չպիտի մթադնէ քեզ սեւ ամպ մը՝ բոսոր, մինչեւ այն օրը որ յոյսերդ ըլլան անհետ ու փրսոր փրսոր. հակառակորդ մը պիտ' ելլէ քու դէմը ու ձեռք պիտի առնէ էրկանդ կեմը, մութը պիտի պատէ քեզ՝ երբ դայն իմանաս, պիտի կատրիս իրաւամբ ու շատ զայրանաս. մարդ պիտի հանես ղինք հետապնդող, յանցանքին մէջ բռնելու պատիւիդ

այդ գող. կ'ընես իր մասին դատ ու դատաստան, ու կը բաժնեն քեզմէ էրիկդ անարժան. կ'արտօնեն քեզ համար կրկին կարգուիլ, աղարտուած պատուէդ մաքրիլ՝ սրբուիլ. կ'առնես էրիկ մին ալ ոչ այնչափ հարուստ. բայց պարտա- կանութեանը մէջ չի տար ան փախուստ. բոլոր հոգւովը ան քեզ կը փարի ու կը տածէ սէր մը նման յիմարի, թըռ- ցուցած խելքը միմիայն վրադ, նոյնիսկ մտիկ չընելու աստիճան՝ խրատ, թէ որ հինգ ոսկինոց ուղես մի փե- դոյր, ան կը բերէ քեզ յիսուն ոսկինոց սաւոյր. դուն քեքնեզ ուղես ան միշտ կ'առնէ, ու կերած մեղրիդ մէջ անպատճառ կարագ կը խառնէ. Աստուած ալ կուտայ սըր- տին համեմատ ու կուսն ու կորկոսը կը կապէ արմատ. կ'առնէ քեզ համար տներ ու տեղեր, իր սիրտն ու հո- գին քեզմով են շաղեր. հրեշտականման երեք հատ զա- ւակ պիտի ունենաս և ութսունիդ մատ մը մնացած ան- դարձ կերպով պիտի քնանաս:

Տալ իրոսն Դաւիթա խաթունին վիճակն է:

Ե

Քիչ մը շատ չփացուցած է մայրիկդ քեզի, որ հի- մայ ալ կ'ելլաս նազի ու ճուղի. անփորձ ես աղջիկս, խելքդ տեղ չընես. սիրային հիւանդութեան բժշկը դեղ չընես, եկուր քեզ կարգենք, հարսնիք մը սարքենք, զարնենք ու դառնանք՝ մենք ու միւրենք. Ամիրենք: Հարս կ'ընենք քեզի ու դուն նա՞զ կ'ընես... քսէ քեզ առ- նող աղան որչա՞փ հազ կ'ընես: Որչափ ալ թագուն պա- հես սիրադ՝ կը կարդան, զի ամէն ինչ ինքնին կ'երեւայ օրբան. տարիքդ է լեցուած, հասակդ է ցցուած, ինչո՞ւ չըլլաս ամենուն պէս հարսնացած... հարս չըլլալ ուղեկով

հանդերձ՝ հարս կ'ըլլաս շատ մօտ ատենէն ու կը քաշուիս կ'երթաս ծնողքիդ տունէն. կեսրոջդ հետը ճըրճիկ չես ը- ներ, քեզ համար կը կռուին փեսայ ու աներ. էրիկդ թե- ւըդ զարկած մօրդ կը բերես, ու կեսրանցդ տան անունը կը քերես. էրիկդ կ'առնես ափերուդ մէջը, կը կարդացնես զայն մինչ վերջին էջը, կը փարառես էրկանդ ամէն տաղտուկը, ու կ'ըլլաս անոր երկաթ անտուկը. կը քա- շես հա պլոտե՝ մանկիւններն անոր, չձգելով նոյնիսկ ի- բեն հագուստ մ'ընել նոր. օրէ օր կ'իյնայ ան ու կ'աղ- քատանայ, օր մ'ալ կը մտնէ փորը մի սեւ սատանայ. կը լքէ քեզ ու կ'երթայ ան Վօսփօրի գիրկը՝ կարգալու համար ձուկերու պատմութեան գիրքը... կը մնաս անէ- րիկ ու կը մտնես սուգը, մինչեւ որ կ'անցնի ձմրան ձիւնը ու բուքը, կուգայ զարուհը վարդը կը քացուի, նոր թեկնածու մը յանկարծ դէմդ կը ցցուի. քեզմէ բա- ւական փոքր է տարիքով. բայց քեզմէ մեծ է ինքը իր զօրաւոր կամքով. կը հմայուիս իսկոյն իր աւել ու սիրուն աչքերուն, ու կ'առնես շուտով քու իսկական տուն. կը կարդայ տէքտէրը երկուքնուդ վրայ, ու կը կապէ նոր կապ մը, կանչելով՝ Աստուած ալ վկայ... չաղախուին իսկոյն մեղրը ու լոյսը, կ'աւելնայ սիրականիդ անուցած յօյսը... պատկէն յետոյ սակը կ'սկսի, պէտք էր սակայն քեզի էրիկ մ'այսպիսի, այս օր սա բանին պէտք ունիմ ու վաղը նա բանին կ'ըսէ ու դրամդ ջուրի պէս ափին մէջ հոսէ. անդօր կը մնայ երբեմին կամքդ, ու չես կը- նար կարդալ նախնի հաւատաւի... քաշեցիք փարսն՝ առ- ջի էրիկէդ, իսկ հիմայ կը սօթտուիս՝ արդի էրիկէդ. գը- լուխը կերար առջի էրիկիդ, իսկ հիմայ գլխիվայր կը կը բերէ քեզ այս՝ էրիկդ ոսկեկիթ. «Մի ընէր աղջիկս, բան մը անօրէն, պատիժդ կը գտնես օր մը՝ Երկնաւո-

բէն» : Երկրորդ պսակիդ վրայ քսան տարի ալ կ'ապրիս, ու ութսունիդ հինգ մնացած՝ հողին կը փարիս :

Երած ու վառած Երանիկին վիճակն է :

Զ

Էրիկ մը կ'իյնայ քեզ գլուխն արծաթած, և մանաւանդ խելքին գիվանան ճաթած. թէպէտեւ զայն առնել չպիտի հաճիս, ինչու որ չպիտի կրնաս ըսել, աղւորը՝ նիւնիս. ծնողքդ բռնի քեզ անոր պիտի տան. ըսելով թէ ան ամիսը հեղ մը պիտի չինէ քեզի նոր փառան. թէ մոմով ու խուսկով ձեռք չանցնող բաղդ է, գոհարներու մէջ քեզ պիտի խղդէ. քիչ մը հագուել չքուելու մարմաջէն, ու քիչ մ'ալ համոզիլ խօսքերը՝ ձախէն ու աջէն, տալ տուին քեզ այդ սարսափ մարդուն. իսկ դու որ աղջիկ մըն ես բաւական արթուն, չուտով հասկցար՝ թէ ինչ խոր վիճ էր որուն մէջ ինկար. թէպէտ պիտի տառապիս քիչ մը շատ երկար, սակայն քու բաղդէդ մարդուկիդ կեանքը կարճ պիտի ըլլայ, ու չպիտի ունենայ մէկը որ ետեւէն լայ. կը փարատին քեզմէ աղջամուղջն ու խաւար, երբ կ'ստանաս հանգուցեալէն բաւականաչափ աւար. իր հարստութեան հետ կը ձգէ քեզի մէկ հատ ալ մանչ զաւակ, առանց ըլլալու այլոց նշաւակ՝ կը մնաս այրի ու կ'ուխտես բնաւ ալ չ'ամուսնանալ. հարուստ ու երջանիկ կ'ապրիս՝ երկար տարիներ. կը կարգես տղադ, կ'ունենաս թոռներ :

Զիլ զուռնա Զարուկին վիճակն է :

Է

Աղուոր աղջիկ ես՝ սիրուն աղջիկ ես, բայց ինքնահաւան. որչափ ալ նպաստաւոր մէկը խնդրէ ձեռքդ չես

ըլլար հաճ ու հաւան. քսանէ աւելի պիտի ունենաս թեկնածու, բայց ոչ մէկուն չպիտի ըլլաս հարսնացու. մէկուն պիտի ըսես հասակը կարճ է, ու միւսին պիտի ըսես աս ինծի խառն չէ. մէկուն գոյնը սեւ է պիտի ըսես ու միւսին համար խել. մէկուն գլուխը մեծ է պիտի ըսես, ու միւսին քիթը ծուռ. մէկուն անկուտի է պիտի ըսես, ու մէկային՝ օրն ի բուն պարապ կուգայ ժուռ, մինչեւ որ այլեւս չի չալեն քու դուռ. կը նստիս սուսիկ ու փուսիկ ու կ'անցնես օրերդ յոյսերով խաբուսիկ. մինչեւ կ'սկսին ճերմկիլ մազերդ, ու այն ատեն մէկ կողմ կը նետես բոլոր նազերդ. բայց ցաւ ի սիրտ չգար այլեւս քու ձեռքդ խնդրող, մատիդ օղակ մ'անցընող. կը նստիս ու կ'ուտես պապիդ հացը, առանց չորցնելու էրկանդ թացը և կամ տեսնելու պիպիլիդ լացը. մինչեւ որ գտնես վաթսուռդ ապահով, ու տիրէ քեզ համար էրիկներու սով :

Էրիկ պուտալասի Էպրուկին վիճակն է :

— Դ՛նչ սեւ բաղդ... —

Ը

Մինչ ուրիշներ էրիկ կը գտնեն՝ ընելով ճար ճարակ, դուն ֆալսիսանիդ կը փախցնես՝ ընթացքովդ անճարակ.

արդէն փախցուցիր քանի մը հատը, եթէ այսպէս շարունակես պիտի կլլես դուն ալ հապը. բարեբաղդաբար ունիս քեզի մարդ մը պաշտպան, որ կեցած է կռնակդ իբր հրեշտակ մը պահապան. ան պիտի գտնէ քեզ տղայ մը գեղեցիկ, քիչ մը թացիկ. լեցուն քսակով բայց գաճաճ՝ հասակով. թէպէտ բնութեամբ կը կարծուի անմեղուկ, բայց և այնպէս ունի գործեր սմանդուկ. երեսը նայելով դուն պիտի հրճուիս, բայց երբ խօսի հետդ շատ պիտի տխրիս. պիտի պսակուիս դու այս սարգին հետը կուտաւոր, ու պիտի ըլլաս դու արտակարգ բաղդաւոր: Մէկուկէս տարիէն պիտի մեռնի էրիկդ, յիշատակ թողելով նորածին մանչուկ մը դիրկդ. ան պիտի ժառանգէ հօրմէն՝ հարստութիւն մը անբաւ, ու երբ չափահաս ըլլայ, պիտի վայելէ մեծ մարդու համբաւ. չպիտի կրկնուի մէյ մ'ալ պսակդ, ու պիտի առնես լաւ մը հասակդ. զաւակդ աղէկ օրեր քեզ պիտի ցուցնէ, ու սիրտըդ բնաւ օր մը չպիտի ցուցնէ. պիտի կարգես տղադ ըլլաս թոռան տէր, մինչեւ որ ալ ութսունիդ... կանչէ զքեզ Տէր:

Սուսիկ բուսիկ Ըլումպիկին վիճակն է:

Թ

Գաղտնիք մ'ունիս քու սրտիդ խորը, որ չես ուզեր հասկցնել նոյնիսկ քու հօրն ու մօրը. բայց սրխը պահելէդ քեզի շահ չկայ. քու ցաւիդ դարմանը դու ինքդ հոգայ. սէրը բոյն դրած է ծալքին մէջ սրտիդ, մութը պատած է այլեւս չորս դիդ. թէ որ շարունակես պահել պահել պահպնել, չես կրնար բաղդաւոր օր մը քեզ ապահովել. շատ չի տեւեր կ'իյնաս իսկոյն անկողին, ու

մի արասցէ Տէրը՝ օր մ'ալ կ'երթաս սեւ հողին: Քանի դեռ ուշ չէ, մտիկ ըրէ խրատս, թող քու երջանկու թեանդ մէջ իմ ալ գտնուի մատըս. գրէ երկտող մը անոր՝ որուն վրայ կը խորհիս, յիշէ՛ անոր, մէկիկ մէկիկ՝ դառնութիւններն աշխարհիս, որուն կրնայ հանդիպիլ՝ երբ այրէ քեզ անյիւր անյիւր... ու այդ օրէն շաբաթ մը անցած, դու այն ատեն աչքս նայիր. երկու շաբաթէն խօսքկապ՝ նշանտուք, չորսուկէս ամիսէն ալ կը կարգուիք դուք. առնելիք էրիկդ ժիր ու գործունեայ, արի ու բարի, ձեր վարքն ու բարքը միմիանց յարմարի, յաջող պիտի ըլլան գործերը անոր, ու պիտի հարստանաք դուք միշտ օրէ օր. եօթը հատ գաւկի տէր պիտի ըլլաք, ու ձեր ձեռքին մէջ բնաւ չպիտի լաւ. սպրածիդ կրկնին չափ ալ դու պիտի ապրիս, մինչեւ որ ծաղիկի նման թառամիս՝ խամրիս:

Թընթռկած Թագուկին վիճակն է:

Ժ

Բաղդը չի նայիր պզտիկի մեծի, միւսժե մը պիտի տամ քեզի, բայց նախ ըսէ թէ ի՞նչ կայ ինծի. ամբողջ տարի մը չի բոլորած, պիտի ունենաս քեզի նշանած. դեռ երիտասարդ է ան սւ շատ գեղանի, բայց չըլլար ան՝ քու վէրքերուդ սպեղանի. սիրով, համերաշխութեամբ, քիչ մ'ատեն կ'ապրիք, կուգան յետոյ ձախորդ օրեր, ուր այն ատեն կ'անձրկիք՝ կ'ապրիք. կ'երեւայ ձեզի աշխարհը վերան, էրիկդ չպիտի հանէ նոյնիսկ թիւրիւնին վատան. օժիտիտիդ անտուկը կ'ըլլայ քաւրախը, չի մնար տունդ, նոյնիսկ մէկ պախը. էրիկդ պիտի ըլլայ քու աչքիդ փուշը, ինչու որ ան ծախեց նոյնիսկ,

տանդ սխտորաշը, չի կայ տունիդ մէջ սէր՝ խաղաղութիւն, կ'ըլլայ օրն ի բուն կռիւ խաղաղութիւն... թշուառութեան իբր հետեւանք, կ'արտասանէ Տէրը իր վերջին հռակ քանի: Երիկդ քանի մ'օրուան մէջ երկինք կը չուէ, ու ամբողջ տարի մը սուգդ կը տեւէ. տարիքդ նուազ ու ինքդ տղուոր, շուտով կուգայ ժպտիլ բաղդդ փառաւոր. Երիկ մ'ալ կ'առնես, չափազանց հարուստ, ուսեալ՝ դարգացեալ, կը մոռցնէ քեզի նախկին շրիկդ՝ նորոգ հանգուցեալ. տուն, տեղ, աղարակ, խան, արարթըման, ամէն բան կարգին, կը վայելես երջանիկ օրեր՝ կուտը կը հանես երկրային փառքին. պիտի ապրիս, քսանը՝ չորսով բազմապատկուած, ու գրկես սեւ հողը՝ կեանքի ելեւէջներով թրծուած:

Ժաժ գլուխ Շուշիկին վիճակն է:

Ի

Հիանալի բաղդ մ'ունիս եղեր, ըսելիք չի կայ, թէ՛ պէտեւ ապագայ Երիկիդ՝ քիթը պիտի ըլլայ քչիկ մը կակա. բարի է ան սրտով ու շատ ալ իմաստուն, որ պիտի ունենայ տասներկու հատ տուն. տուներէն երկուքը վրադ պիտի դարձնէ. ան ջութակ պիտի դարնէ ու քեզ խաղցնէ, մատներուդ ծանրագին մատնի ու ակտնջներուդ օղ պիտի անցընէ. ան բնաւ կեանքիդ մէջ չպիտի լացնէ, այլ հակառակն ըլլալով պիտի զուարճացնէ. կառքերով ու օթմօպիւններով քեզ պիտի պտտցնէ, գեղեցիկ ու պատուական օրեր պիտի ցուցընէ... աս ինչ աղուոր բաղդ, անանկ չէ՞ հատա, շատ քիչերն ունին քեզ պէս ապագայ. Երիկդ պիտի սիրէ քեզ իբրեւ իր աչքին լոյսը, ու դուն իր վրայ պիտի դնես քու բոլոր յոյսը՝ դուն պիտի

ըլլաս քու տունիդ սիւնը, կարծեմ թէ քէյֆըդ չունի նոյնիսկ... փողոցին շուրջ. բայց կենանք քիչ մը հոս, շատ առաջ չերթանք, անօգուտ են մարդոց աշխատանքն ու ջանք. կեանքը միօրինակ երթալու համար, ճիգեր թափած են մարդիկ անհամար. վարդն առանց փուշի չի կրնար ըլլար, և ոչ ալ խնդացող մը որ յետոյ չի լար:

Կին մը պիտի ելլէ դէմդ, քեզի նախանձորդ, ու պիտի ուղէ հարուածել քեզ իբր քաջ որսորդ. քեզ պիտի հանէ ամուսնոյդ աչքէն, որ պիտի պահէ քեզի ոխ ու քէն. պիտի պաղի քեզմէ սառերու նման, ու պիտի տառապիս ամբողջ տարի մը լման. խնդիրը յետոյ պիտի պարզուի ու նենգամիտը պիտի պատժուի. պիտի հաշտուիք Երիկ ու կնիկ, պիտի ընէք մէջերնիդ դաշինք ու կնիք, անգամ մըն ալ կեանքերնուդ մէջ չպիտի կռուիք. կ'ապրուիք երկար, դու հարիւրէն տասներկինգ պակաս, մինչեւ որ հողը դնէ անդրանիկ դաւակը Դուկաս:

Կապած Իսկուհի տուտուին վիճակն է:

Լ

Սուրճ մը քեզի եփէ աղջիկս ու սուրճ մըն ալ ինծի. դարձուր փիւնանդ որ մէջը նայիմ ու զուրցեմ քեզի... երեք օրէն և կամ երեք ամիսէն պիտի շտկես կարծեմ թէ ափսէն, երկայնահասակ քիչ մը թուխ դէմքով, երիտասարդ մը կ'իյնայ քեզի քով. ան կուգայ քեզի հետը նուէրով, ճախայ մ'ալ կ'երեւայ, շատ հեռու կ'երթաս խոշոր մէկ նաւ, հոգերդ ամբողջ տակըդ նետեր ես, պիտի ելլես դուն ճերմակ երես, թռչուն մ'ալ նստեր է գլուխիդ վրան, տարի ու կէսէն պիտի դնես պիպիֆդ օրրան, աղուոր ու պայծառ ապագայ ու

նիս, վիշտ ու տառապանք դու բնաւ չունիս, շատ հարուստ կ'երեւայ էրիկդ քուկին, շատ պիտի սիրէ ան՝ իր աղուորիկ տիկին. ճիշտ հինգ հատ զաւակ պիտի ունենաք, ու պիտի ապրիք մինչեւ որ կեանքէն ձանձրանաք:

Սարայ լօքմասի Լուսիկ հանրմին վիճակն է:

Խ

Աղուոր ու սիրուն աղջիկ մըն ես դուն, աչքերուդ նայելով կ'երեւնաս աղջիկ մը արթուն, սանկ դէմասնցիր ու նստէ, որ բաղդդ քեզի նպաստէ, տուրաջ ձեռքդ որ ափիդ գծերը դիտեմ... է՛հ հիմայ ալ ամբողջ դադանիքդ գիտեմ. կեանքիդ մէջ երկու անգամ հիւանդ եղած ես: Երեք անգամ նշանուած ու յետոյ երեքն ալ թողած ես. հայրիկդ կամ մայրիկդ երկուքէն մին թաղած ես. սէր մը կայ սրտիդ խորը որ շատոնց իվերէն թաղած ես. անկասկած պիտի հասնիս նպատակիդ, բայց առածդ պիտի ըլլայ մի ցոտ հաւկիր... բայց խնդրեմ երեսդ մի թթուեցնեք, ի՞նչ ընեմ ես ճակատադիրդ այսպէս կը ցուցնէր. առաջին շրջանիդ բաղդդ չես ունենար քնաւ էրիկէ. պիտի վշտակիրս ամէն օր՝ ըլլայ ան լուր և կամ կիւրակէ. երկրորդ շրջանդ սակայն շատ փայլուն կ'իյնայ, էրիկդ պիտի մեռնի ու դուն կրկին կարգուիս, շատ հանգիստ ու երջանիկ երկար կապրուիս:

Խայմախը Խորսիկ հանրմին վիճակն է:

Ս

Նախ քան հարս ըլլալդ պէտք է որ սորվիս կար ու

կարկտուք, ինչպէս նաև առանին հաշիւ՝ թէ ինչպէ՞ս կ'ընէ մէկ մէկ ալ երկուք. պէտք է սորվիս համեղ կերակուր եփել, նաև բանջարավաճառին հետը աւակարկել. նախ անտեսագիտութեան պէտք է առնես դաս, և ապա կեսրանցդ տունը երթաս հարս. պէտք է որ գիտնաս թէ ի՞նչպէս կ'եփեն քիւրկն քիւրպին և կամ թէ միշիպին քիւրպին, կամ ո՞րչափ աղ ձգել պէտք է ափսոս շանին. պէտք է որ գիտնաս թէ ո՞ր ծառին պտուղն է յեպիպին, ու պէտք է որ գնես անկիւնի ախրերէն չիւրիչը՝ փոխան ապիրին. չբաւեր միայն լաւ պարել դիանալ ու զարնել դաշնակ, պէտք է սակարկել գիտնալ նաև կէս տուղինա թաշկինակ: Պիտի ունենաս կեսուր մը ափսի, որ շտկել պիտի տայ էրլանդ համար օղիի քեյափի, շափհաւ իբր հում միս պիտի խորովես, իսկ սև խավարը թավա ընելով սեզան պիտի խավրես... ալ երեւակայէ կեսորջդ դէմքը, չլուած խօսքեր պիտի իմանայ էրլանդ շէմքը: Սերտէ՛, լաւ սերտէ տնական կեանքը, և գիտցիր յարգել մեծերուդ կամքը. պէտք է զանազանես մարդը բանջարէն, ինչպէս տոհմարանի բարին ալ չարէն. երբ առնես վկայականդ տան դասընթացքին, երջանիկ կ'ըլլաս կեանքի ընթացքին. կը պատրաստես համեղ ճաշ՝ կեսրանցդ մարդոց, կը սիրաւիս ամէնքէն ու չես նկատուիր դու իբր պաղ օձ. սէրը կը տիրէ քու տունիդ մէջը, յաջող կ'ընթանան ձեր կեանքի թեղն ու առէջը, պիտի կազմէք ընտանեկան բոյն մը շատ տաքուկ, և պիտի ունենաք տասներմէկ ձագուկ, վեցը արու պիտի ըլլան անոնց ու հինգ հատը էգ. իսկ դուք աղա ու տուտու. չափազանց երկարակեաց էք:

Ծաղկեփնջիկ Նանօֆարին վիճակն է:

Կ

Քեզի ալ կ'իյնայ խոշորկեկ մարդ մը՝ զապասայի, կուտ կը բռնէ թէպէտ առատ, բայց չէ բնաւ եկնայի, հարուստ մ'է ան դործը գիտցող բայց պէտքերդ ալ հոգայող. պիտի սիրուիս ու պաշտուիս դուն անկէ, բայց փոխադարձ յարգանք ունենալ քեզ անկէ. թէ որ կարենաս բռնել դու այս մարդուդ մայր երակէն, ապահովաբար շատ կ'օգտուիս անոր լեցուն քսակէն: Չես ունենար քեզ թշնամի ու կը շրջապատուիս շուքերովը բարեկամի. պարծանքը պիտի ըլլաս քու շուքիդ մարդոց, չպիտի համարձակի մաշեցնել սիրայդ մէկը՝ իբրեւ խարտոց. պիտի փայլիս աստղի նման և պիտի գաս զբոսավայրերը էրկանդ հետ ման. պիտի թաթխուիս մէջը գոհարներուն, ու պիտի յիշես անցեալ օրերդ հեռուն. քսւ մէկ հրամանիդ պատրաստ պիտի ըլլայ օրօն ու կառք, և պիտի վայելիս ամէն կերպ փառք. ծնունդ պիտի տաս մէկ հատ մանչու ու մէկ ալ աղջկան, երկուքն ալ մէկզմէկէ աննման. անդրանիկդ պիտի ծնի շատ դժուար, ու պիտի դալարուիս ցաւերովդ վշտահար, ամուսինդ սակայն լեռան պէս կեցած, կ'ուզէ տեսնել քեզ ըռընցած. կը համակուի ան ցաւերովդ ու կը բերէ զոյգ բժիշկներ քովդ. կը հոսի լիբաները ջուրերու պէս՝ մինչեւ ապաքինումդ կատարելապէս: Անկէ վերջ կուգան պայծառ ու խաղաղ օրեր, կը հագնիս ու կը կապես ծանրագին շորեր, կը համիս երջանկութեան գազաթնակէտը, մինչեւ որ ալ մաշին տարիներդ և ի խոր ծերութեան դնես կեանքի վերջակէտը: Բայց խնդրեմ օրիորդ, չի մոռնաս նաև իմ ալ տեսակէտը... միտնելդ առաջ կտակէդ բաժին չե՞ս հանք ինծի... գոնէ տասնէն մէկ, ի՞նչդ կը պակսի:

Կուտ ու կորկոտը կատարիկ հանքմին վիճակն է:

Հ

Կինը պիտի ըլլաս՝ թերեւս վարդանին, և կամ Արամին, Հայկին. ըլլալու համար տիպար մի հայ կին. հարկ է բաժանորդ դրուիս ու կարգաս «Հայ Կին»-ը. ներկայ դարուս մէջ մեծ յարգ ունի զարգացած հայ կինը, արժէք մը հնարկայացներ այլեւս՝ զուլիսին հինը. բարձրացի՛ր ու զարգացիր որչափ որ կրնաս, փապունդ գետինը չմնար, մէկզմէկ կը քաշեն ան ու աս. «՛ն ուրեմն, ջանայ ուսում ու գիտութիւն ամբարել, փոխանակ օրն ի բուն զրօնիլ, խնդալ ու պարել. երբ ոչ դնես իմ այս շատ լուրջ խրատին, անարժէք մէկուն կինն ըլլալու կասկածներդ կը փարատին. ձեռքդ բռնողը պ'տի ըլլայ բարձր տոհմէ ազնուական. պիտի ապրիս կեանք մը հաճոյալից՝ անզուգական. պիտի ձամբորդես առաջին կարգով ու մուտ գործես Փարիզ ու Լօնտօն՝ փառքով. չնորձիւ ամուսնոյդ պիտի վայելիս դրախտը չնախարհիկ ու պիտի նախանձին բոլոր կիներն աշխարհիկ. պիտի ծնիս մէկ հատիկ մանչ մը միայն, չըլլայ թէ կիսակիրթ ու թերուս ընէք զայն, ջանացէք որ աւնեւայ օրինակելի վարք ու բարք, որ չվտանգէ ձեր հարստութիւնն ու վարկ: Պիտի ապրիս երկու երեսունով մէկ քսան, տունդ ու տեղդ պիտի ըլլայ անսասան:

Հուր աչուի Հրանուշիկին վիճակն է:

Չ

Հապը կլլեցիր մնացիւր տունը, չհաջեր ետեւէդ նոյն իսկ փողոցին շունը. փախած է հիմայ աչքերուդ քունը, անոր համար որ չեղար տունի մը խաթունը. երեսունդ

անցար, փեյ կը զարնես քառասունին, դո՛ւ պիտի ըլլաս եթէ նոյնիսկ կինը ըլլաս կսոսօցին: Առ Մըսրը չարչըն հինգական տրամ ֆիւթօն, պիպեռ, խունկ ու ասըյպիւն, երեք դիչեր քիւքսիս տալով ուզած ժարդդ պիտի ընես քեզի պիւն: զարով ու գօրով կը բացուի բաղդդ, բայց չերթար վրայէդ ունեցած ախտդ, կ'առնես կոճղի նման ծերուկ մը, կարծես ըլլար ան՝ անխօսուկ հարսնուկ մը, կ'ընես դու զայն ափիդ մէջը խմոր մը, պատճառ տալով որ օր մըն ալ նետէ ինքզինք ջրհոր մը: . . կը մնաս որբեւայրի կը նստիս տունիդ անկիւնը, առանց յիշելու անգամ մը դո՛ւնէ հանգուցեալիդ անունը. կ'անցնին օրեր, ամիս ու տարի, կը մնաս կարօտը՝ այլոց օտարի: ոչ ունիս զաւակ և ոչ ամուսին, հողատար ձեռք մը ապրուստի մասին: քարշ կուտաս կեանքդ վաթսուն և հինգիւղ, դուռդ ու պատուհանդ դոցուած կը չուէ հողիդ:

Ձնածաղիկ Մարիճաին վիճակն է:

Դ

Նախ խօսիմ անցեալէդ դու մտիկ ըրէ, վաղուց որբ մնացած ես հօրէ կամ մօրէ, անցար մէջերէն հուրէ ու սուրէ, կերար հացը կըկըլէ ու գարիէ: անցած ես շատ մը դառն շրջաններ, մաշեցուցած՝ սեւ օրերու մէջ՝ կօշիկներու նրբաններ, սէլը դեռ չէ դրած քու մէջդ բոյն, թէեւ ունիս քայլերուդ հետեւող տղայք՝ հայ կամ յոյն: Ներկայիս ներկադ ալ վարդազոյն չէ, տանդ դատարկութիւնը կը պօռայ ու կը կանչէ: Թէ որ սխմես քիչ մըն ալ ակուադ, պիտի բարւոքի քուկին ապագադ: Երբոք պիտի դնես սրտի մը լաւագոյն, ու պիտի կաղմես քեզ համար երջանիկ մի բոյն: քեզի առնողը տղայ մըն

է սիրուն ու խօսուն, աշխոյժ վաւժառն: իրարու վրայ հողի պիտի տաք, քսան տարուան մէջ՝ տասը ձեզ նըմաններու ծնունդ պիտի տաք: տուներնիդ պիտի ըլլայ բարիքներով լի, իսկ դուք պիտի ըլլաք նոյնիսկ օտարներուն սիրելի: քէն պիտի ընեն ձեզի վիշտն ու տառապանք, ու պիտի վայելէք կեանք մ'իշխանական տարիներու ծանրութեան բեռին տակ կ'ըած, կ'երթաք անդե՛նականը՝ աշխարհքը վայլած:

Բողբոջիկ-Ղօնչէկիւլ խաթունին վիճակն է:

Ծ

Առաջ եկուր աղուոր աղջիկ, քեզ ալ ըսեմ քու բաղդդ: Թէ՛ երջանիկ կենցաղդ ու թէ՛ դժբաղդ օրերու խաղիդ: ծնած ես օր մը՝ տարուան երեք հարիւր վաթսուն և վեց օրուան մէջ: օրերդ բոլոր անցուցիր երազներով սնամէջ: կը թոխ խիստ շատ բարձրերէն, ու չես փափաքիր ըլլալ սովորական հարսերէն: կ'ուզես ըլլալ կոմսուհի կամ դքսուհի, բայց փոխանակ դու առանց՝ պիտի ըլլաս դուռնի: Աղէկ լսէ՛, դրսեցի մ'է առածդ: Կիսեֆի փազար չարչըն ուշուսդ կ'ըսէ առածը: հազարներով ոսկի կշռող մարդ մը պիտ' ըլլայ քու կեանքիդ ընկեր: մէկը որ տասնաւոր անգամ թէ՛ ելիր է և թէ ինկեր: կը բաղձայիր առնել քեզի երիտասարդ ու թարմ փեսայ, հետն ալ նաեւ պարարտ գաւառ: Թէպէտ հարուստ իր քսակով, բայց կրկինդ պիտի ըլլայ իր հասակով: պիտի սիրէ քեզ չափազանց ծերուկ աղուէսն այս գաւառի, ու սիրովդ բռնկի՝ վառի: պիտի պճնէ գոհարներով ու զարդարէ բեհեզներով, պիտի յիշէ իր արտերը, վար ու ցանը եղներով: պիտի նեղուիս ու շատ

յուզղուխ խոր մտածմամբ խորասուզուխ, պիտի դառնաս հին օրերուդ, կոմսի, դուքսի երազներուդ. պիտի ատես գաւառացին, մինչեւ որ ուտես օր մ'ալ անոր՝ մի աքացին, յետոյ կ'ընես դու անդաստան... խորհուրդ, խնդիր, դատ՝ դատաստան, կը բաժնուիք էրիկ կնիկ, ու կը լուծուի դատակնիք... ալ անկէ վերջ՝ պիտի պակսի օր մը եղըդ ու օր մը աղըդ, պիտի հալի ու սպառի՝ ունեցած քչիկ մը եղըդ, մինչեւ որ վաթսունիդ երթաս նոճիսեւուն տակ... Իսկական տեղըդ:

Ճշո ճշո պեօճեյի Պերճուկ հանրմին վիճակն է:

Մ

Մոմով ու խունկով կուգան քու դէմդ, սրբավայր դարձած է քու տունդ ու սեմդ. աս ո՞րչափ նազը աղջիկ մըն ես դուն, քեզ դիմողներուն ճիգերը կ'ընես ապարդիւն. չի գտնուած հիւն խումաշին էիր արդեօք, թէ ճիւղակնս հետադըն եօգ. սպասէ քիչ մ'ալ ու այն ատեն երջիկներդ կ'իջեցնես, թէ որ քիչ մ'ալ տարիքդ առնես ինքզինքդ դիւրաւ կ'արժեցնես. կ'առնես օր մ'ալ մարդ մը քալիսն, Մշեցի Մըկօն և կամ Գաբօն. «չի հաւնեցար մարդոց խաւին արժանացար բօշախ հարսին»։ մարդուկդ պիտի ըլլայ ժիր, աշխատասէր, չատ ալ բարեբեր ու ընտանեւէր. կոյր կ'ընես աչքդ ու չես տեսներ իր կոշտ վարմունքը, սիրով կը կարկտես անոր մաշած արմունկը. կը համակերպիս բաղդիդ ու սիրով կը տանիս լուծը, ըլլալով առաքինութեան իսկական ծուծը. հաճելի կ'ըլլաս երկնից Բարձրելոյն, որ կ'օրհնէ ձեզ ու ձեր համեստ բոյն. նա մը կը նստիք կ'երթաք նոր երկիր. անգործ չմնար՝ էրիկդ կիտկիտ, կ'աշխատի, կը աքնի ու

կ'ըլլաք հարուստ. կը վայելես կեանք մ'երջանիկ ու կը չինես ամիսը հեզ մը նոր հագուստ. կ'ունենաք կայտառ երեք զաւակներ, ամենքն ալ իսիական մէյմէկ շողակներ. իննիսուն տարի դու պիտի ապրիս, իսկ էրիկդ առանց փոխելու իր ունեցած ֆաբրիկ, պիտի մեռնի իննըսունէն հինգ տեւի, թողելով հարստութիւն մը՝ եօթը պորտիդ բաւելի:

Մըզմըզ Մաքրիկին վիճակն է:

Յ

Աղջիկ մըն ես աշխոյժ, կրակ ու բոց. տան ու խոհանոցի գիտելիքները ըրած ես գոց. աշխատասէր ես չունիս դուլ դադար, կը աքնիս տիւ և գիշեր անդադար. պիտի գնահատեն ջանքերդ կիները ներհուն, ու պիտի առնեն քեզ իրենց մանչուն. հարս պիտի ըլլաս երկու տարիէն, ու զանազանես այն ատեն չարը բարիէն. քեզ առնող անձը չպիտի ըլլայ մէկը անուայ, այլ ուշիմ ու ժրաջան աղայ մը գործունեայ, ձախող չպիտի երթան գործերը անոր, ան պիտի ընէ առատ չահեր նորանոր, ան պղպղղը պիտի ըլլայ տունիդ՝ իսկ դու աղ, պիտի անցընէք օրեր երջանիկ՝ խաղաղ. Աստուածն ալ պիտի անցընէք օրեր երջանիկ՝ խաղաղ. Աստուածն ալ պիտի մէկ մէկ գոհարներ, ձեր քրտնաթոր ճակտին հովհարներ. աղա ու տուտու համերաշխ սիրով, երկար վայելած մէկ մէկու գորով, կը գրկէք սեւ փոսը տխուր ու մթին, վայելելու յոյսով նաեւ փառքը երկինքին:

Յոյսերը սրտին Յուստիկ տուտուին վիճակն է:

Ն

Խիստ շատ կը սիրես հագուել ու սգուել, սիրումարգի մը պէս զարդարուել. անբաժան են քեզմէ փութորսը ուրիշ և օր օր փոփոխել, առանց նկատի առնելու առնելիք էրկանդ պօյը, հակառակ բաղձանքիդ դու պիտի առնես մարդուկ մը խապա, դու պիտի ըլլաս աղջկեր ու ան քեզի պապա. ինչի՞ս ծառայեց սիրներդ հապա՝ երբ չկրցար առնել տղայ մը հօքապա, որ համակերպէր ան քու արարքիդ ու չծռէր քեզի իր բերանն ու քիթ, հին է մարդդ տարիքով, հին նաեւ գաղափարով, երանի թէ չէր ելեր ան դէմդ բարով ու խելով, դու պիտի առնես զայն իբր շատ հարուստ՝ որ ընէ քեզ առատ հագուստ ու կապուստ, հազիւ հինգ տարի կեանք պիտի վայլես, երջանկութեան մէջ լողաս ու փայլիս, ձախորդութիւններ ետեւէ ետեւ՝ պիտի պատեն էրկանդ առջիւն ու ետեւ. պիտի սնանկանայ մարդուկդ խապա, ու պիտի փախի երթայ Եւրոպա. չպիտի լսես մէյ մ'ալ անունը, պիտի գրաւեն անոր տեղերն ու տունը. զարդերէդ բոլոր պիտի մերկանաս, ու էրկանդ համար շատ պիտի բարկանաս. պօռաս ու կանչես, անոր հասցէին թքես ու խնջես. բարեկամները աղէկ օրերուդ, չպիտի ունենան քեզ բնաւ օգուտ. պիտի համակերպիս բաղդիդ ու նստիս տունիդ անկիւնը, անաղարտ պահելով սակայն քու բարի անունը: Օր մըն ալ պիտի լսես թէ մարդուկդ է մեռեր, չպիտի ցաւիս՝ քանի որ արդէն սիրող շատոնց էր սառեր, պիտի խնդրէ ձեռքդ մարդ մը աղնիւ ու բարի, ինքն ալ քեզի նման որբեւորի, պիտի ըլլաք իրարու ճաշակին յարմար, չունիք երկուքդ ալ ոչ հայր և ոչ մայր, օչ կեսուր կ'ունենաս և ոչ ալ կես-

Շ

բայր, որ հոգերնին քաշես՝ ըլլաս անոնց խոհարար, կրկին պսակը կ'անցնի ձեր գլխէն, դժբաղդ օրերը կ'ընեն քեզի քէն, էրիկդ հոգեւին քեզի կը փարի ու հանգիստ կ'ապրուիք երկար շատ տարի:

Նուս ու չամիչ նեքտար հանրմին վիճակն է:

Գիշեր ու ցերեկ կը մտածես գլխահակ, թէ արդեօք քեզ առնող մարդը հասուն գլուխ պիտի ըլլայ թէ խակ. մի տանջեր սիրող, չես կրնար կոր գուշակել. պէտք է բաղդիդ համակերպիս, կաղ, կուղ, ուշուղ և կամ քէլ. ճիգն ու ջանքն են անօգուտ, բծախնդիր հաշիւներով չպիտի շահիս դու մէկ կուտ: Ուխտի գնա Ամենափրկիչ, որ օղնականդ ըլլայ քեզ Փրկիչ, վառէ մոմ մը կէս ոսկինոց, որ տայ քեզ մարդ մը յիսուն հազար ոսկինոց, թէ որ ունիս հաւատք՝ խորին, փառքով պիտի ապրուիս դու եղերքը Վասիտին. դու պիտի ունենաս անձնական օթօղ, չպիտի խածնէ քեզ ոչ գաժիոր և ոչ ալ քօթօթ. չպիտի ունենաս օրեր՝ կծու, թթու կամ փոթոտ. պիտի վայելիս կեանքը ժպտուն՝ զուարթագին, ու պիտի սեղմես սրտիդ վրայ զաւակներդ կաթոգին. մայիսեան արեւը պիտի ըլլաս մարդուդ, որ պիտի շուայլէ քեզ ամբողջ գորովն ու գութ. չորս արու՝ զաւկի, ծնունդ պիտի տաս, վարդի պէս զանոնք պիտի հոտուրտաս. էրիկդ նախ թաղական պիտի ըլլայ, իսկ յետոյ երեսփոխան, պիտի տնկէ տուններ, ինչպէս նաեւ իր անունովը խան. վրադ պիտի ընէ... մի քանի տուններ, շնորհաւորի պիտի գան թաղիդ բոլոր տուտուններ, իբր հանրմներու ջոջը՝ պիտի յարգուիս, ու նախանձորդնե-

բուղ հետ պիտի պագտուիս: Փառքով պիտի բազմիս պատուոյ ամօտը, ու պիտի տեսնես թոռանդ թոռը. թէ սր ըրիր բարիք մը՝ հետդ օրհնենք կը տանիս, իսկ երբ եղած ես նմաններուդ անտարբեր, առանց յիշուելու երկու կանգուն կտաւ միայն կը տանիս:

Սեր ու չաքար Շաքէին վիճակն է:

Ո

Էրիկ մը պիտի ունենաս փաշտի նման, իսկ ինքդ պիտի ըլլաս ուղուղիկ՝ (ուզող) բոշտի նման. որչափ ալ ըլլայ ան՝ տունն ի վեր բերող, դու պիտի ուզես աւելցընել մատնիներդ ու օղ. դու պիտի հանես էրիկդ միշտ դող, կարծես աւաղակ մ'ըլլայիր՝ կեղեքող, սօթտող, էրիկդ պիտի ըլլայ քեզ համար վերան, դուն չպիտի թըքնես էրկանդ վրան, որչափ ալ քաշես չպիտի հառնի էրկանդ փարան. պիտի վաստկի ան ջուրերու նման, չպիտի ըսէք օր մը դուք՝ առան. մինչեւ այն օրն որ անկողնիդ վրան դրուի թքաման. հիւանդ պիտի պտուկիս տարի մը լման. դեղ չպիտի կրնայ գտնել՝ նոյնիսկ, բըժիշկը Լօրթման. վաթսուն և վեց դարուն վայելած՝ ու երջանկութեան կտատրը ելած՝ կը գահավիժի կ'իշխաս սև փոսը, ուր հոգոցը կը կարդայ Տէր Փիլիպոսը:

Ողորմած հոգի Ողիտայ տուտուն վիճակն է:

Չ

Հրեշտակ մըն ես երկինքէն իջած, քու սեղանէդ անպակաս պիտի ըլլայ միշտ հաց, որչափ ատեն որ ունիս մաքուր ու գլխոտ սիրտ մը կարեկցող. դժբաղդ պի-

տի ըլլաս սակայն՝ առնելով մարդ մը, ցոյի ու արեւ-ցող. պիտի դադրի զուարթ ճոռողիւններդ, սիրտ պիտի տան ու մխիթարեն Տալըդ ու ներդը. վիշտ ու տառապանք երկար չեն տեւեր, գծէն դուրս կը հանեն էրիկդ՝ իր ընկերներ-գեւեր... ուր յօշիկ եղած կ'իշխայ՝ ստորին տեղեր... կը դնէ գլուխը՝ գլխարկը փրկնկին, կը պաղին ու կը փախին իրմէ՝ բարեկամներ աղքատ ու զեկնկին. կը հալի ան իւղի մը պէս օր ըստ օրէ. կը հատնին փարաներն ալ ու կը մնայ մերկ՝ ինչպէս ծնած էր մօրէ. առանց ելլալու փարայէ փուլէ, կը մտնէ Հիւանդանոցն ի Եէտի Գուլէ. հազիւ թէ քառասուն օր ան հոն կը պառկի, խենթերուն ձեռքով կ'երթայ Պալըզը ու հոն կը չնթուկի. բաղդդ բանեցաւ, չարն էր հեռացաւ, ոչ ոք իր վրայ չիթ մ'արցունք թափեց ու լացաւ. սպիտակ սուգիդ վրայ տարի մը անցաւ, ուր ապա դժբաղդութիւնդ վերցաւ՝ վերջ-ա-ցաւ: Աշխոյժ ու սիրուն մարդ մը խելացի՝ որ չունէր նպատակ ի ինչիւր հացի, կը խնդրէ՝ ձեռքդ բռնելու համար, այրած է սիրտդ ու կը պահանջես տալ իր կեանքի հաւատ, կ'ապահովցնէ ան քեզի երդուամբ, ու փորձով կը տեսնաս դու ալ իրաւամբ. կը կապեն գլուխդ՝ կ'ըլլաս կրկին էրկան տէր. չես մնար ույլեւս լքուած ու անտէր. ամուսինդ այս երկրորդ չէ առջինին պէս էրիկ մը շողորդ. ան կը դուրգուրայ վրադ, իսկ դուն կը դողաս, ալ երջանկութեան մէջ հիմայ կը լողաս. վերջին էրիկէդ երեք հատ զաւակ պիտի ունենաս և դու անոնցմով պիտի յղիանաս. էրիկդ պիտի ապրի երեք քսանին վրայ հինգ ալ գուժարուած, իսկ դու ինքդ ալ ութսուն և հինգիդ կը թողուս թոռներդ ու կ'երթաս՝ մազերդ արծաթուած:

Չաղանօղ Ֆուլիկին վիճակն է:

բուդ հետ պիտի պաղտուխ: Փառքով պիտի բազմիս պատուոյ ակնոյ, ու պիտի տեսնես թուանդ թողը. թէ սը ըրիր բարիք մը՝ հետոյ օրհնենք կը տանիս, իսկ երբ եղած ես նմաններուդ անտարբեր, առանց յիշուելու երկու կանգուն կտաւ միայն կը տանիս:

Սեր ու շաքար Շաքէին վիճակն է:

Ո

Էրիկ մը պիտի ունենաս փաշտի նման, իսկ ինքդ պիտի ըլլաս ուղուգիկ՝ (ուզող) բոշտի նման. որչափ ալ ըլլայ ան՝ տունն ի վեր բերող, դու պիտի ուզես աւելցնել մատնիներդ ու օղ. դու պիտի հանես էրիկդ միշտ դող, կարծես աւազակ մ'ըլլայիր՝ կեղեքող, սօթտող, էրիկդ պիտի ըլլայ քեզ համար վերան, դուն չպիտի թըքնես էրկանդ վրան, որչափ ալ քաշես չպիտի հատնի էրկանդ փարան. պիտի վատկի ան ջուրերու նման, չպիտի ըսէք օր մը դուք՝ առան. մինչեւ այն օրն որ անկողնիդ վրան դրուի թըքման. հիւանդ պիտի պառկիս տարի մը լման. դեղ չպիտի կրնայ գտնել՝ նոյնիսկ, բըժիշկը չօրթման. վաթսուն և վեց գարուն վայելած՝ ու երջանկութեան կատարը ելած՝ կը գահավիժիս կ'իյնաս սև փոսը, ուր հողոցը կը կարդայ Տէր Փիլիպոսը:

Ողորմած հոգի Ողիտայ տուտուին վիճակն է:

Չ

Հրեշտակ մըն ես երկինքէն իջած, քու սեղանէդ անպակաս պիտի ըլլայ միշտ հաց, որչափ ատեն որ ունիս մաքուր ու զթոտ սիրտ մը կարեկցող. դժբաղդ պի-

տի ըլլաս սակայն՝ առնելով մարդ մը, ցոյի ու արբեցող. պիտի դադրի զուարթ ճուղողիւններդ, սիրտ պիտի տան ու միսթարեն ճալըդ ու ներդ. վիշտ ու տառապանք երկար չեն տեւեր, գծէն դուրս կը հանեն էրիկդ՝ իր ընկերներ-դեւեր... ուր յոյկ եղած կ'իյնայ՝ ստորին տեղեր... կը դնէ գլուխը՝ պիտակը փրկելիւն, կը պաղին ու կը փախին իրմէ՝ բարեկամներ աղքատ ու զիւնկիւն. կը հալի ան իւղի մը պէս օր ըստ օրէ. կը հատնին փարաներն ալ ու կը մնայ մերկ՝ ինչպէս ծնած էր մօրէ. առանց ելլալու փարայէ փուլէ, կը մտնէ Հիւանդանոցն ի Նէտի Գուլէ. հազիւ թէ քառասուն օր ան հոն կը պառկի, խենթերուն ձեռքով կ'երթայ Պալըգլը ու հոն կը շնթակի. բաղդդ բանեցաւ, չարն էր հեռացաւ, ոչ ոք իր վրայ չիթ մ'արցունք թափեց ու լացաւ. սպիտակ սուգիդ վրայ տարի մը անցաւ, ուր ապա դժբաղդութիւնդ վերցաւ՝ վերջ-ա-ցաւ: Աշխոյժ ու սիրուն մարդ մը խելացի՝ որ չունէր նպատակ ի ինդիր հացի, կը խնդրէ՝ ձեռքդ բռնելու համար, այրած է սիրտդ ու կը պահանջես տալ իր կեանքի հաւատ, կ'ապահովցնէ ան քեզի երդուամբ, ու փորձով կը տեսնաս դու ալ իրաւամբ. կը կապեն գլուխդ՝ կ'ըլլաս կրկին էրկան տէր. չես մնար այլեւս լքուած ու անտէր. ամուսինդ այս երկրորդ չէ առջինին պէս էրիկ մը շոշորդ. ան կը դուրգուրայ վրադ, իսկ դուն կը դողաս, ալ երջանկութեան մէջ հիմայ կը լողաս. վերջին էրիկէդ երեք հատ զաւակ պիտի ունենաս և դու անոնցմով պիտի յղիանաս. էրիկդ պիտի ապրի երեք քսանին վրայ հինգ ալ գումարուած, իսկ դու ինքդ ալ ութսուն և հինգիդ կը թողուս թոռներդ ու կ'երթաս՝ մազերդ արծաթուած:

Չաղանօղ Յուլիկին վիճակն է:

Չարածճի աղջիկ մըն ես շփացած, ու մեծերէդ երես առած յղփացած, կ'ուզեա պարտադրել կամքդ ամենուն, կարծելով թէ այդպէսով կը հանեո լաւ անուն. ներկայս այդպէս, իոկ ապագադ պիտի ըլլայ քեզ աննըպատ. խեռ ու ըմբոստ քու այդ ընթացք՝ չպիտի ընծայէ քեզ վիճակ մը բարեբաստ. հաւակնոտ եո ու քչիկ մըն ալ պինդ գլուխ, ռակայն հետդ կենակցողը վոտոհ եղիր որ չ'ուզեր արդուկելդ իրեն գլուխ: Քեզի կիյնայ տղայ մը լուրջ ու լռակեաց, թէեւ պիտի ունենաս ուտելու համար առատ հաց, բայց պէտք է որ համակերպիս ու յարմարիս ամուսինիդ բնութեան, դու այդ կերպով միայն պիտի կրնաս ընել զայն կով մը կթան. թէ որ հաշտ երթաս առնելիք էրկանդ. հետ, վիշտ ու տառապանք պիտի ըլլան քեզ համար անհետ. պիտի ունենաս ութը հատ զաւակ, կէսը բարի պիտի ըլլայ անոնց ու կէսն ալ անառակ. էրիկ ու կնիկ չպիտի ըլլաք այլոց նշաւակ, պիտի ակնածի ամէն ոք ձեզմէ, երկար պիտի ապրիք ու մինչեւ ցլախճան՝ դժբաղդ պատահար մը ձեզ չպիտի ճզմէ:

Պայրագտար Պեղիկին վիճակն է:

Դիւրահաւան ու պարզամիտ աղջկան մը կը նմանիս, պարտապ տեղը սին յայտերով կը սնանիս. բաղդ կ'որոնես ճամբայներէ ոլոր մոլոր, գլուխդ կը հաւքես բաղդագուշակ գնչուհիները բոլոր, սուրճի գաւաթ ու խաղի թուղթ նայիլ կուտաս, վճարելով մէկուն հինգ ու մի-

սին տասն. ոչ քիւքսիւներն և ոչ ալ նուսխան՝ պիտի կրընան հայթայթել էրիկ մը իշխան. ուղիղ եղիր վարք ու բարքով ու նաեւ լուրջ քու կեցումով, ու ոչն աւտին բաղդը կուգայ քեզ խաղալէն՝ իւր բնական չարժեւածքով, կ'առնեո առոյգ ու գեղադէմ աճուոին մը ժպտադէմ, մեծ ախորժով պիտի ուտէք սոխ ու սխտոր, ձիթապտուղ, գետնախնձոր՝ նստելով միշտ դէմ առ դէմ. վիշտ, տառապանք պիտի փախն ձեզմէ հեռու, պիտի ընթանայ յաջողութիւնն արագօրէն՝ ինչպէս ջուրը որ կը հոսի դէպի առու. պիտի ունենաք տուներ տեղեր ձեզ սեփական. պէտք է փառք տալ Արարիչին՝ որ չէ բրած ձեզ դժբաղդ, մինչդեռ անդին շատ շատեր կան՝ պիտի ըլլան արգոտարեր՝ ծնունդ տալով քեզի նման տասը հառին, պիտի ապրին հինգը միայն, չորսը տալով կենսահասին. չորսը աղջիկ են անոնց ու մէկը մանչ, կեանքն ամենուդ պիտի ըլլայ դալար՝ կանանչ: Երկար պիտի ապրիք էրիկ ու կնիկ, վայելելով անխառն՝ կեանք մը երջանիկ:

Ջղագրդիւ ջլթիկներուն վիճակն է:

Էրիկ մը պիտի առնես թէպէտեւ հարուստի զաւակ, բայց հանած ու վարած. վարքով անառակ. փայլուն է գործն իր հօրը, սակայն ինքը ապիկար՝ պիտի վրատնգէ առեւտրական տան վարկը՝ իր խելքովը ցաւագար, կարճ ատենուտն մը համար պիտի վայելես գեղեցիկ չըջան մը, յետոյ սակայն չպիտի ունենաս նոյնիսկ թեւըդ ապարանջան մը. չէ կարելի որ կեանքը ըլլայ միօրինակ և չես կրնար եղած ըլլալ դու առանձինն՝ օրնիտկ. բաղդը ենթակայ է բնական օրէնքին, չհալա-

տակիր ան բնաւ մարդկային կամքին. բոլորածեւ անիւ մըն է մարդոց բաղդը. կը թաւալի ան շարունակ երեւան բերելով պատրանքն ու յաղթը: Այսպէս ալ անա, աղքատ կը ծնիս ու քիչ մը ատեն խաշած լուրիայով դու կը սնանիս, սիրուն աչքերուդ, կարմիր այտերուդ կը սիրահարի հարուստ աղայ մը, հայրն է անոր մեծահարուստ մեծ աղայ մը. կը նշանուիս օր մ'ալ յանկարծ, ու կը շրջի խակոյն բաղդդ յեղակարծ, կը սարքեն հարսնիք մը փռուքով, քառասուն օթօթօպիւրով ու վաթսուն կառքով. քանի մ'ամիսէն ոտքիդ գտնուէն կը մեռնի կեարայդդ, ու այսպէսով ոսկիները կը ժառանգէ բաղդաւոր այրդ, որ ցոփ ու չոտյլ անվարչապետ էրիկդ, անհաշիւ, տարի մը անցած քօիւր կը նետէ՝ առանց կարենալ տալու հօշիւ. հարսնիքիդ հաւաքուած զարդերդ բոլոր, գոհարեղէն, բամբակեղծ, ոսկիներ կլոր, կը սկըսիս ծախել կշտացնելու համար աքլորիդ փորը, մինչեւ որ այլեւս չմանէ տունդ. նոյնիսկ սոխն ու սխտորը. կը հիւանդանայ էրիկդ ասորապիս, ու քանի մը օրէն կը փչէ հոգին քաշելով մի ան. կը նստիս տունիդ անկիւնը հազնելով սեւեր, ու կը խորհիս կարօտ ու դժբաղդ վիճակդ աւեր: Կը դառնայ անիւր, կը շրջի բաղդդ, կը դարձանուի ու կը բուժուի վշտախտդ. տարիքդ նուազ, ինքդ գեղեցիկ ու թարմատի, կուգայ խնդրել ձեռքդ՝ միջակորեար երկտասարդ մը նորատի, կ'առնես խակոյն դու այս մարդը, կը բացուի կրկին քու կենաց դարուն նին վարդը, կը հոտուրտաք վարդի նման դուք զիրար, անհամեմատ երջանիկ էք ապրուստովը ձեր բաւարար, ծնունդ կուտաք զաւակներու ու թոռներու ու կ'երկարին ձեր կեանքերը շատ հեռու:

Ռայսիկը Ռարեկայ հանրմին վիճակն է:

Ս

Գեղեցիկ ես ու հմայիչ աչքեր ունիս վառվառն, պիտի դայ առնել քեզ հարուստ նշանած մը՝ ծովերէ հեռուն. լեցուն պիտի ըլլայ գրպանը անոր, պիտի ընէ քեզի օր նոր՝ հազուստ նոր. զարդերուն սուղը դու պիտի կրես, զուարթ ու ժպտուն կեանք պիտի վարես. էրիկդ է սակայն ծերունկ մը խռփած, իր ամբողջ կազմով ծիրաւ խըլխըկած. երբ փողոց ելլէք պտտելու այր ու կին, պիտի կարծեն թէ հայրիկդ է ան քու կին. հեռունը հտեաներ մարդուկիդ աչքը, խուլ է նաեւ քիչ մ'ալ ականջը. հտեաներ ան քու կին թերի կողմերդ, չլսեր նաեւ ըսած խօսքերդ. դուն գուլպայ կ'ուզես ան կը բերէ շօգօշա, իսկ երբ օջախ փօղփօղ ուզես կ'առնէ քեզի ան զօշա, երբոր ուզես դու իրմէ չաքար, ան կ'առնէ քեզի եփուկելու կանկար. սունըդ կ'ըլլայ Բարեղոնի աշտարակ, կը լեցուն բերքերով գլորոցներդ ու դարակ. կը գրգռուիս օրն ի բուն, կ'ըլլաս նեղսիրտ՝ ջղային, օր մըն ալ յանկարծ կուրծքը կը ցաւի քու սիրտկան աղաին, կուգան բժիշկներ, կ'ընեն դեղ դարման. ջանքեր կ'ըլլան ապարդիւն, շուտով կ'երթայ ան գերեզման. կը բռնես սուգը, կը հագնիս սեւեր. հազիւ թէ տարի մը անցած կը փչեն քեզ դարնան հովեր, քանտիտայներ շուրջդ կը դառնան բոլոր, վայելելու համար քեզ հետ դեղին ոսկիներդ կլոր, նախ կը մերժես դու անոնցմէ շատերը, մինչեւ որ կ'ընտրես մէկը ու կը կարգայ վրանիդ *skrskr*. ուրախ ու զուարթ կ'իյնաք ու կ'ելլէք, միակամ սիրով իւր ու մեղր կը կլլէք. ամուսինդ պիտի ապրի ութսունէն հինգ պակաս, իսկ դու պիտի վայելես կեանքը դեռ երկար՝ մինչ հարիւրէն հինգ պակաս:

Սըն սըն էրիկ փոխող Սուրբիկին վիճակն է:

Վ

Սիրտդ մի հատցներ աղջիկս այդպէս, դու ալ կ'առնես էրկան մը հալիս, դեռ ասկէ հինգ տարի պիտի մընաս պապաիդ տունը, ու փախցնես պիտի մայրիկիդ քունը. մինչեւ որ ելլայ յարմար տղայ մը քեզի, պիտի ելլես քիչ մը նազի ու տուգի. ձեռքանութիւն մը բրած ըլլալու, ու պիտի բաժնուիս ծնողքէդ առանց քիչ մը լալու. օտար երկիր մը հարս պիտի երթաս, կեսուրդ պիտի տայ քեզի մի հարկաւոր դաս. տան կատուն պիտի ընէ գէմդ ձղակտոր, ահաբեկելու որ չառնես քայլերդ մոլոր. դու այդ վայրկեանէն կեսուրդ կ'առնես, թէպէտ գործերուդ մէջն համարատ էս, դուն հողիս կ'ըսես, ան կ'ըսէ՝ թող ելլայ հողիդ, ու կ'ընէք դուք մէկդմէկու քիթ. տունը աղմուկներէն դժուր կը դառնայ, ճատը կեսուրդ օրն ի բուն կը պօսայ՝ կ'ունայ, էրիկդ ձոնծրացած ձեր թո՛հ ու բո՛հն, կը ձգէ տունն այդ բորբոքուած գեհնն. կը նստիք չոգենաւ ու կուգար դուք հո՛ս, առանց թափելու արցունք յորդանոս. կը ժպտի բաղդերնիդ կ'ապրիք շատ հանդիստ, կ'ունենաք յարատեւ հանգարտ կաց ու նիստ. եօթը հատ զաւակ պիտի ունենաս ու եօթանասունը անցած անդարձ կերպով պիտի քնանաս:

Վառ ու վառվրուն վառթվուռթճի վառվառիկին վիճակն է:

Տ

Ժպտուն ու զուարթ աղջիկ մըն էս դուն, նաեւ իմաստուն խոհուն ու արթուն. ձիրքերդ են ընտիր, իսկ ինքդ ազնիւ, շուտով կը դառնայ ի բարին քու բաղդիդ անիւ. պիտի նշանուիս տղու մ'անբասիր, կը բռնէ ան

առատ կուտ, ուզածիդ չափ կտկտացիր, երբ այցի երթաս հաղուէ ու կոկուէ, դու սիրէ զինքը որ ան քեզ գգուէ: Ծիշդ հինգ ամիսն կ'ընէք դուք հարսնիք ու ձեր ծնողքին անցած կամուրջէն կ'անանիք. տաքի մը անցած կը ծնիս մէկանց դու երկու զաւակ, մէկը մանչ ու մէկն աղջիկ երկուորեակ. կը բռնէ էրիկդ կին մը ստնտու, որ չըլլայ թէ. նեղուիս ու հիւընդնաս դու. յաջող պիտի երթայ գործը ամուսնոյդ, ու չպիտի ունենայ ապրուստի մի փոյթ. թշնամի չունիք, չպիտի լըսուի բնու մէկուն խայթելը, շատ ամուր պիտի ըլլայ ձեր կեանքին թելը. սպիտակ սիտի բուսնին ձեր գլխուն վերեւ ու բնաւ չպիտի մնայ աչքերնիդ ետեւ:

Տիք սուրաթ Տիւրիկին վիճակն է:

Բ

Աղէկ էս լաւ ես, բայց չես հաւնիր բնու բանի մը. կ'ուզես ըլլալ նշանածը՝ հարուստ իշխանի մը. քու կանգունովդ քեզի չտար մարդ կերպաս, և ոչ ալ անարժէքին կուտան պատիւ ու դարպաս. անցիր առջեւը հայելին՝ ու գէմքդ դիտէ, եթէ չես գիտեր ինքզինքդ՝ ուրիշը գիտէ, պէտք է որ հաւնիս ինքզինքիդ ու ըլլաս այդպէս աղջիկ մը հաւկիթ. ջանայ որ ուրիշներ քեզ գընահատեն ու գովեստդ ընեն երկար տառն. այն ատեն ահա սիրուած ամենքէն, չպիտի ընէ բաղդը քեզի քէն. պիտի առնես տղայ մը կայտառ՝ աշխոյժ. բանիրուն, որ պիտի ունենայ արարթըմաններ ու վաճառատուն. դու պիտի ըլլաս հարուստ տան մը տանտիկին, քիչեր պիտի ըլլան քեզ նման բաղդաւոր տիկին, պիտի ընդունիս հիւրեր յարգող՝ մեծարող, քու ամենէն փուճ խօսքերուդ լսող

Վ

Սիրող մի հատոցներ աղջիկս այդպէս, դու ալ կ'առնես երկան մը հապկես, դեռ ասկէ հինգ տարի պիտի մընաս պապաիդ տունը, ու փախցնես պիտի մայրիկիդ քունը. մինչեւ որ ելլայ յարմար տղայ մը քեզի, պիտի ելլես քիչ մը նազի ու տուգի. ձեռքաբանութիւն մը ըրած ըլլալու, ու պիտի բաժնուիս ծնողքէդ առանց քչիկ մը լալու. օտար երկիր մը հարս պիտի երթաս, կեսուրդ պիտի տայ քեզի մի հարկաւոր դաս. տան կատուն պիտի ընէ դէմդ ճղակտոր, տհաքեկեկու որ չառնես քայլերդ մոլոր. դու այդ վայրկեանէն կեսուրդ կ'ատես, թէպէտ գործերուդ մէջն համարատ ես, դուն հողիս կ'ըսես, ան կ'ըսէ՝ թող ելլայ հողիդ, ու կ'ընէք դուք մէկդմէկու քիթ. տունը աղմուկներէն դժուր կը դառնայ, ճատը կեսուրդ օրն ի բուն կը պօսայ՝ կ'ոռնայ, երկիդ ձոնքրացած ձեր թո՛ս ու բո՛նէն, կը ձգէ տունն այդ բորբոքուած գեղին. կը նստիք չոքենաւ ու կուգար դուք հո՛ս, առանց թափելու արցունք յորդանոս. կը ժպտի բաղդերնիդ կ'ապրիք շատ հանգիստ, կ'ունենաք յարատեւ հանգարտ կաց ու նիստ. եօթը հատ դաւակ պիտի ունենաս ու եօթանասուներ անցած անդարձ կերպով պիտի քնանաս:

Վառ ու վառլրուն վառթվուռթճի Վառվառիկին վիճակն է:

Տ

Ժպտուն ու դուարթ աղջիկ մըն ես դուն, նաեւ իմաստուն խոհուն ու արթուն. ձիրքելդ ես ընտիր, իսկ ինքդ ազնիւ, շուտով կը դառնայ ի բարին քու բաղդիդ անիւ. պիտի նշանուիս տղու մ'անբասիր, կը բռնէ ան

առատ կուտ, ուզածիդ չափ կտկտացիր, երբ այցի երթաս հագուէ ու կոկուէ, դու սիրէ զինքը որ ան քեզ գգուէ: Ծիշդ հինգ ամիսն կ'ընէք դուք հարսնիք ու ձեր ծնողքին անցած կամուրջէն կ'անանիք. տալի մը անցած կը ծնիս մէկանց դու երկու գուակ, մէկը մանչ ու մէկն աղջիկ երկուորեակ. կը բռնէ երկիդ կին մը ստնտու, որ չըլլայ թէ. նեղուիս ու հիւընդնաս դու. յաջող պիտի երթայ գործը ամուսնոյդ, ու չպիտի ունենայ ասորուստի մի փոյթ. թշնամի չունիք, չպիտի լըսուի բնաւ մէկուն խայթելը, շատ ամուր պիտի ըլլայ ձեր կեանքին թելը. սպիտակ պիտի բուսնին ձեր գլխուն վերեւ ու բնաւ չպիտի մնայ աչքերնիդ ետեւ:

Տիք սուրաթ Տիւրիկին վիճակն է:

Բ

Աղէկ ես լաւ ես, բայց չես հաւնիր բնաւ բանի մը. կ'ուզես ըլլալ նշանածը՝ հարուստ իշխանի մը. քու կանգունովդ քեզի չտար մարդ կերպաս, և ոչ ալ անարժէքին կուտան պատիւ ու դարպաս. անցիր առջեւը հայելին՝ ու դէմքդ դիտէ, եթէ չես դիտեր ինքզինքդ՝ ուրիշը դիտէ, պէտք չէ որ հաւնիս ինքզինքիդ ու ըլլաս այդպէս աղջիկ մը հաւկիթ. ջանայ որ ուրիշներ քեզ գընահատեն ու գովեստդ ընեն երկար տտեն. այն ատեն ա՛յա սիրուած ամենքէն, չպիտի ընէ բաղդը քեզի քէն. պիտի անես տղայ մը կայտառ՝ աշխոյժ. բանիրուն, որ պիտի ունենայ արարթմաններ ու վաճառատուն. դու պիտի ըլլաս հարուստ տան մը տանտիկին, քիչեր պիտի ըլլան քեզ նման բաղդաւոր տիկին, պիտի ընդունիս հիւրեր յարգող՝ մեծարող, քու ամենէն փուճ խօսքերուդ լսող

ու յարող, սպասուհիներդ զոյգ պիտի ըլլան, ու դուն պիտի ըլլաս կին մը շատ կարան. ոտքերդ դետինը չպիտի դպի, և ոչ ալ քանքա պեզին ձեռքերուդ հպի. պիտի չըջիս էրկանդ հետ շատսիկի կառքով. երկար պիտի ապրիք դուք շատ շքեղ փառքով. չորս զաւակ միայն պիտի ունենաք ու անոնցմով միշտ զուարճանաք. երեքը մանչ են ու աղջիկդ մէկ հատիկ միայն, որ կուռքի մը նման պիտի պաշտես զայն. մեծ տղադ պիտի ըլլայ բժիշկ մը ճարտար, իսկ երկրորդդ մարդ մը ապիկար. երրորդդ սակայն կ'ըլլայ գրագէտ, ներհուն, պատմաբան, մարդ մը խիստ բանգէտ. փեսայ պիտի առնես աղջկանդ համար, մեծահարուստ մարդուկ մը յիմար. որ պիտի կորսնցնէ խաղի մէջ անհաշիւ գումար, ընելով հաշիւներդ բոլոր քար ու մար. դու ալ պիտի տառապիս աղջկանդ հետ, մինչեւ որ հատին օրերը փեսայիդ ու ըլլան ձեր ալ վիշտերը անհետ: Պիտի ապրիս ապրածիդ ճիշդ երեք անգամը, առնելով կեանքի իսկական համը:

Բախ ու զուարթ Բօղիկ հանրմին վիճակն է:

Յ

Շատ տխուր ու գլխահակ աղջիկ մըն էս ցաւաղար, ծալլելով միշտ ձեռքերդ՝ կը խոկաս դու անդադար. պէտք է երթաս կրկին դպրոց, ընելու համար հարմանցու աղջկան մը դասերը գոց. անժպիտ ու լոին աղջիկները չունին յարգ, կը մնան անոնք տան անկիւնը անտեսուած ու անարգ. թէ որ կ'որդես կարգի մտնել ու կարգուիլ, պէտք է շիֆնալ, հագուիլ ու սգուիլ, զուարթ ըլլալ նաև խօսուուն, որ չըսեն թէ լռիկ մ'նջիկ կը նմանի մի անասուն. պէտք է բնաւ տանդ անկիւնը կոկոզես. պէտք է

դուրս գաս խօսիս խնդաս՝ մէկն ու մէկալը յօղօղես, վստահ եղիր թէ այն ատեն չուտ կը գտնես քեզի էրիկ. ահա խրատը փորձ մարդու մը որ պիտի բերէ քեզի բարիք. եղիր իսկոյն ընկերական ու առ ձեռքդ մի քերական, կարդայ ուշով Ա. Բ. Գ. ը «Վերջին Լուր»ին և առանց պահելու լռութիւն մը խորին, վերլուծէ ու բացատրէ շուրջիններուդ՝ «Վաստակ»ի մէջ եղած գէները պամպակին, նաեւ սոխին ու սըլստորին. պիտի հիանան քու նըրմըններուդ ու պիտի փաթթուին իսկոյն ոտքերուդ. ընտրէ թիկնածուններուդ մէջէն ուղածդ ու ներկէ դու ալ մանածդ: Պիտի առնես էրիկ մը աղնիւ ու բարի, լեղու մը պիտի ունենայ՝ անուշ նման չաքարի. էրիկդ է ճիշդ երեսուն տարու, պիտի փարիք սրտանց դուք երկուքդ իրարու. կեսուր մը պիտի ունենաս գորտի պէս կըռ կըռ որ պիտի ուզէ խանգարել հանգիստդ խօսքերով ջր ջր: Էրիկդ սակայն քեզմէ անբաժան, կ'առնէ կը քալէ մօրմէն անարժան. բուն սիրով կապուած՝ կ'լինաք ու կ'ելլէք մէկտեղ, առանց առնելու օր մը ձեզի համար դեղ. կ'ունենաք շարք մը մանչեր աղուորիկ, նաեւ ոսկիներ առաս՝ կարմիր, կլորիկ. կեանքը մը վայլէք դուք երկար ատեն, մինչեւ որ ծերանաք ու մահը ձեզ իրարմէ զատեն:

Յատկըտան Բերուզին վիճակն է:

Ի

Էրիկ մը պիտի առնես դու հեռու տեղէ, որ կատուի մը պէս ստէպ տեղ պիտի փոխէ, պիտի պատիս անոր հետ դու երկրէ երկիր, չպիտի ըլլաս բնաւ էրկանդ համակիր. դժգոհ պիտի մնաս միշտ ալ էրիկէդ, հեռու տա-

նելուն համար քեզի մայրիկէդ. ան պիտի ուզէ քեզ միշտ գոհ ձգել, ինչ ալ որ ընես չպիտի ուզէ ան քեզի լքել. պիտի ապրիք օր մը քէն ու օր մը պարտը, լեզուդ պիտի երկնայ մինչ երկու խառնը. անտարբեր կը մնայ էրիկդ համբերող, մինչեւ որ օր մ'ալ դառնայ ան ի հող. կ'սկսիս յիշել ողորմած հոգին, ըսելով իբաւ մարդ մըն էր՝ անգին. զղջալով կը յիշես անցած դարձածը, որ չափ ճշմարիտ է ըսուած առածը. թէ՛ «պիտի սիրեմ, բայց մեռնելէդ վերջը»: Չկայ ան այլեւս քու տունիդ մէջը. ըրէ համարձակ ինչ որ դու կ'ընաս... բայց չէ՛, չես կրնար, չպիտի իյնաս. սուղ է պատիւը, արատն է անեղծ, կ'որոշես ուղիդ ուղիդ. ու կը մնաս անբասիր՝ անկեղծ. կը խղճան քեզի սրտեր կարեկիր ու կը դռնեն էրիկ մը քեզ համակիր. աշխատասէր մարդ մըն է՝ ան ժրաջան, մեղք կը հոսի բերնէն երբ կ'ըսէ քեզ կնիկ-ջան. կը մոռնաս այլեւս ողորմած հոգին, ու կը սիրես մարդուկդ այս՝ սիրով կաթողին. յաջող կ'երթայ գործը այս մարդուդ, ու կ'ապրիք խաղաղ, անվրդով անփոյթ, նախկին էրկանդ օրով թէպէտ մնացիր անծին, սակայն ներկային կ'ընծայես պէպէ՛ մ'աղուոր՝ նորածին: Էրիկդ պիտի ապրի մինչ ութսուն տարին, իսկ աղջիկդ պիտի կարգես աղքով օտարին. դուն ալ պիտի ապրիս մինչ իննսուուն ամ, երբ գացած պիտի ըլլաս մինչ Ամթէրտամ: Իւղի տակառ Իւղաբեր տուտուն վիճակն է:

Փ

Նշանած մը կ'իյնայ քեզ՝ փայտ կոտորող մարդ մը. չի պիտի ուզես հոտոտել զայն դու իբր վարդ մը. կը նմանի ան խրտուիլակ մը պօսքանի, ամէն անգամ դէմդ ել-

լելուն պիտի ըսես «կրողս ասնի». մարդուկ մըն է ճիշդ հօւ՛ն քը պուռ, այնչափ պաղ որ կարծես թէ օձ մըն է սօա. հաստատ քայլերով երբ ան կը քալէ, կարծես թէ կռիւ կայ ի Չանադ Գալէ. իսկ երբ բերանը բացած՝ կ'ըսկըսի խօսիլ, կը կարծես թէ Վեսուլէն լավա կը հոսի. վեց աշիս կը շրջիս դու անոր հետը, յետոյ աչքդ առնելով ծիծն ու փետը, ետ կ'ընես նշանդ, կը նստիս տունը, կը փախցնես մարդուկիդ խաղաղ ու հանգիստ քունը. մարդ կը ձգէ մէջ ու փարա խաղցնէ՝ կ'ուզէ որ տուն տեղ վրադ դարձնէ. «Լե Շաւըն շեֆերի կ'ըսես Լե ալ կրողն ելզիւ, ջու՛նֆի եագսան սօնրս փար՝ սօտղը կիւզիւն». երկորդ տպագրութիւնդ կ'սկսի փութով, ազգականներէդ հարանիքի մը առիթով. դեղով հրապոյրով անաւարկելի՝ սիրուն երիտասարդ մը, կը թովէ սիրտդ անպարագերի. սէրը կը հոսի իսկոյն՝ սրտերէ ի սիրտ, բնական ընթացքով և ոչ սովորական ջանքերովը բիրտ. խօսք կուտաք կ'առնէք՝ դուք մէկմէկու, ու կ'ըլլաք անբաժանելիներ՝ ինչպէս կ'ընէ մէկ մէկ ալ երկու. կը կարգայ Տէրտէրը ձեր գլխուն վրայ, ու կուտաք ձեր գըլուխները մէկ մէկու փրոյ, մէկ բարձի վրայ կ'ապրուիք երկար տարիներ, ձեր կեանքը չեն ունենար նոյնիսկ հուրիներ. ժպտուն է բաղքը ձեր էրիկ ու կնկան, այնպէս որ երկրի վրայ ձեզ պէս քիչեր կան. պիտի ունենաք կարասիներ ձօխ, առանց ունենալու ձեզ համար ոտիս, անպակաս պիտի ըլլան ձեր սղանէն համադամները, ու երկար ատեն անվթար պիտի մնան ձեր անդամները. ոչ հիւանդութիւնը կը մերձենայ ձեզ և ոչ տառապանք, անսաստան պիտի վայլէք դուք չատ երկար կեանք. տասը հատ զաւկի տէր պիտի ըլլաք ու երբէք ձեր կեանքին մէջ օր մը չպիտի լաք: Կեանքը պիտի ըլլայ ձեզ

համար շատ հեշտ, պիտի պտտիք Լօնտօն ու Փարիզ,
մինչեւ Պուտափէշթ:

Փալիլուն Փայլիկին վիճակն է:

Ի՞նչ պէտք կայ սիրտ հատցնել՝ հալիլ, մաշուելու,
բա՛յ սիրտդ ինծի առանց քաշուելու... բայց կեցիր որ
ես ըսեմ թէ ինչե՞ր մտքէդ կ'անցնես. գեղեցկութեանդ
հետ շատ ալ վեհանձն ես, թէ որ սրտիդ ուղածը զըտ-
նես քու առատ նիւթով, աննման գեղով՝ նաեւ գորո-
վով զայն պիտի գնես. ըստ ինքեան թէպէտ գեղեցիկ
խորհուրդ. բայց գուցէ ըլլայ քեզ համար քայլ մը ան-
խորհուրդ: Արտաքին փայլով չպարն երեսին, կ'առնես
հարուստ մարդ մը ամուսին, որ թէպէտ նախանձի ա-
ռարկայն եղած շատերուն, ու հանած է շուրջը համըա-
ռած անուն, բայց սրտին խորը կայ գուցէ վիշապ մը
քնած, որ պիտի դարձնու քնէն անկասկած: Երբ առա-
ջին քայլը առնէք ամուսնական սանդուխէն, սանդու-
խին աստիճանները ան չափած է արդէն կանուխէն. ան
պիտի ուխտէ միմիայն քեզի պատկանիլ, ու պիտի փոր-
ձէ զինքը մոլորեցնողներուն հետը պայքարիլ, հրասլու-
րող ձեռքեր կրկին ու կրկին զինք պիտի փորձեն, մին-
չեւ որ կամքն իր անհատութիւն վերջնապէս սանձեն, ու
այն ատեն պիտի անիծես բաղդդ՝ ինչպէս նաեւ հասցէին
ոմանց, և «եղիցի քեզ շալ եւ կրճրեցի սաստիկաց»... միթէ
հեշտ չէ՞ քեզ՝ մնալ այսպէս անամուսին. պէտք կա՞յ
քաշել իսկոյն մէկուն կամ միւսին. հա՞րկ է անպատճառ
մէկու մը զսպանակովը լարուիլ և կամ անոր վիշտերո-

վըն ու ցաւերովը գալարուիլ. բայց թէ անհրաժեշտ պէտ-
քը կ'զգաս կեանքի ընկերոջ, կայ քանտիտա մը քեզ
յարմար որ կը փնտռէ կին մը հարուստ ու ջոջ, պայմա-
նաւ սակայն որ սպասես մինչեւ քառասուն տարիդ, երբ
այլեւս պիտի ըլլան ճանկոտութեան խույերդ. պարիք. թար-
մատի տարիքով փոխանակ կուսը կուտին պոսկելու, և
գեղձումներն ամուսնական կուսին զօրով պարտկելու,
հասակդ առած՝ հուրդ չիջած, կուտուորէ դու անկու-
տին, որ քեզ կ'ընծայէ կէսն հոգիին ու կէսն ալ քու ա-
ռատ կուսէն. կ'զգաս անշուշտ գրոյս իմաստ. անկուսին
է գրողն աստ, որ պիտի ընէ քեզ բարեբաստ... տալով
իր ամբողջ նիւթն ու ճակ. մինչեւ որ հասնի իր կեան-
քի վախճան:

Ի՞նչօմիւր աշուի-լօգում չաքար Բրիտանիկին վիճակն է:

ՊԵՐՃ Ա. ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ
Աշակերտ Ակիստարի Գափամանեան վարժարանի

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ ՊԵՐՃ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆԻ (*)

ԴԷՆ 12 ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ... ԿԱՐԵԻՈՐ

Տասը տարեկան եմ: Մինչեւ 7-8 տարեկանները Նոֆ սուր կ'ընեմ: Այս տարի, Պր. Ամիրենցի Տարեցոյցին սրամստքիւններուն եւ զուարճալիքներուն շնորհիւ ջիդերս աւելի զօրացնելով, պիտի կարենամ մինչեւ տասը տարեկաններուն հետ մրցիլ, իբրեւ փետուր ծանուրեանց նոր ախոյեան մը: «Այնեպիլ»ի եւ «օշու»ի մեջ ալ վարպետ եմ: Ինձի հետ մրցիլ ուզողներուն ասպարեզ կը կարդամ...:

(*) Այս պարոնը զաւակն է՝ ծանօթ հրապարակագիր եւ «ՎԱՍ-ՏԱԿ»ի արտօմասէր Պր. Արսաւէս Գալքաթեանի որ կը խոստանայ լուալ... հօրը գլուխը:

ԾԱՆՕԹ ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ԿԻՒԼՊՈՂՈՍԵԱՆ

Իր Գրասենեակը փոխադրած է
ՊՈԼԻՍ, ՊԱԼԸԳ-ԲԱԶԱՐ, ՄԱԳՍՈՒՏԻՆ, ԽԱՆ, ԹԻԻ 66

Կ'ստանձնէ ամեն ճեսակ դասեր դիւրամասշէլի
պայմաններով

ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱԼՔՕԼԻՆ... Ի ՅԻՇԱՏԱԿ(*)

ԳԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՇԵՏԵԱՆՔՆԵՐԷՆ

Նուէր՝ հին օրերու... ազամօթներուն

Իրիկուն մը ուշ ատեն լոյիկ եղած գինով մը խելքին հաւառարակչութիւնը կորսնցելով փողոցի մը անկիւնը կ'իյնայ՝ կը պառկի. քիչ յետոյ փողոցի շուն մը կուգայ և գինովին քովն ի վեր կը շնթակի: Ժամ մը թէ երկուք անցած, մարդը կէս մը սթափած ու կէս մը գինով՝ ձեռքերը կը շարժէ յանկարծ ու կը շօշափէ շունին ստեւները, և դառնալով անոր՝

— Բա կնիկ, ի՞նչ է ան, քիւրքովդ պառկեր ես:

* *

Օր մը դարձեալ խոր գինով եղած մարդուկ մը, պատի մը տակ կ'իյնայ՝ կը պառկի. քիչ յետոյ սիրտը կը խառնուի ու կը փսխէ... փողոցի շուններէն մին կը մօտենայ ու կ'սկոյի լեզուովը փսխունքը մաքրել: Գինովը կը յարէ՝

— Մաքրէ՛, աղէկ մը մաքրէ իմին աղուոր կնիկս, ես քու երախտիքդ չեմ մոռնար...

(*) Ծ. Հ.—Ոգելից բնակիչներու արգելքը իր շատ մը առաւելութիւններուն հետ սա առաւելութիւնն ալ ունեցաւ որ նշանակաւ աղջկան մը քեկնածուն չհաւանելու պարագային «խմանին մէկն է» չպիտի կրնան բռնել:

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ ԿԵԱՆՔԷՆ(*)

Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցը ունի զանազան յարկաբաժիններ: Ծերերու կամ անկարներու յարկաբաժին, յիւանդանոցի յարկաբաժին, ինչպէս նաեւ արտաքին և ներքին հիւանդանոցի յարկաբաժինները. ամէնքն ալ զոյգ՝ արական և իգական ըլլալու պայմանաւ: Պէշտեան ամիսը օրերէն սկսեալ արգելուած է այրերու և կիներու խառն բնակութիւնը այս հաստատութեան մէջ՝ հիւանդանոցին համար. այսու հանդերձ քաջողջ պաշտօնեաներն ալ բացառութիւն չեն կազմեր՝ ընկալեալ այս օրէնքին մէջ. և որովհետեւ առողջները հող չեն բուրբ տակաւին՝ կը պատահի երբեմն որ կանոնի հանդէպ շեղումներ տեղի ունենան մարդկային տկար բնութեան բերումով, առանց կարենալ զսպելու կամքերը և հետեւաբար նաեւ յարգելու օրէնքները:

Անգամ մը մեռելաբարձ ապուշներէն մին կը փորձուի սիրաբանել էլմաս անուն ապուշուհիի մը հետ, ու

(*) Ծանօթ. հեղինակէն — 923ի ամրան մէջ, մօտ երեք ամիս ստամոքսի հիւանդութեան պատճառաւ Ազգ. այս հաստատութեան խրամբ վայելած եմ ուր ապա արժակուած եմ կատարելապէս ապաքինուի: Այս առիթ պարտէ կ'զգամ հրապարակաւ խորին շնորհակալիս յայտնել թէ՛ օրուան Հոգաբարձութեան եւ թէ Տնօրէնութեան ու մանաւանդ զիս անձամբ դարմանող բժշկապետ Տօքթ. Ս. Նահապետեանի եւ իր օգնական բժիշկներուն, որոնք առանց ջանք խնայելու յաջողեցան փրկել կեանքս: Երախտապարս եմ:

կը զարգանան հետզհետէ իրենց յարաբերութիւնները . խելօքները աստիճան մը խօսք հասկնան գուցէ , իսկ ան- խելքը որ ընդհանրապէս էշու յամառ կամքը կ'ուենայ, բնականաբար դժուար կ'ըլլայ անոնց մէկդմէկէ բաժա- նու մը : Անոնք ապուշիկներ էին որոնք աքլորի ու հա- ւու նման համարձակ կը սիրաբանէին . մինչ անդին Հի- պոկրատի աշկերտը չորս պատերու միջեւ՝ կէս գիշերուան խոր լուսութեան մէջ դեղձի առեւտուրով կ'ըբաղի դադ- տադողի՝ հիւանդապահուհի մը հետ ընկերովի : Նուի- րական գրքերէն մին կ'ըսէ «Չիք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտ- նեցի» : Գիշերապահ մը կը կռահէ թէ բաներ մը կը դառնայ պատերուն ետեւը , և առանց երկար բարակ խոր- հելու անմիջապէս կը շուլլուի հոն մօտը գտնուող ծառի մը վրայ և կը դիտէ . . . մեղրալուսնային այդ դրաւիչ տեսարանը . կը հրաւիրէ նաեւ իր մէկէ աւելի պաշտօ- նակիցները՝ լուսնի լոյսով դիտելու . . . ձրիօրէն ներկա- յացուող այդ սինէման . մինչ անդին Աղգ . Հիւանդանո- ցի Հոգաբարձութիւնը կը շարունակէ իր նիստերը և Տնօ- րէնութիւնն ալ խաղաղօրէն կ'ըբաղի հաստատութեան ա- մէնօրեայ գործերով . հիւանդանոցը կը դառնայ , ինչպէս կը դառնայ երկիրս իր առանցքին վրայ . հետեւաբար ան- քնական ոչինչ կայ :

Հաստատութեան մէջ կան իրենց գործին նուիրուած պարկեշտ հիւանդապահներ և հիւանդապահուհիներ , իսկ ատոր հակառակ կան ալ որ իրենց քար սրտութիւնով հիւանդապահ կ'ըլլան . . . թերանալով իրենց գործին ու պաշտօնին մէջ (*) :

(*) Ծ . Հ .— Արդար ըլլալու համար պէժ է խոստովանիլ թէ ի- րենց պաշտօնին մէջ զանցառու եւ թերացող պաշտօնեաներ գոյութիւն

Թիֆօլով պառկած հիւանդ մը որուն ջերմութեան աս- տիճանը 41ը գտած էր , բժիշկը կը պատուիրէ սառը ան- պակաս ընել գլխէն . հիւանդապահուհին չկատարեք բժիշ- կին յանձնարարութիւնը , որովհետեւ հիւանդին խելքը գլուխը չէր և հետեւաբար չպիտի գանգատէք եղած զան- ցառութեան համար . ցերեկուան կը յաջորդէ գիշերը . գի- շերապահ պաշտօնեան կը դիմէ դռնապանին ու սառ կը պահանջէ նոյն այդ հիւանդին համար . կը պատասխա- նեն թէ սառը սպառած է և պէտք էր ցերեկունէն հայ- թայթել . սառի չգոյութենէն փոխանակ հիւանդին նոպան նուազելու կ'աւելնայ . . . հիւանդը կրնայ գուշակուիլ : Բառասունի չափ ճանձեր լեցուած են խելքը վրան չեղող հիւանդի մը քով դրուած դեղի սրուակին մէջ . կը հետեւի թէ հիւանդապահուհին բնաւ այդեղած չէր այդ հիւանդին և հետեւաբար դեղ ալ տրուած չէր . ուշ ա- տեն գիշերապահ պաշտօնեան կը նշմարէ ճանձերով լե- ցուն դեղի սրուակը ու կ'ստիպուի հիւանդին քովէն հե- ռացնել դայն . հիւանդը ամբողջ քսան և չորս ժամ հա- կառակ բժիշկներու կամքին՝ դեղ կրցած չէր առնել . . . մեկնութիւններն աւելորդ են :

Մէկը կը տառապի , ուրիշ մը հոգի կը քաղէ . ոչ ոք ուշադիր կ'ըլլայ ու կը հետաքրքրուի : Բժիշկներ պէտք է խոստովանիլ թէ ոգի ի բռին կ'աշխատին փրկել հիւան- դին կեանքը՝ եթէ հնարաւոր է . և սակայն կան հիւան-

ունեցալով հանգերձ , հաստատութեան մէջ կան նաեւ մեծ մասով ի- րենց պաշտօնին գիտակ ու անձնագոյն պաշտօնեաներ , հիւանդապահ- ներ ու հիւանդապահուհիներ : Իսկ հիպոկրատի աւելեքի մը (բժիշկ) մասին եղած ակնարկութիւնը հին դէպք մըն է եւ ներկայիս պաշ- տօնավարութեան մէջ եղող բժիշկներուն չակնարկեր :

դապահներ որ կը չէզոքացնեն՝ բժիշկին տուած երկար ատենուան աշխատութիւնը՝ իրենց անհոգութիւնովն ու թերացումովը։ Հիւանդներ կուգան ու կ'երթան, ոմանք կ'երթան երկու ոտքերով և ոմանք ալ տասը ոտքերով — չորս դադաղակիրներ միասին հաշուելով — . դացողներուն տեղ նորեր կուգան ու սովորականին պէս կը դառնայ հիւանդանոցը՝ ինչպէս երկիրը իր առանցքին վրայ . հետեւաբար անքնական ոչինչ կայ . հոգաբարձութիւնը կը շարունակէ իր նիստերը և Տնօրէնութիւնը խաղաղօրէն իր գործերովը կ'զբաղի . . .

Հիւանդի մը համար պատուիրուած է բժիշկէն՝ նուազան աւելնալու պարագային *հնիմֆաիօն* ընել . գիշերը պէտքը կ'զգացուի և գիշերապահը չգտնելու ոչ ասեղ և ոչ ալ աջօղ . հիւանդապահուհին երկուքն ալ կղպանքի տակ դրած ու մեկնած է . հիւանդը կը զրկուի անհրաժեշտ այդ ներարկումէն ու վիճակը կը ծանրանայ . . . անոր ունեցած հետեւանքին համար չարժեք մտահոգուիլ , անսովոր ոչինչ կայ հոգ :

Իրիկուն է, ճաշի զանգակը կը հնչէ , կէս ժամ վերջ կերակուրները կը բաշխուին . քիչ մը ժամանակ կ'անցնի և ահա աղմուկ մը, թոհ ու բոհ մըն է ծայր կուտայ՝ հիւանդարան սենեակէ մը . ի՞նչ կայ , ի՞նչ պատահեցաւ , կը հետաքրքրուին քովի սենեակներէն . կը հասկցուի իսկոյն . բան մը չէ եղածը . հիւանդի մը մածունը տալու մոռցուած է , ու մածունն ալ սպառած է այլեւս . մինչդեռ այդ հիւանդը միմիայն մածունով և առանց իւղի լափաով կը սնանի : Օր մը մէկուն մախտօնին տալ կը մոռցուի , և ուրիշ օր մըն ալ ուրիշի մը բիւրեւ . ոչ ոք կը հետաքրքրուի . . . իսկ հիւանդը չուղեր զանգաւորի բժիշկին , վախնալով թէ կը վշտացնէ հիւանդապահը՝ ուր-

կէ կախուած է իր խնամքը : Հոգաբարձութիւնը կը գումարէ իր նիստերը և Տնօրէնութիւնը իր սովորական գործերովը կ'զբաղի . . .

Հաստատութեան ծերանոցը՝ պատսպարեալներուն թիապարտներու բանտն է , այնչափ որ կը խրտչին անկէ . ապուշանոցի խեւերէն Աստուր աղբար մը կայ . որ ուրիշ քանի մը իրենպէսներու հետ կը գործածուի զանազան ծառայութեանց մէջ . ինչպէս՝ աղբիւս թափելու , կերակրոց ամանները բերել տանելու , դէպի Պալլզըլ մեռել կրելու և այլն : Աստուր աղբարը երբ ուզեն բարկացնել , կա'մ «մեռնիս պիտի» և կամ «ծերանոց պիտի երթաս» կ'ըսեն . երկու խօսքերը հաւատար կը նկատէ ան և կամ մին միւսին հոմանիշն ըլլալ ըմբռնած է . չափազանց կը յուզուի և կը բարկանայ այդ երկու խօսքերէն : Դէմը ելլողէն սիկառ մ'ուզելու մենամոլութիւնը ունի մեր այս Աստուր աղբարը . նոր հիւանդներէն անոնք որ ծխող են , չեն մերժեր պահանջուածը . իսկ երկարատեան է ի վեր հաստատուածներ , ինչպէս նաեւ պաշտօնէութիւնը ունի կարգախօս մը՝ զայն շտապով հեռացնելու համար . որովհետեւ ան մէկ անգամով գոհացող չէ , և օրը մէկ քանի անգամ սենեակին դրան առջեւ կը տընկուի աջ ձեռքին երկու միջամատերը բերնին տանելով — սիկառ ուզելու ձեւ մըն է — . այդ կարգախօսը երկու է .

— Աստուր , թաշկինակս կորսնցուցի , թաշկինակդ ինձի տուր , ըսէ՛ , և կամ — սիկառս հատցուցած եմ ինձի սիկառ մը տուր , Աստուր . և ահա յետոյքին նաֆթ քրսուած գրաստի մը նման վազելով կը հեռանայ :

Հաստատութեան յիմարանոցի բաժնին մէջ երկսեռ եօթանասունէ աւելի ապուշներ ու խենթեր կան . առնցմէ քիչերը միայն կատաղութեան նուազներ սնին .

դապահներ որ կը չէզոքացնեն բժիշկին տուած երկար ատենուան աշխատութիւնը՝ իրենց անհոգութիւնովն ու թերացումովը։ Հիւանդներ կուգան ու կ'երթան, ումանք կ'երթան երկու ոտքերով և ումանք ալ տասը ոտքերով — չորս դադաղակիրներ միասին հաշուելով — . գացողներուն տեղ նորեր կուգան ու սովորականին պէս կը դառնայ հիւանդանոցը՝ ինչպէս երկիրը իր առանցքին վրայ . հետեւաբար անբնական ոչինչ կայ . հոգաբարձութիւնը կը չարունակէ իր նիստերը և Տնօրէնութիւնը խաղաղօրէն իր գործերովը կ'զբաղի . . .

Հիւանդի մը համար պատուիրուած է բժիշկէն՝ նուազան աւելնալու պարագային եկեղեցիէն քնել . գիշերը պէտքը կ'զգացուի և գիշերապահը չգտնէր ոչ ասեղ և ոչ ալ ալֆօլ . հիւանդապահուհին երկուքն ալ կղպանքի տակ դրած ու մեկնած է . հիւանդը կը զրկուի անհրաժեշտ այդ ներարկումէն ու վիճակը կը ծանրանայ . . . անոր ունեցած հետեւանքին համար չարժեք մտահոգուիլ, անսովոր ոչինչ կայ հոգ :

Իրիկուն է, ճաշի զանգակը կը հնչէ, կէս ժամ վերջ կերակուրները կը բաշխուին . քիչ մը ժամանակ կ'անցնի և անա աղմուկ մը, թոհ ու բոհ մըն է ծայր կուտայ՝ հիւանդարան սենեակէ մը . ի՞նչ կայ, ի՞նչ պատահեցաւ, կը հետաքրքրուին քովի սենեակներէն . կը հասկցուի իսկոյն . բան մը չէ եղածը . հիւանդի մը մածունը տալու մոռցուած է, ու մածունն ալ սպառած է այլեւս . մինչդեռ այդ հիւանդը միմիայն մածունով և առանց իւղի լափաով կը սնանի : Օր մը մէկուն մաքառողին տալ կը մոռցուի, և ուրիշ օր մըն ալ ուրիշի մը քիւրիէն . ոչ ոք կը հետաքրքրուի . . . իսկ հիւանդը չուղեր գանգատիլ բժիշկին, վախնալով թէ կը վշտացնէ հիւանդապահը՝ ուր-

կէ կախուած է իր խնամքը : Հոգաբարձութիւնը կը գումարէ իր նիստերը և Տնօրէնութիւնը իր սովորական գործերովը կ'զբաղի . . . :

Հաստատութեան ծերանոցը՝ պատասպարեալներուն թիւապարտներու բանտն է, այնչափ որ կը խորշին անկէ . ապուշանոցի խեւերէն Աստուր աղբար մը կայ . որ ուրիշ քանի մը իրենպէսներու հետ կը գործածուի զանազան ծառայութեանց մէջ . ինչպէս՝ աղբիւս թափելու, կերակրոց ամանները բերել տանելու, դէպի Պալըզլը մեռել կրելու և այլն : Աստուր աղբարը երբ ուզեն բարկացնել, կամ «մեռնիս պիտի» և կամ «ծերանոց պիտի երթաս» կ'ըսեն . երկու խօսքերը հաւատար կը նկատէ ան և կամ մին միւսին հոմանիշն ըլլալ ըմբռնած է . չափազանց կը յուզուի և կը բարկանայ այդ երկու խօսքերէն : Դէմը ելլողէն սիկառ մ'ուզելու մենամոլութիւնը ունի մեր այս Աստուր աղբարը . նոր հիւանդներէն անոնք որ ծխող են, չեն մերժեր պահանջուածը . իսկ երկար առեկէ ի վեր հաստատուածներ, ինչպէս նաեւ պաշտօնէութիւնը ունի կարգախօս մը՝ զայն շտապով հեռացնելու համար . որովհետեւ ան մէկ անգամով գոհացող չէ, և օրը մէկ քանի անգամ սենեակին դրան առջեւ կը տընկուի աջ ձեռքին երկու միջամատերը բերնին տանելով — սիկառ ուզելու ձեռք մըն է — . այդ կարգախօսը երկու է .

— Աստուր, թաշկինակս կորսնցուցի, թաշկինակդ ինծի տուր, ըսէ՛, և կամ — սիկառս հատցուցած եմ ինծի սիկառ մը տուր, Աստուր . և անա յետոյքին նաֆթ քըսուած գրաստի մը նման վաղելով կը հեռանայ :

Հաստատութեան յիմարանոցի բաժնին մէջ երկսեռ եօթանասունէ աւելի ապուշներ ու խենթեր կան . ասոնցմէ քիչերը միայն կատաղութեան նոպաներ սենին .

տեսայ անոնցմէ մին որ երբ գեղեցիկ կին մը տեսնէր պատահաբար, նոպան կը բռնէր իսկոյն ու ինքզինքը պատերուն կը զարնէր՝ պօռալով անընդհատ թէ—օրս եկած է մեռցուցէք զիս: 14 տարեկան տղեկ մը տեսայ որուն թեւերը կապուած էին. հետաքրքրուեցայ. ըսին թէ մենամուրացի մընի, ինչ որ գտնէ գետինները, հող ըլլայ քէ քար, աղբ թէ ապակի, գամ թէ կոճակ, բերանը կը նետէ ու կուլ կուտայ: Ոմանք կը մենախօսեն, ոմանք մնջկատակի ձեւեր կ'ընեն. ոմանք ալ կ'ատենաբանեն՝ անկապ ու անկապակից ոչնչաբանութիւններով: Այդ յիմարներու շարքին կայ՝ յարգելի մէկը, Տօքթ. Սարգիսեան մականունով. նախկին բըժիշկ մը՝ որուն բացառաբար առանձին սենեակ մը յատկացուած է. ունի տասնի չափ պատուանդաններ կուրծքին վրայ՝ զորս համեստօրէն ծածկած է կարճ քեղրիւնով մը. այս մարդը երբ խօսի, առաջին անգամ կը տարակուսիս իր յիմար մը ըլլալուն. քիչ յետոյ սակայն կ'սկսի իր հանձարէն ու տաղանդէն ճառել. ինքը այն սեւեռեալ համոզումն ունի թէ չափազանց մեծ մարդ մըն է, ամենանըշանաւոր գիտուն մը, և թէ իր համբաւը աշխարհի ամէն կողմը տարածուած է. Ամերիկայի նախագահ Վիլսոն զինքը պատուած է, պատուանշանով, ինչպէս նաեւ Յրանսիի նախագահն ու Հռովմի սրբազան Պապը, և թէ այս վերջինը յիսուն հազար սթէյշիոնի չէք մը զրկած է՝ իրեն, իր ուղած կերպով գործածելու համար զայն, և այնչափ տարուած է իր այդ մտասեւեռումին մէջ որ դէմն ելլողին կը գանդատի թէ Սրբազան Պապին կողմէ իր հասցէին զրկուած այդ գումարը, Հիւանդանոցի Տնօրէնութիւնն ու բժիշկները իւրացու-

ցած են. մինչ իրականութեան մէջ հաստատութեան երիտասարդ բժիշկներէն երկուքը կատակի համար չինած են կարգ մը շինծու նամակներ և թիթեղէ կեղծ պատուանշաններ և ատենք են որ տեւականօրէն իր կուրծքը կը զարդարեն, մինչ ինքը իր բարձր ու նշանաւոր անձնաւորութիւն մը ըլլալուն կարկառուն մէկ ապացոյցը կը նկատէ այդ շքանշանները:

— Կը հաճի՛ր Տիկին, երեսնիդ զարմնել.
— Ո՛հ, որովհետեւ երեսներս ուրիշին տրամադրած եմ...
25—Անկուսիին Տարեցոյցը

ՊԻՄԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զափաֆերլար, Թիւ 32

Վիպական.—Աղջկան մը Սիրտը. Անհետացած Սերունդ. Աշուղ Ղարիպ. Ապտիւլ Համիտ եւ Շէրլօք Հոլմս. Արգասաւորութիւն. Դաւիթ Կօպալէրֆիլտ. Երկու Սրտեր. Էրթօղլու. Թաղակաւնին Կնիկը. Թշուառներ. Լուսմէն. Լուսթիւնը. Լորտ Սէվայլի ու ճիրը. Խաչագողի Յիշատակարանը. Կինը. Կանացի Վատասերում, Կարապետ. Կրկիվէրի ձամբորդութիւնը. Տօն-Քիշօթը. Հայրենի Զայներ. Հօճա Նասրէտտին. Ճմարտութիւնը. Միջնորդ Տէր Պապա. Մայտա. Յարութիւն. Յովհաննա Բաբուհի. Ուղեւորութիւն երկրիս կեդրոնը. Ուր խեցիներ ժողվեցի. Պղնձէ Քաղաք. Սիրահարներուն. Սասմանյ Տուն. Վենետիկի վաճառական. Վարժապետին աղջիկը. Տասնօրեակ. Յաւին տունը. Փայտաշէն խրճիթ. Փոթորիկը. Քիչ մը ժպիտ. Քայրայում:

Թատերական.—Առաջին փորձութիւն. Արշակ. Աւազակաց. Երից քաջաց. Երկու Խուլեր. Բրուտոս. Կոռնակ. Համլէթ. Հեթում Ա. Մահ Կեսարու. Ուշ լինի. Զարշըր Արթին աղա. Պաշտօնս խըռըմբալ է. Սաւուղ. Սեւ թէ ճերմակ. Օթէլլօ:

Պատմական—Ասուլիս. Բիւզանդական կայսրեր. Գրական համբաւներ. Զենոբ Գլակ. Թրքահայ բեմը. Ոսկեհանքեր. Հնդեւորդական նախալեզու. Հայրենիքի ուխտաւորներ. Յիշատակարան. Յուշիկը. Կիլիկիոյ աղէտը. Պետրոս Դուրեան. Պրուսացի Տէրոյնց. 40 տարուան աշխատաւորը:

Բանաստեղծական.—Անգիր դպրութիւն. Արեւելքի բոցեր. Արշաւիր Հօշապէրեան. Գարուն նորափթիթ. Դրախտի երգեր. Ե. Տէմիրճիպաշեան. Երաժշտական դաստիարակութիւն. Լքուած քնար. Խոհր եւ յուշք. Համբարձման Վիճակ. Հաֆիզ. Զայնագրուած երգարան. Յանգարան. Ներաշխարհ. Սրտի ժամեր. Քրիզանթէմ. Օմար Խայեամ. Օրերի պսակը:

Դիպական.—Թորախտի վրայ. Զեռքի գծերը. Մայրը. Մարդուն ծագումը. Սերնդագործում:

Կերական.—Ազգ եւ եկեղեցի. Ալէլուիա յերուսաղէմ. Առտնին տնտեսութիւն. Արեւելեան Խաղաշխարհ. Արուեստ հարըս-

տանալոյ. Եկեղեցագիտութիւն. Խորհրդածութիւնը Թուրքոյի. Հայգոյժ. Պատասխան Սինոդի. Սօցիօլօգիա. Տիեզերական խաղաղութիւն. Փիլիսոփայութիւն. Յրէօպէլի մէթոտը:

Լեզուագիտական.—Յռանսահայ բառարան, Զրուցատրութիւն՝ ֆրանսերէն, անգլիերէն, ռուսերէն, արաբերէն:

Պարոցական.—Աշխարհագրութիւն Յ. Պապէսեան 3 հտր. Ազգ. Պատմ. Մարգարեան. Գիտութիւն Դէորգեան. Ընդհ. Պատմ. Խաչկոնց. Պարտէզ դաստիարակութեան. Արեւագալ. Ծննդեան շարական. Աղուոր Քերական:

ԵԹԷ ԿՊԻՉԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ ԼԱԻ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՅ ՄԸ

ԴԻՄԵՑԷՔ

ԼԵԻՈՆ ԱՐՐԱՋԱՄԵԱՆԻ

ՊՈԼԻՍ, ԵՖԷՆԻ ՃԱՄԻ, ԶԻԼԻՆԿԻՐՆԵՐՈՒ ՓՈԴՈՅ

ԹԻԻ 62

Կը նորոգե՛ն նաեւ ամեն ճեսակ հովանոցներ եւ կը փոխե՛ն հովանոցներու մաշած կերպասները դիւրամաշէլի գիներով:

ԼԵԻՈՆ ՄԱՆԿԵԱՆ

Մանմուս փաշա, Զաւրը Դաբու, Զուխանի խանի կարգը, Բիւ 28

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏԻ, ԳՐՊԱՆԻ ԵՒ ԹԵԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՅՈՅՆԵՐՈՒ ՆԱ. ԸՐԱՆԱԻԱՆԴ ԲՈՒՍ ՏԵՍԱԿ՝ հանրաժանօր ԼՕՆ-ԺԻՆ ԵՒ ԶԷՆԻԹ ժամացոյցներու:

Կը վաճառուին նաեւ զանազան ճեսակ ժամացոյցի շղթաներ եւ գոյհներ՝ ԴԻԻՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵ-

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՊԻՄԵՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զաֆմաֆերլար, Թիւ 32

Վիպական.—Աղջկան մը Սիրտը. Անհետացած Սերունդ. Աշուղ Ղարիպ. Ապտիւլ Համիտ եւ Շէրլօք Հոլմս. Արգասաւորութիւն. Դաւիթ Կօպալէրֆիլտ. Երկու Սրտեր. Էրթօղլուլ. Թաղականին Կնիկը. Թշուառներ. Լումէն. Լուռութիւնը. Լորտ Սէվայլի ու ճիրը. Խաչագողի Յիշատակարանը. Կինը. Կանացի Վատասերում, Կարապետ. Կրկիվէրի ճամբորդութիւնը. Տօն-Քիշօթը. Հայրենի Զայներ. Հօճա Նասրէտտին. Ճշմարտութիւնը. Միջնորդ Տէր Պապա. Մայտա. Յարութիւն. Յովհաննա Բարուհի. Ուղեւորութիւն երկրիս կեդրոնը. Ուր խեցիներ ժողկեցի. Պղնձէ Քաղաք. Սիրահարներուն. Սասմանց Տուն. Վենետիկի վաճառական. Վարժապետին աղջիկը. Տասնօրեակ. Յաւին տունը. Փայտաշէն խրճիթ. Փոթորիկը. Քիչ մը ժպիտ. Քայրայում:

Թատերական.—Առաջին փորձութիւն. Արշակ. Աւագակաց. Երից քաջաց. Երկու Խուլեր. Բրուտոս. Կոռնակ. Համլէթ. Հեթում Ա. Մահ Կեսարու. Ուշ լինի. Զարշըր Արթին աղա. Պաշտօնս խրաւրմալ է. Սաւուղ. Սեւ թէ ճերմակ. Օթէլլօ:

Պատմական.—Ասուլիս. Բիւզանդական կայսրեր. Գրական համբաւներ. Զենոր Գլակ. Թրքահայ բեմը. Ոսկեհանքեր. Հնդեւորպական նախալեզու. Հայրենիքի ուխտաւորներ. Յիշատակարան. Յուշիկը. Կիլիկիոյ աղէտը. Պետրոս Դուրեան. Պրուսացի Տէրոյնց. 40 տարուան աշխատաւորը:

Բանաստեղծական.—Անգիր դպրութիւն. Արեւելքի բոցեր. Արշալիր Հօշապէրեան. Գարուն նորափթիթ. Դրախտի երգեր. Ե. Տէմիրճիպաշեան, Երաժշտական դաստիարակութիւն. Լրուած քնար. Խոհր եւ յուշք. Համբարձման Վիճակ. Հաֆըզ. Զայնագրուած Երգարան. Յանգարան. Ներաշխարհ. Սրտի ժամեր. Քրիզանթէմ. Օմար Խայեամ. Օրերի պսակը:

Պիտական.—Թորախտի վրայ. Զեւքի գծերը. Մայրը. Մարդուն ծագումը. Սերնդագործում:

Կրթական.—Ազգ եւ Եկեղեցի. Ալէլուիա յերուսաղէմ. Առանին տնտեսութիւն. Արեւելեան Խաղաշխարհ. Արուեստ հարըս-

տանալոյ. Եկեղեցագիտութիւն. Խորհրդածութիւնը Թոլսթոյի. Հայգոյժ. Պատասխան Սինոդի. Սօցիօլօգիա. Տիեզերական խաղաղութիւն. Փիլիսոփայութիւն. Ֆրէօպլէի մէթօտը:

Լեզուագիտական.—Ֆռանսահայ բառարան, Զրուցատրութիւն՝ իրանսերէն, անգլիերէն, ռուսերէն, արաբերէն:

Պարոցական.—Աշխարհագրութիւն Յ. Պապէսեան 3 հտր. Ազգ. Պատմ. Մարգարեան. Գիտութիւն Դէորգեան. Ընդհ. Պատմ. Խաչկոնց. Պարտէզ դաստիարակութեան. Արեւազալ, Ծննդեան շարական. Աղուոր Քերական:

ԵԹԷ ԿՊԻՁԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ ԼԱԻ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՅ ՄԸ

ԳԻՄԵՑԷՔ

ԼԵԻՈՆ ԱՐԱՅԱՄԵԱՆԻ

ՊՈԼԻՍ, ԵՆԵՒ ԾԱՄԻ, ԶԻԼԵԿԻՐՆԵՐՈՒ ՓՊՂՈՅ

ԹԻՒ 62

Կը նորոգէ նաեւ ամեն տեսակ հովանոցներ եւ կը փոխէ հովանոցներու մաշած կերպասները դիւրամաշելի գիւնեղով:

ԼԵԻՈՆ ՄԱՆԿԵԱՆ

Մանմուտ փաշա, Զարբ Գաբու, Զուխանի խանի կարգը, քիւ 28

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏԻ, ԳՐՊԱՆԻ ԵՒ ԹԵԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՅՈՅՅՆԵՐՈՒ ՆԱ ՄԱՆԱԻԱՆԻ ԳՆԻՍ ՏԵՍԱԿ՝ հանրածանօթ ԼՕՆ-ԺԻՆ ԵՒ ԶԷՆԻԹ Ժամացոյցներու:

Կը վաճառուին նաեւ զանազան տեսակ ժամացոյցի շղթաներ եւ զօղիներ՝ ԳԻՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵ-ԲՈՎ:

ՆՈՐԱԶԵԻՈՒԹԵԱՆՅ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԵՕՐՓԵԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐԲՈՒՃՃԸԼԱՐ, ՇԻՇԷՃԻ ԽԱՆԻ ԿԻՑ

ԹԻՒ 48

Կը վաճառուին ամեն կարգի բաժնիքներ, ժապաւեն, քանթի, պրօսերի, հոսեղեններ, ֆանթեզի կոճակներ, հոսաւեճ օճառներ, կանանց վիզի շղթաներ եւ ամեն ճեսակ արդուզարդի առարկայներ:

Ունի նաեւ ամեն ճեսակի եւ ամեն գոյնի հիւսուածեղեններու յատկ բուրդեր:

ՔԷ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՔԷ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՁԵԼԻ

ՏՕՔԹ. Վ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՐԱՐՁ-ԿՆԱԽՏԱՐՈՅԺ

ՖՐԱՆԿԱՆՏԻ, ԶԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ և ՄՈՐԹԱՅԻՆ
ԱՆՏԵՐՈՒ (ԹԷՄՐԷԻ և այլն) դարձանառուներ:

Կանաչի բարդութեանց արագ և անվտանգ բուժում:

ԵԼԵՔՏՐԱԲՈՒԺՈՒՄ՝ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՍՅԷ.—Էմիլ Էօնիւ, կամուրջին հիւճ դէմք:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւօտները ժամը 9—12 եւ
կես օրէ վերջ 1—7:

ԾԱՆՕԹ.—Գնալի իր յանախորդները կը դարձանե
առաւօտ եւ երեկոյ՝ մասնաւոր ժամադրութիւնով:

ՏՔԹ Թ. ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՅ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՁԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱԳ ԵՒ ԽՂՃԱՄԻՏ ԲՈՒԺՈՒՄ

ՀԱՍՅԷ.—Բերա, Մէքթէպ փողոց (ԹՕ.

գաթիւանէ վար), ԹԻԼ 29.

Մ Ի՝ Կ Ա Ր Դ Ա Ք

ՊԱՐՈՆՆԵՐ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

ԵՐԲ ԶՊԻՏԻ ՈՒՋԷՔ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ

Այն ազնիւ պարոններն ու շնորհալի օրիորդները որոնք *սևուշ փորձակի* ոսկի օղակը անցուցած են մասերնին ու կը պատրաստուին մօտաւոր օրերու մէջ օղակներին փոխադրել մէկ մասեն միւսը: Հանդիսաւոր եւ խորախորհուրդ ՄԵԾ ԱՅՈՆ արտասանելէ առաջ օժիտի եւ հարսանեկան *ֆալսեթի* պէտքերու գնումին համար Բերա ելլալէ առաջ թող փոքր ձանձուրփիւն մը լանձն առնեն երթալու Մեծ Շուկայ, Գալբագերլար, թիւ 2 (Գուշէշ) նորաձեւութեանց վաճառատունը՝ ՊՐՆ. ՍԱՀԱԿ ՍՎԱՃԵԱՆԻ որ կը խոստանայ ամեն կերպով գոհացնել:

ԾԱՆՕԹ.—*Խաշխա խոշխա* Ակնցի այս պարոնին (Ս. ՍՎԱՃԵԱՆԻ) անուշահոտութիւններն ու թուտերը եզակի են: Ֆանթեզի կոնակներու, ժանեակներու, ժապաւեկներու, գուլպաներու, ձեռնոցներու, եւայլն: ձոխ տեսակ՝ անմրցելի գիներով:

ԲՐՕՑԷՍԷՕՐ ՇԷՅԽ ԱՊՏԻԻԼ ՎԷՀԱՊ

ԳԱՂՏՆԻ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՅ ՄԱՍՆԱԴԷՏ

ԵՒ ՀՌԶԱԿԱԽՈՐ ԱՍՏՂԱՀՄԱՅ

Գնահատուած՝ Նաբօլիի, Վիեննայի, Վարշաւիայի եւ Բարիզի մէջ 1923ին գումարուած *հոգեխօսական* մեծ համանողովներէն

ՀՈԳԵԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՀՈԳԵԲՈՒԺՈՒԹԻԻՆ

ՈԳԵՀԱՐՅՈՒԹԻԻՆ

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆ

ՁԵՌՆԱՀՄԱՅՈՒԹԻԻՆ

Կը դանէ կորուստներ, կը բուժէ հոգեկան հիւանդութիւններ և կը դուշակէ ապագան:

Կը նպաստէ գործի յաջողութեան և կը բառնայ ընտանեկան դժտութիւնները:

Կամքը կը զօրացնէ, կը վերլուծէ և կը յաղթէ կեանքի բոլոր դժուարութիւններուն:

Սորհուրդներ կուտայ՝ ճամբորդութեան, ամուսնութեան, կորուստի, հոգեկան հիւանդութեան և բացակայ անձերու մասին:

ԾԱՆՕԹ.—Իր ժամանադիտութիւնն ու ձեռնհասութիւնը հաստատուած է գրաւոր վկայութիւններով:

ԱՅՅԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ 9—12 և 2—6

ՀԱՍՅԷ.—Բերա, Բանկայի, Ս. Յակոբ, Շաֆիր փառաբարբըման, թիւ 1:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ...

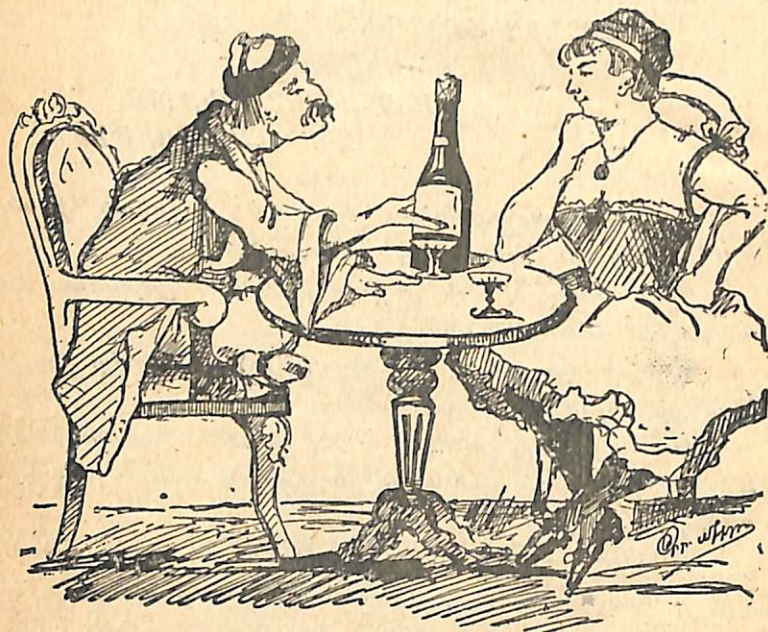
Զուարթ Դրականութեան սիրահարներու փափաքին
գոհացում տրուելու համար ՏԱՐԵՅՈՅՅԻԱ հեղինակը որո-
շած է՝

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՆԵԼ

ՀԱՃԻ ԱՂԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

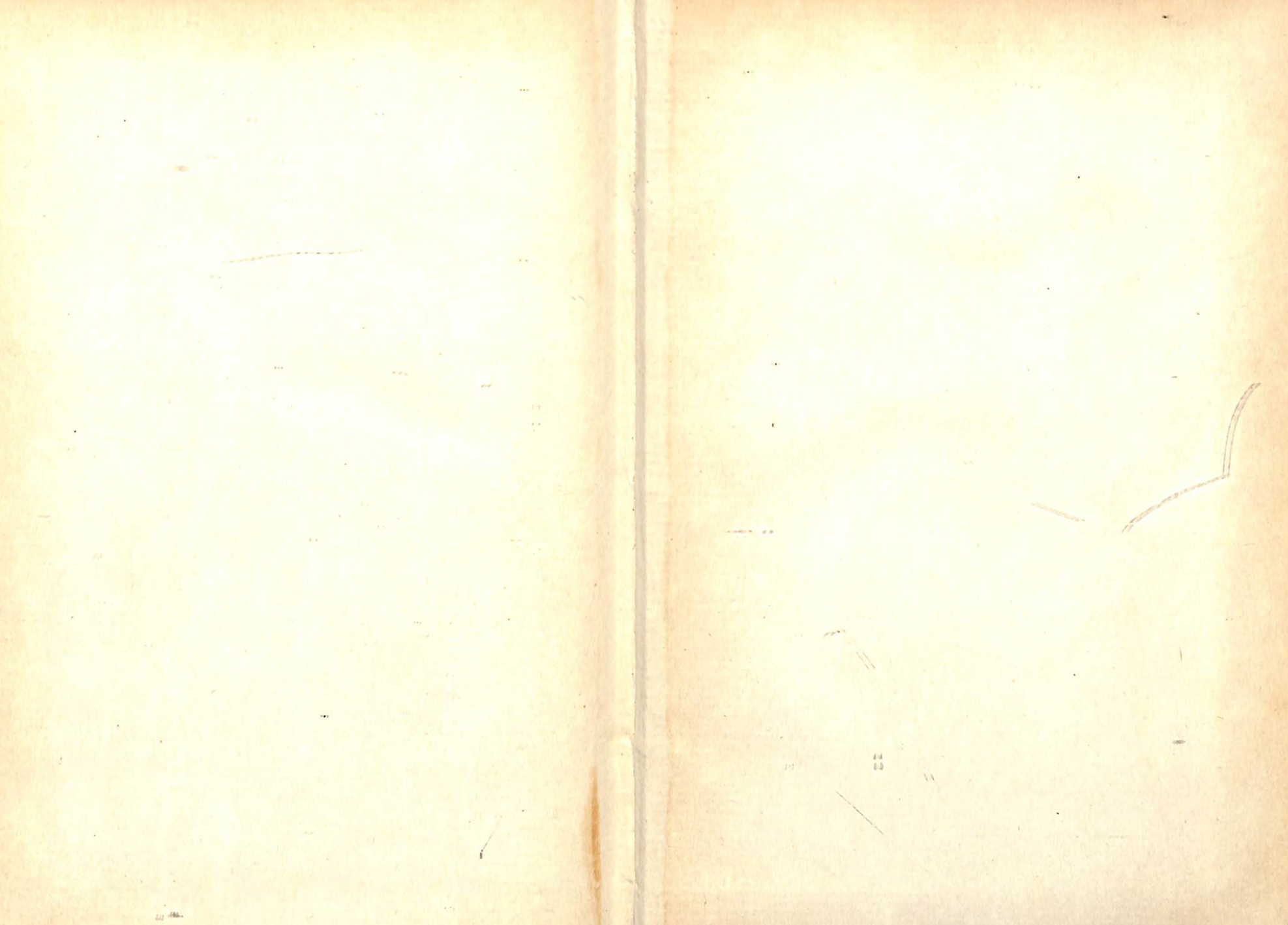
Բ.ԲԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԻՍՏ ԲՐԲՋԱԼԻՐ, ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԱԾ ԵՒ ՃՈԽԱՅՈՒԱԾ

ՀԱՃԻ ԱՂԱՆ ԳԱՅԷ ՇԱՆԹԱՆԻ ՄԷՋ

—Խանութ ախարակ, պու շանթիկնու տեսիլքն զըխ-
կուն իսնջ փարս սիւր շուշաւի:

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0044728

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0044727

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0044726

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0044725

